

Tractatus de spiritibus
alibus ascensionibus.

EXAMINATIO DE IURIS
SACRAE THEOLOGIAE

De quibz necessarijs in vltia religiosa profice
re disponētibus. c. j.

De loco ⁊ statu naturalis ⁊ primordialis di-
gnitatis: in quo deus homines constituit in princ-
pio ⁊ de multis donis que contulerat ei. c. ij

De valle lachrymarū ad quā homo p lapsum
primi hoīs decidit ⁊ de virium aīe destitutione ⁊
ordinatiōe quā incurrit. Et hic est prim⁹ laps⁹
a statu nostre rectitudinis predicto. c. iij

Q homo nō solum pgressus est a statu recti-
tudinis in lapsu pmi hoīs: sed etiā illect⁹ ꝑ cupi-
scētis abiit ad impuritātē cordis. Et qd sit im-
pūritas cordis ⁊ hic est lapsus secūdus. ca. iij

De tertio hoīs descensu sup peccatū mortale
quo lōgissime abiit. tm̄ dissilitudis regionē. c. v

De tribus examinatiōibus ⁊ qualiter homo p
memoriā pctōrū recuperat sensum marie vt sen-
tat vltimū descēsum. scz p peccatū mortale. c. vj

De secunda examinatiōe qua homo se ipsum
discutit d̄ toto statu suo interiori ⁊ exteriori. ⁊ p
quā venit ad hoc vt sentiat primū descensum ⁊
virū anime destitutionem. ca. vii

De tertia examinatiōe qua homo quotidie di-
scutit se de excessibus quotidianis qua homo di-
scit sentire impūritatē cordis. Et de reuelatio-
ne passionum. ca. viij

Q homo debet exercitia sua prius in corde
a ij

disponere et eius spirituali viro discutere antequam ostē-
dere. et quod sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed
quod in ipsis est perseverandus donec ad finem per-
ueniamus. ca. viiij

¶ Quod aliter debet homo in corde disponere de fine.
aliter de his que sunt ad finem. ca. x

¶ De tribus ascensionibus contra tres descensus
premissas iterum reducētib⁹ ad locum rectitudinis. ca. xi

¶ De prima ascensione contra peccatum mortale et de
tribus gradibus huius ascensionis. Et de con-
tritione. ca. xii

¶ De confessione que est secundus gradus huius
ascensionis. ca. xiii

¶ De satisfactioe que est tertius gradus prime
ascensionis. ca. xiiii

¶ Incipit secunda ascensio contra secundum descen-
sum qua reditur ad cordis puritatem. et quod impu-
ritas cordis in tribus consistit. contra que tria tri-
bus ascensionum gradibus proficiscitur in ista se-
cunda ascensione. ca. xv

¶ De primo gradu huius ascensionis qui est in
timore. quod videlicet cor nostrum per timorem ab-
strahitur a noxia affectione et inhesionem. ca. xvi

¶ Quod compunctio que ex timore nascitur varietur diuer-
simode in exercitio et meditatioe potest assumi. ca. xvii

¶ De utilitate compunctionis et quomodo cor
purificat. ca. xviii

Generalis modus ad formandum meditationes de morte. ca. xviiiij

Generales meditationes de extremo iudicio quibus homo poterit sibi incutere timorē. ca. xx

Qualiter homo p memoriam penarū infernalium timorē acquirit et compunctionem. ca. xxj

De secundo gradu secunde ascensionis qui fit p spem et desiderium celestium et spūaliū eorū quibus purgatur et sanatur homo a secunda impuritate cordis. ca. xxij

De compunctione per amorem qualiter se in ea crecebit. ca. xxiiij

Generalis modus formandi meditationes d regno celorum ad habendam compunctionem et desiderium ad ipm obtinendum. ca. xxiiij

Qualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem et accēdatur ad compunctionem. ca. xxv

Incipit de tertio gradu huius ascensionis qui est in charitate et puritate cordis et in quo cōsistit iste ascensus. et qualiter hō potest scire quō venit ad istū gradū puritatis vel charitatis. ca. xxvi

De tribus gradibus ascendēdi contra tertias impuritates quibus homo successiue disponitur ut deo pfecti possit inherere. ca. xxviij

De figuris pphetijs et scripturis circa in carnationem christi. ca. xxviiij

D e Annuntiatione dominica.	ca. xxviiiij
V ita xpi sub compedio usq; ad cenā.	ca. xxx
D e cena domini.	ca. xxxi
D e passiōe dnica ⁊ de trib⁹ in qbus hō debet se exercere circa passiōē xpi.	ca. xxxii
P assio christi breuiter tacta ⁊ particulis diuisa.	ca. xxxiiij
P articula secunda.	ca. xxxiiij
T ercia particula.	ca. xxxv
P articula quarta.	ca. xxxvi
P articula quinta.	ca. xxxviij
Q ualiter deuot⁹ in suis ascētionib⁹ passiōes xpi debz dirigere vt p timorē ascēdat: p spem pfiat: per charitatem deo inherat ⁊ intellectus illuminetur.	ca. xxxviii
D e resurrectione dominica.	ca. xxxviiiij
D e gloriosa ascensione xpi.	ca. xl
D e missione spiritus sancti.	ca. xli
Q uā pfecte in hac vita nullum de pmissis trib⁹ gradib⁹ possumus consumare.	ca. xliij
D e trib⁹ quib⁹ sustentat⁹ ⁊ p mouet⁹ spirital⁹ ascēsiō. s. lectione meditatione ⁊ oratione.	ca. xliiij
Q ualiter sacra lectio adiuvat ⁊ sustentat ascēdentes: ⁊ qualiter sit ad perfectuz spiritualem ordinanda ⁊ dirigenda.	ca. xliiij
D e modo meditandi.	ca. xlv
D e oratione ⁊ modo orandi.	ca. xlvj

Incipit ascēſio tertiſa q̄ debellādo vitā ascen-
dīm? de virtute in virtutē ⁊ vires aīe deſtitutas rur-
ſum reformam? p̄cipue de duob? que impediunt
ascēdentes aſcēſu ſpirituali. ca. xlvij

Qualiter vicia vires aīe occupāt et impediūt
ſpiritualiter aſcendentem. ca. xlvij

De quibusdam vitiis deſeruentibus: et ſe ad
alia ſpiritualia conferentibus ⁊ de origine affe-
ctionis ca. xlviii

De tribus neceſſariis his qui volunt legitime
contra vicia p̄ſelari. videlicet. ſtrenuitatem ſcve-
ritatem ⁊ benignitatem. ca. l

Quā in ſpiritualibus exercitiis p̄ficiēti ſit
ex p̄diens vel neceſſarium habere ductorem vi-
rum ſpiritualem. ca. li

Quā pugnās p̄tra octo vitiis capitalia quodā-
mō pugnat p̄tra oēs inordinatas affectōes. ca. lii

De modo pugnandi p̄tra vitiis ⁊ q̄ homo nō
debet contra omnia ſimul. ſed contra vnum prin-
cipale decertare. ca. liii

Quā ſecundum diuerſitatem nature viciozū di-
uerſimode ſit contra hec decertandum ⁊ in quo
p̄ſiſtet illa diuerſitas viciozū. ca. liii

Quā tres ſunt aſcēſus contra vnūquodq; vi-
cium. i. tres p̄fectus ad oppoſitā virtutem. ca. lvi

De aſcēſionibus contra primū viciū quod
eſt gula. ca. lvi

- A**scēsiōes ad debellādū viciū luxurie. ca. lviij
Ascensionē contra auariciam. ca. lviij
Ascēsiōes contra iracundiā. ca. lviij
Ascēsus ad dilectōez primi p̄tra inuidiā. c. lxx
Ascēsus ⁊ expurgatiōes p̄tra acciditā. ca. lxx
Ascēsiōes p̄tra vanā gl̄iaz extiguēdā. ca. lxx
De ascēsiōib⁹ p̄tra supbiā debellādā. ca. lxx
Incipit q̄rta pars d̄ ascēsiōibus sp̄ualib⁹: que
 sunt in duplici diffrencia: videlicet ad se ip̄m ⁊ ad
 p̄roximum. ca. lxxiiij
De p̄mo descēsu quo homo descēdit quātum
 ad se ip̄m de gradu superlozi ad inferiorē. ca. lxxv
De secundo descēsu quo interdum necesse est
 hominē descendere ad mozum exteriorum ⁊ gesti
 um disciplinam. ca. lxxvj
Tercia descensio quātus ad se ip̄m qua homo
 fragilis non diu vel semp sp̄ualibus valens insi
 stere necesse h̄z se in ope manuū exercere. ca. lxxvij
De descensioib⁹ ad primū. v̄l p̄pter p̄imum
 Et p̄m⁹ descēsus fit ad supioz iussione. c. lxxviii
De secūdo descēsu ad primū quo p̄mo con
 descendimus auxilio vel consilio admonitōe vel
 correptione. ca. lxxviii
De tertio descēsu quo necesse habet supioz de
 scēdere p̄p̄ curā ⁊ sollicitudinē subditoz. c. lxx
De quatuor in quib⁹ incipiētes deo seruire de
 bent esse cauti si proficere volunt. ca. lxxj

Incipit deuotus tractatulus dñi
Berardi zutphanie de spūalibus ascensionibus
omnibus in spiritali vita proficere volentibus
non minus necessarijs q̄ utilis.

De quinque necessarijs in vita reli
giōsa proficere disponētibus. ca. j

Status vir cuius est

Auxilium abs te: ascensiones in cor
de disposuit in valle lachrymarum
in locum quem posuit. Noui hō q̄
ascensionū sis cupidus qd̄q̄ exalta
tionem vehemēter ꝑcupiscis. Rationalis em̄ ac
nobilis creatura es ꝛ magni cuiusdā animi: ideo
q̄ altitudinē ꝛ ascensuz naturali appetis deside
rio. Nec vituperandus appetitus: si fuerit ordi
natus: si videlicet ad originalis tue dignitatē cel
situdinē desideras ascendere: si d̄ valle lachryma
rū ꝛ miserie egredi ꝑcupiscis. Sed hinc egredi
ꝛ illic ascendere: non est nisi ꝑ ascensiones ꝛ grad
ꝛtutum in corde ꝑficere. Quātū em̄ in corde ꝑfi
cis tm̄ ꝛ ascendis. q̄tm̄ hō deficiis tm̄ ꝛ descen
dis. Igit̄ in corde debes disponere ascensiones,
nec tm̄ te ꝑfidas ꝑpria ꝛtute ascensurū sꝫ habita
iugiter in adiutorio altissimi: ꝛ in protectiōe dei
cell̄ cōmorare. Si sic ascendis laudabilis est ascē

sus. Nam beatus es et nomen viri tanquam viriliter
agentis: non immertio tibi congruit: recepturus pro
inde in premissa eterna beatitudine et gloria sine fi
ne manentes. Nec tibi quoniam disponenti ascendere
ordine quam vis retrogrado in verbis prophetis: bre
nibus verbis: sed plenitudine sensus proponuntur.
Primum enim tibi proponitur quo debes ascendere in
locum vilem quem dominus posuit: quem non in agrue pos
sumus intelligere statum naturalis tue rectitudinis:
in quo te idem dominus quondam posuit et creavit: ut
vilem illum locum ascensionem in corde disponas unde
prius ascensionem disposuisti. Secundo tibi proponitur locus
a quo egredi debeas per ascensum: cum dicitur in valle
lachrymarum. Que quidem vallis agrue accipit deie
ctio et destitutio tue naturalis dignitatis: in qua
velut in basso constitutus: rursus ad montem unde ce
cidisti debes ascendendo redire. Tertio tibi innuit
qualiter ad ascendendum te debeas preparare. Nam
ascensionem in corde debes disponere: modum et ex
ercitia quibus te vis in anteriora extendere: priusquam
ascendere incipias in corde diligentius pertractan
do ut ita in corde prius cogitando disponas qui
bus exercitiis melius recuperes amissam dignita
tem. Verum quia ascensus iste non est in curren
te vel ascendente: sed ex dono dei misericordis: ideo
quarto tibi consulitur a domino adiutorium et auxilium
postulandum: quia nulla est industria tua nisi te in om

bus diuina gratia comitet. Sz ne ascensus huius
difficultate territus vel laboribus victus itez re
siliat: premiū tibi pmittitur. cū dicitur: beat⁹ vtr
Siquidē si in cordis ascensionibus pfic⁹ beatus
es. hic quidē in spe. postmodum vō in re. hic hñs
beatitudinem vīc: q̄ est in virtutibus ⁊ iusticia illic
beatitudinē patrie habiturus. Sane ipsas virtu
tes ⁊ iusticias cum habueris quodāmodo futuras
beatitudinē habes in sua. vt ita dixerī causa. Si
cut etem res naturalis vi quadā pductua vel se
minali ratione in se p̄tinet vt sit effectus alicuius
pductua: ita virtutes ⁊ iusticiam futura beatitu
do ⁊ eterna felicitas comitat. Breuiter ergo re
collige vñ vel quo debeas ascendere quōdā cras
in alto mōte naturalis tue. ⁊ p̄mordialis digni
tatis p̄stitutus. sed inde volūtarie es p̄lapsus in
vallē quandā bassas. Ab hac igitur vallerursus
debes egredi ⁊ paulatim ascendere ad montem
vñ cecidisti. Sz anteq̄ incipias ascendere: debes
in corde tuo scalam erigere. et modum quendam
p̄ficiendi quo illuc melius deuenire valeas ordi
nare. Sed adhuc in pede vel ascensu scale posit⁹
in te deficiens ⁊ altitudinē eius prospiciens. de
bes sursum man⁹ extendere ad dñm q̄ est in miris
sup̄me p̄ti scale ⁊ clamare. Trabe me post te ⁊ ita
beat⁹ er⁹ et sempiterna b̄titudine p̄fuer⁹. Sz de his
om̄ibus in sequētib⁹ dicetur clarius singulatim.

De loco ⁊ statu naturalis ⁊ pmoꝝ
dialis dignitatis: in quo deus hoīem p̄stituit in
p̄ncipio. ⁊ de multis donis q̄ cōtulerat ei. La. ij.

Abitur si tibi dñs ascē
siones in corde disposuit: atq; ad
sp̄ūalem ascensum puocauit: si mē
tale vis exercitiū arripe: añ om̄ia de
bes descensus tuū vel lapsus p̄gno
scere vt īde nouer̄ tibi ascēdēdū: vbi te cernis m̄
sere prolapsū atq; illuc cognoscas te debere redi
re a valle lachrymarum ad locū in quo te dñs po
suit ⁊ ad quē te ordinauit. Diligenter igit̄ aduer
te q̄ dñs deus q̄ te ad suā imaginē ⁊ similitudi
nē creauit: quondā in tā sublimi dignitate te po
suit: tā alto monte donozū naturalīū ⁊ gratiarum
collocauit: vt nisi ad essentialē dei visionē pro
ficeres vix altius ascendere posses. In paradiso
siquidē voluptatis fuisti positus: foris ⁊ intus
om̄ibus bonis repletus. Foris fruens loco ame
nitatis ⁊ delitijs voluptatis. Intus vero plenus
rerū noticiā ⁊ affectuū quiesca ⁊ pacifica concor
dia. Dederat em̄ tibi dñs liberalissimus vires in
tellectuales siue cognoscitiuas: intellectū: ratio
nē ⁊ sensum vt videlicet deū p̄ intellectus cogno
sceres ⁊ immaterialia intelligeres: p̄ rationē infe
riorē de inferioribus recte discerneres. oīa in lau

dem dei referres. Per sensus exteriorum rerum materialium particularia et presentia. Per interiorum vero ut horum etiam absentium imagines et simulachra attraheres per adiutorio rationis. Dedit etiam vires appetitivas voluntates scilicet ut deum super omnia amares: cetera vero propter ipsum et in ordine ad ipsum amando referres. Dedit vim concupiscibilem, ut omnem bonum appeteres et summum bonum super omnia desiderares. In qua vi concupiscibili varias posuit et delectabiles affectiones, videlicet affectionem amoris: ut ipse te amor pro se moueret et inclinaret ad bonum: affectionem gaudij ut in deo summe delectareris et iocundareris in intuitu beneficiorum dei et in consideratione operum et mirabilium eius etc. Dederat item vim irascibilem qua firmiter deo adhereres et si quid ab hoc te posset separe repelleres indignanter. In qua etiam affectiones suas delectabiles posuit: spem: audaciam: ut esses virilis ad bonum aggrediendum et sperans ad adipiscendum. Ecce quoniam multa bona tibi tribuit: in quinta montis sublimitate te collocavit. Intellectus fuit illuminatus ut noster patrum parens. Quis ut credimus deum per essentiam non vidit: ipsam in puro mentis intuitu et contemplationis excessu speculabatur. Nullam tibi passionem seu affectionem indidit malam, id est quorum obiectum est circa malum: sicut odium tristitia et hoc actualiter moueret ne quicquam esset quod te intus perturbaret. Ne erant tunc

iste vires potentie vel affectiões sibi iucē contrarie
vt lex carnis legi mētis repugnaret. Nondū em̄
erat corp⁹ qđ corrūpitur. ideoq; nec aīas aggra
uabat. S; istas vires optio mō in te ordinauerat
vt inferiores superiorib⁹ sine contradiciōe: siue quo
uis appetitu cōtrario obedirent. Sensus em̄ obe
diebat rationi: ratio mēti: Mens autē ip̄a soli deo
fuisse subiecta. Appetit⁹ sensitiu⁹. scz vis cupi
scibil⁹ ⁊ irascibilis vōluntati ⁊ appetitui rationali
p̄mptissime obediebat. Et ita ī interiori hoīe sū
ma erat p̄cordia ⁊ qđ cūq; volebat ip̄a voluntas
in h̄ p̄ebat reliq; vires ⁊ affectiões inferiores. Vo
lūtas autē oīa agere debuit ad intellect⁹ p̄siliū v̄l
dictamē ratiōis. Intellect⁹ autē signato sup se lu
mie vult⁹ dñi: naturali scz ⁊ gratuita illustratiōe
plene nouit quid fuerat agendū vel dimittendū
Et istiusmodi virium ⁊ affectionū concordia pa
cifica ac concors obedientia dicebat et noīabat
a sc̄tis iusticia originalis. Ecce hō hic ē loc⁹ tu⁹
in quo te posuit dominus de⁹ tuus. Hic ē status
tue rectitudinis in quo te creauit ⁊ in quē ascen
siones in corde tuo disposuit. hunc statū rectitu
dinis desiderās quē adhuc erectiōe corporis fi
guras: licet corde longissime vt statiz dicetur: ab
eo sis peregrinat⁹: dic cum lachrymis. Stantes
erāt pedes n̄ri affectuales in atrijs tuis hierlīn.
¶ De valle lachrymarū ad quaz hō

mo per lapsus primi hoīs decidit ⁊ de viriū anī
me destituttione ⁊ de ordinatiōe quā incurrit. Et
hic ē p̄m^o laps^o a statu n̄ferctitudis p̄dictō. c. iij

Adisti homo de loco
in quo te dñs posuit ⁊ ad quē debe
as ascēdere vide nūc vallē lachry
marū ad quā p̄laps^o cecidisti. p̄ch
dolor tāta glia ⁊ honore sublimat^o
p̄thoplast^o p̄mus parēs n̄f cū esset in honore nō
itellerit. s̄ se a creator] sui impie auertit trāsgre
diēs p̄ceptū diuinū. Idōq; grauit̄ cecidit ⁊ nos
oēs i eo Nā oēs i eo fuim^o vt q̄dā p̄ductua v̄l
semiali ratiōe. Ita q; cecidim^o oēs. vt ber. di. Ce
cidim^o s̄ i lutū ⁊ sup acruū lapidū. Eñ ⁊ coinq̄
nati fuim^o originali culpa s̄ ⁊ collisi ⁊ fracti ⁊
in oib^o v̄lrib^o ⁊ potētis aīe optie: vt p̄missus est
disposit] grauit̄ vulnerati. amissa etē iusticia ori
ginali ip̄o casu ⁊ iusto dei iudicio: ip̄e vires ⁊ af
fectōes a suo statu p̄ lapse diminue sunt p̄iter ⁊
deo: dinate. nō āt oīno destructe. s̄ s̄rio mō se ha
bētes q̄ pri^o habuerūt sibi iuicē motib^o suis ⁊ im
pulsib^o strariātes ⁊ repugnātes. Si q̄dē vt quo
tidie: ne discam continue: experiris: nisi totus in
sensibilis sis. ipsa sensualitas vis scilicet concu
piscibilis et irascibilis voluntati sunt rebelles et
contrarie. sed et ipsa voluntas q̄uis non preter

frequēter tñ agit ꝑtra rationē. Tñ ꝑtingit vt nūc
iste vires ꝛ affectꝝ longe aliter mouēt qꝫ a deo fu
erūt institute: ꝑne ad malū ꝛ ꝑclīues semp ad illi
citū cōcupiscendū. Siquidē ratio ip̄a ceca facta
erronea ꝛ obtusa sepe falsa ꝑ veris recipit: frequē
ter inutilibus ꝛ curiosis se inuoluit. Volūtas fa
cta est curua: sepe d̄teriora eligit: carnalia diligit:
spūalia ꝛ celestia vilipendit. Vis aut̄ ꝑcupiscibi
lis destituta est ꝛ quodā mō ꝑlapsa in ꝑcupiscen
tiam carnis: ꝑcupiscētiāꝝ oculoꝝ: ꝛ carnales vo
luptates. i. gulam luxuriam ꝛ auariciam. Irasci
bilis ꝛo deordinata est ꝛ ꝑlapsa in supbiam vite
ꝛ gloriā mūdā. Spes nō sperat de deo sed vel
in diuicijs vel in ꝑꝑrijs meritis vel sperat plus
vel minus iusto. Tristamur de amissione diuitiāꝝ
ꝛ de despectu mūdi. Baudemꝝ de gula ꝛ luxuria
Irascimur fratri. Breuiter examissōe originalis
iusticie oēs affectiōes ꝑne sunt in maluz ab ado
lescentia: imo a conceptione sua. Nam ip̄a aīa ex
carne ꝑcupiscibiliter ꝑcepta cōtrahit fomitem ꝛ
cōcupiscētiarum inclinātionē ad malum. Sane
xꝑs morte sua ꝑciosissima a culpa originali nos
redemit: vt hmōi virium destitutū vꝫ lex carnis
iam non sit culpa cum iam ad eam non habēdas
nō obligamꝛ ne sit damnatio aliqua his qui sunt
in tꝑo Jesu. Sed in pristinū statum rectitudinis
neqꝛaꝫ non restituit: nec vires anime reformauit

sed ad nostrum exercitium et meritum nobis eas
reliquit et per sancta exercitia reformādas. Ecce
hec est vallis lachrymarum status miseriae ad quē
cecidim⁹ et vñ resurgendi ascēssiones in corde de
benus disponere postmodum ascensuri.

¶ Quid homo nō soluz pgressus ē a sta
tu rectitudinis in lapsu primi hominis: sed etas
illectus et cupiscētis longius abiit ad impurita
tem cordis. Et qd sit impuritas cordis et hic est
lapsus secundus. La. iij

Magna vere et magna
nimis distātia inter vallē lachryma
rum vbi nūc es constitutus. et locū in
quo te domin⁹ olim posuerat. vix
statum tue rectitudinis. ideoq; ma
gnus ascensus necessari⁹ vel certe multe necessa
rie sunt ascensionē magnōq; op⁹ est labore si il
luc vis redire. Sed vtinā hic pmāsisse. vtinā h
requeuisses et nō longius discessisses. s; heu tu
fili pdige quarūdam meretricū. i. cupiscētiarū
abstractus illecebris iuisti ad ptes adhuc multo
renotiores. imo vt ait sc̄m euāgeliiū longissimā
regionē abiens post cupiscēntias tuas: et forni
cans cū meretricibus. i. cupiscētis. Nam
quotiens cupiscim⁹: totiens vt ait Hiero. For
nicamur. Itaq; omnia bona et portionem bonorū

naturaliū ⁊ gratuitoꝝ q̄ tibi ꝑtigerat cōsumisti.
Siquidē in casu ꝑimi hoīs vt ꝑmissus est ꝑnita
tem ꝑcupiscētiāꝝ ad infima ꝑtraxim⁹: vt nisi eis
ꝑtinue resistamus ip̄āꝝ impetu cogimur descēde
re ad inferiora. Tu x̄o non solū eis nō restitisti: sꝫ
te eis inclinās cū ip̄is descēdisti: ⁊ desiderijs ⁊ af
fectiōibus carnalibus: ⁊ rebus mūdānis adhēsi
sti. atꝫ ꝑinde si que in te remāserat ad bonū incli
natio: vel donoꝝ naturaliū amisisti. Iusup̄ h̄mōi
rebus vilibus desiderio ⁊ affectu inherēs quodā
mō ip̄is cōnaturalis ⁊ ꝑformis fact⁹ es ⁊ ita cō
traxisti quādā quasi limositatē vel viscositates
inconcupiscētijs ⁊ virib⁹ qua quasi glutinosa lu
bricitate inferius ligat⁹ quodāmō retinet⁹ ⁊ h̄ dicit⁹
ꝑꝑrie ip̄ puritas cordis. Sicut em̄ in rebus na
turalib⁹ res dicunt⁹ ⁊ efficiuntur impure eo q̄ re
bus vilioribus admiscētur. Nam aurum immū
dum efficiūt: si argēto ⁊ argentū si plūbo admisce
tur. Ita hō aīa tua rationalis que ē dignior om̄i
bus tꝑalibus creatur⁹ impuritātē ⁊ immūdiāz
contrahit ex hoc q̄ rebus tꝑalib⁹ subijcit⁹ ꝑ amo
rem. ⁊ ex hoc q̄ h̄mōi adheret ꝑ affectionē ⁊ per
desideria ip̄is affixa assueta ⁊ ꝑglutinata immū
da fit ⁊ impura. Et siquidē affectu carnali rebus
carnalibus adhererit: attrahit quādāz limositatē
que carnalitas dicitur ⁊ vñ homo carnalis effici
tur. Si vero affectu mūdano adhererit rebus mū

di & vanitatibus: impuritas dicitur illa vanitas
& homo efficitur secularis & ita diuina scriptura
distinguit inter hoies carnales & seculares. *Ecce*
cernis qd sit impuritas cordis de qua in scri-
ptura legis: & forsitan nō intelligis. *Certe ipsa ē*
illa affectio qua in ordinate ad infima inclinatis
& adheres: siue ad gulā siue ad luxuriā: vanā glo-
riam vel supbiam vel hoim laudem per eam tra-
heris. cordis impuritas appellatur: quam impu-
ritatē in casu pmi hois contraxisti. s; extua assuefa-
ctioe: affectoē & adhesioē multo amplius addidisti
vt q̄ sordebat pri⁹ sordescat iā ampli⁹. *Ecce* h est
scds descensus tuus: in quē quāto longius descē-
disti eo opus habes pluribus ascensionibus vt
redire possis ad statū rectitudinis vñ cecidisti.
¶ De tertio hominis descensu super
peccatum mortale quo longissime abiit indistūti-
tudinē regionem. La. v

Sed nec adhuc filius
prodigus cessat longius ire atq; am-
plius p̄ire. Nā quo pl⁹ it eo ampli-
us p̄it quo a deo auers⁹ recedit. qd
plura: Om̄ibus cōsumptis cū me-
reticib⁹ venit in regionē dissimilitudinē vbi se
subiecit vni ciuium regionis illius: & hic eū po-
suit vt porcos eius pasceret. i. breuiter per pctm̄

mortale se diaboli subdidit: et in omnibus motibus concupiscentiarum desideriorum satis fecit. Ecce homo quo nunc deuenisti in regionem dissimilitudinis non apparet vestigium virtutis. Ne sunt tres descensiones quibus a statu rectitudinis in regionem dissimilitudinis longissime descendisti.

De tribus examinationibus et qualiter homo per memoriam peccatorum recuperat sensum marume ut sentiat ultimum descensum scilicet per peccatum mortale. La. vj

Dicitur descensus tuos vidisti congruum esset ascensiones disponere. scilicet quoniam peccatus frequenter comitat cecitas et insensibilitas ut qui peccato premitur non tamen se sentiat peccatorem. scilicet fit stupidus et nascitur ei frons meretricis et duricia cordis: ut nec deus iam timeat nec homines vereatur. Igitur antequam ascendas studiose tempus debes discutere et omnibus modis quibus possis niti ut sensum recuperes quo descensus agnoscas et peccata tua deploras. Igitur ut noveris quantum per ultimum descensum. vides per peccatum actuale mortale grauer sis plapsus et de loco in quo fueras cum haberes naturam integram et non viciatam positus discessisti. debes te ipsum diligenter discutere districte examinare ut tandem oculos apias et videre possis.

quo iaces plap? Districte igitur et si non semper, sepe tamen teipsum iudica: formas in te primo et pertractas quantum deo unumquodque per te displiceat. quantumque horreat et detestetur. Et autem hoc melius sentire valeas, diligenter rumina, et donec et affectu sentias studio se pertracta quod adeo displicuit deo superbia ut nobilissime quondam creature sue non parceret: sed Luciferum de celo proiecit. Cogita an tibi parceret, quia forsitan melior aut nobilior es. Cogita quod adam propter inobedientiam expulit de paradiso, et totum genus humanum originali iusticia spoliavit. Propter luxuriam subuertit sodomam et gomorras et in diluuiopene totum mundum submersit. Et plura talia his similia recitat tibi diuina scriptura. Cogita quod tantum deo peccatum displicuit quod potius ipse voluit moriens satisfacere pro peccato. Adeo: quod ipsum secundum suam iusticiam dimittere impunitum. Si autem adeo duricordis es ut ex hoc adhuc non erpauescas lapsum tuum, sic forma meditationem tuam studiose pertractas quod diuina iusticia aliter iudicare non poterit quod opera tua merentur. Est enim deus intelligibilis quaedam equitas inconuertibilis atque indeclinabilis, non minus pena malorum quam gloria bonorum. Certum igitur esto quod reddet tibi secundum opera tua, nec relinquet aliquod malum in te impunitum. Si igitur hoc modo intus reuolueris, non credo quoniam timore concuteris, horrore obstupescis: Tunc igitur tertio veniat memoria in me

diu perducatur oia peccata tua preterita gravia mari
meque marina. Cogita quod multa peccata commisisti.
Bene enim omni die omni hora ante conversionem tuam
graviter deliquisti. Quis numerabit quot pec-
cata commisisti corde ore et opere. Deinde percurrere
singula et vide quod gravia sunt quibus deum omni-
potentem et terribilem iudicem patremque dulcem et be-
nignum qui pro te tanta fecit et sustinuit offendisti. et
quodammodo iterum crucifiristi. Deinde revolve quod sunt
quedam eorum turpia maxime quantum ad carnalia que
tamen magis succinte debes transcurrere ne immunda
subreptat delectatio immorati. Quavis etiam iam
ad deum sis conversus: non tamen hanc vilipendas memo-
riam peccatorum: sed et tunc adde ut etiam summa diligenti-
a pertractes peccata tua que post conversionem con-
misisti. Cogita singula vitia quibus adhuc sordes
Cogita in singulari de superbia tua quanta est: quanta
tum concupiscis honorem: laudes desideras. ad altum
statum aspiras. Cogita quod tepide: quod infructuose totos
annos in divino servitio expendisti: vix scis inve-
nire profectum et in his peccatis que post conversionem
commisisti forsitan gravius puniet te deus
tanquam magis ingratum. Deinde cum hec ita inco-
gitatu tuo examinaueris: diligenter pertracta quod
modicam pro his omnibus fecisti satisfactionem:
quam modica fuit tua contritio: quam parva ope-
ra in nullo satisfactoria: scies certissime quod vel hic

vel in futuro omnia reddes vsq; ad minimū qua-
drantem. Sed in futuro ꝑm Bern. centuplū red-
des quod hic simplō soluere posses. Nec igitur
ꝛ his similia cum peccator in cogitatione reuol-
uerit: ꝛ se timore percussū ꝛ dolore interno per-
fusus senserit: tūc cor suū humilime ꝛ dolore ple-
num immedtate dirigat ad deū suū orationē fa-
ciendo: ꝛ ipius bonitatē ꝛ mīam cū summo desi-
derio implozando: mutationem vite ꝛ emendati-
onē morū ꝑmittendo ꝛ ꝑmissionē dei ad iutorio
adiuulendo. Hanc tñ formulam meditandi aut
similem ita debes dirigere. vt nō incidās in despe-
rationez. sed inflameris ad satisfactionem ꝛ emē-
dationem: vt promptus ad omnē laborē ꝛ oim
passionum tollerantiā efficiaris.

De secunda examinatione qua ho-
mo se ipm discutit d̄ toto statu suo interiori ꝛ ex-
teriori: ꝛ per quam venit ad hoc vt sentiat ꝑmum
descensum ꝛ viriū anime destitutionem. *La. viij*

V autem ꝑmum la-
psum ꝛ descēsum tuū per Adam ꝛ
viriū aietue destitutionē meliꝑ co-
gnoscas: imo ē vt gñaliter oīa vi-
tia ꝛ passiōes enidētiꝑ sentias dēs
nōnūq; tpe oportuno aliā d̄ te ꝛ tuo statu facere
diligētē discussiōez ꝛ studiosaz examinatōez. *Exa*

mina igitur primo diligēter hōiem tuū interiorē
Vide ad quid vires aīe mouent, q̄ longe q̄ ppe
fm id quod debēt, vel fm id quod tibi a deo date
fuerūt, vt prius audisti. Examina rationē. Logi
ta an non sit in multis erronea. An nō curiosa ⁊
occupata vanis relinquēs salubria. An nō dece
pta suis credens diffinitionib⁹ non consentiens
hūilibus ⁊ ita pertinax. An non supba credēs se
ip̄as esse aliqd cū nihil sit meliorib⁹ se p̄ferēs no
lēs ab alijs doceri. Inducibil⁹ ⁊ indocibilis ⁊ in
capax bonorū ⁊ siliorū, deinde. Vide eramia mēo
riā q̄les meditatioēs frequēt⁹ habeas. Nā qd pl⁹
diligis v̄l times inde frequēt⁹ cogitas. Deinde
eramia appetitus tuos. Logita vñ tristaris vñ
turbaris vñ gaudes ⁊ letaris: quid speras ⁊ qd
ōdis ⁊ tunc bene videbis q̄ longe sis plapsus.
Vide quales bestie ascendere soleāt vim tuam cō
cupiscibilem, vtrū gula: luxuria vel auaricia. Vi
de quales fere transeāt p tuā irascibilitatē: an ser
leo supbie: canis iracūdie: basiliscus inuidie. De
inde examina exteriorē hominē. Nam motus in
ōrdinati hominis exterioris sunt indicia interior
ris deordinati. Vide si nō sepe excedis v̄bis du
ris detractoriis: adulatoriis: iocof: vaniloquiis
v̄l multiloquiis. Itē vide v̄cipue an cū oībus ca
ritatez teneas: an nō nūq̄ ledas ꝑscientias alio
rum scandalo inquietudine vel nouitatū presum

ptione. Item an ferueas zelo ad alios caritative
ad mouenduz vel etiã hūiliter increpandū. Item
si opus tibi cōmissum studeas fideliter ad imple
re. Item examina te de lectione: meditatione: ora
tione. ⁊ sic de alijs quomō in singulis huiusmōi
te babeas vel eas soleas ordinare.

De tertia examinatione qua homo
quotidie discutit se de excessibus quotidianis q̄
homo discit sentire impuritatem cordis. Et de re
uelatione passionum. ca. viij

T aut̄ fm̄ descensuz
tuū quo videlicet ppria ꝑcupiscē
tia abstractus impuritātē contrari
sti sentire valeas. Tertiã adhuc de
bes d̄ te facere examinationē ⁊ hoc
quotidie ⁊ maxime ⁊ vult Bern̄. post cōpletoriū
Tūc em̄ singulis diebus debes diligēter respice
re: ⁊ districte examinare quotiēs mala assuefacti
one tna traheris ad illicita: maxime quotiens vi
scosa ⁊ glutinosa tua impuritas illo te die defecit
Herbigracia: ad illicita cogitāda: ad vana in ora
tione rumināda: ad ociosa vel noxia verba ꝑferē
da. aut si illo die sanctas meditatiōes ex negligē
tia nō assumpsisti: aut impuritate tua victus fui
sti sine affectu boni. Item si in olita assuefactiōe
tractus. temptatiōib⁹ aditus ꝑbuiisti nō respui.

sti nec restitisti. His tribus distinctiōibus si dili-
gens trapezeta fueris: ⁊ iudex iustus te ip̄m iu-
dicauer] scisso velo pprii amoris ⁊ ad teip̄m in-
clinatiōis vt in nullo tibi blādiar] in nullo te pal-
pes vel aduleris ⁊ haud dubiū q̄n multū pficies
in tui cognitione. Sz quis vnq̄ seipsus odio ha-
buit: Amor aut̄ peruertit iudiciū ⁊ zelus nescit
sapere Ideo vt qd̄ tu profers p̄ sentētiā firmiter
credas ex relatu alioꝝ: stude sepius: frequēter cu-
rato tua tibi vitia ab alijs intimari. Nā sepe alie-
nus nos melius videt oculus q̄ pprius. eo vti
q̄ melius quo liberius sine inclinatiōe de nobis
poterit iudicare. Quinimo frequēter post premis-
sas examinatiōes de tuis tēptatiōib⁹ ⁊ de tuis pas-
sionibus ⁊ viciosis inclinatiōib⁹ cū alijs debes
conferre ⁊ sulcere ⁊ queri. vt melius iformet] eoꝝ
rū cōsilijs plus humilietis cū ip̄i te nouerint qual-
sis ⁊ ampli⁹ ⁊ pungaris cū te ab ip̄is audis vitii
osum qualē tu te p̄ pmissas examinatiōes inuenis-
sti. dū tñ tales sint qui ex hoc q̄ te talē audiūt nō
peiorātur sz magis tua humiliatiōe edificant. Ad
huc aut̄ vniū est qd̄ circa pmissas scz scdaz ⁊ tertiā
examinatiōes debes aduertere. q̄ licz p̄ hmōi discus-
siones discis interna vitia cognoscere: inordina-
tas ⁊ cupiscētias ⁊ affectiōes videre et viriū aīe
tue deordinatiōes ⁊ siderare verūtñ quantū in te
hmōi affectiōes sunt valide ⁊ radicate ⁊ qd̄amō

in naturā trāfformate nūq̄ plene ⁊ perfecte vide
re poteris donec manū apponas ⁊ eas totis viri
bus studueris extirpare vt ita earum fortitudinē
⁊ resistentias experiaris.

Qz hō debet exercitia sua prius in
corde disponere ⁊ cū spūali viro discutere anteq̄
ascendere: ⁊ q̄ sc̄ta exercitia nō sunt leuiter mutā
da. s̄z q̄ in ipsis est pseuerandum donec ad fines
perueniamus. Ca. ix

Ascensiones in corde
disposuit. Priusq̄ ascendere. i. p̄fi
cere ic̄ipias ī spūali p̄fectu debes ī
corde tuo modū tibi cōgruū dispo
nere: quo possis ad finē tuū q̄ ē pu
ritas cordis v̄l caritas p̄ueire. Discute ⁊ sollici
te examina q̄d tibi cōgruit q̄d tibi meli⁹ expedit: si
nesci alios int̄roga: imo p̄ alios dispone ascēsus
Ordina inq̄ finē aliquē ī corde tuo: cui⁹ ḡra oia
opa tua ⁊ exercetia p̄ficias. Ordina deīde grad⁹
exercitia ⁊ modū aliquē quō ad finē illū d̄uenies
atq̄ finē p̄f̄ ⁊ media ī cordē fortit̄ fige ⁊ b̄ vt videt̄
ē ascēsiōes ī cordē dispōere. i. modū aliquē ⁊ exerci
tia p̄ discretā ⁊ diligetē tui ⁊ alioꝝ discussionē ar
ripe: ⁊ cordi tuo fortit̄ infigere ⁊ imp̄mere: ⁊ inde
tibi mlt̄plex eueniet vtilitas. Et p̄mo q̄dē vt oia
ordiate agas: p̄m q̄ ī cordē tuo disposuisti nō ea

qualiter sicut quidam qui hodie se in isto cras in
alio sunt exercētes fluidi & vagabundi omnia arri-
pientes & in nullo p̄ficientes. omnia temptātes &
in nullo se cōsummātes: foruite oīa put occurrūt
agentes: cū de nullo se in corde disposuerint. nec
sint fixe de aliquo deliberati: tu aut nō sic: sed oīa
facies s̄m qđ in corde ascensionē disposuisti: ad
hoc omnia opa & exercitia dirigas vt illo mō pro-
ficias & ad exemplar qđ in corde posuisti cōsum-
mes. Omnia inquit dñs Moysi. Facito ad exem-
plar qđ tibi monstratū est in monte. Tu aut omnia
stude p̄ficere s̄m exemplar qđ discrete in corde di-
sposuisti. Si artifex non prius in corde suo for-
mam & dispositionē domus quā edificaturus est
disposuerit fabricās domū typicā: nunc debi-
te domū exterius p̄duceret: vel indebita disposi-
tione fabricaret. Ita oportet vt & tu ascēsurus
us tibi scalam in corde erigas ad cuius exemplar
omnia foris agas. Sic deus p̄ma causa oīm. non
nisi ad essentialē oīm rerū exemplar & ideas: res
īpas in cōgrua dispositiōe & forma p̄durit in esse.
Secdo ex ista p̄dispositiōe in corde tueris a dece-
ptionibus. Qui em̄ nihil sibi determinati exercitiū
v̄ spūalis mōi p̄figūt: tot recipiūt de suis exer-
citiis cōsilia. quot viderint aliorū factā. credētes
omni spiritui: in nullo stabiles: in nullo fixi: sed in
omnibus vagabūdi. Ideo illas debes ascēsiōes

prius diligētis examinatōe in corde disponere: vt
 p̄m eas vsq; in finē possis vitā tuā regulare: alio
 rū vitā ⁊ exercitia laudās nō tū assumēs vt vult
 abbas nestor. Item debes exercitia tua in corde
 discreta moderatiōe disponere vt cū quadā alter
 natiōe ⁊ refocillatione te teneas stabilem ⁊ non
 in quodā vno ope importunius incubātem: alia
 penitus non curādo vel vt inualida relinquēdo
 tediū aut infirmitas ⁊ si quid h̄mōi te vincat. Nā
 quod caret alterna requie. durabile nō est. Ita er
 go nūc lege vt post sis validior ad orationē. nūc
 meditare: nūc opare vt hec sibi mutuo deseruiāt
 ⁊ hec om̄ia te stantē teneant sine tedio de vno ad
 aliud transeuntē. Hanc autē ascēsiōnū in corde di
 spositio sit diuinis scripturis conformis ⁊ spūa
 lis viri discussione approbata.

Qualiter debet homo in corde di
 sponere de fine: aliter de his q̄ sunt ad finē. ca. x

Alter autez in corde

debes disponere de fine tuo: aliter
 de his que sunt ad finem. Finē em̄
 tuū videlicet cordis puritatē ⁊ ca
 ritatez: ita in corde tuo debes fige
 re ⁊ immobiliter īprimere: vt nullo casu: nullo cō
 silio: nullius imperio ab eo discedas nec ab actu
 virtutis interiori vel caritate: sed oīa opa oīa exer,

citia ad finē debes dirigere ⁊ ad ip̄m semp̄ oculū
reflectere. Sicut em̄ uante q̄ portū pro oculis nō
habēt quo nauigāt: vage hunc inde: nūc ad oriē-
tem: nūc ad occidentē s̄m ventorū impulsus nau-
uigant ⁊ nesciūt si recedūt vel p̄pinquāt. ita est q̄
bona opa facit ⁊ nescit finē puritat̄: s̄z p̄mittit vi-
tia in se dñari: nescit quātū in h̄a sp̄uali vita p̄fi-
cit vel deficit. Ea nō que sunt ad finē ita debem⁹
in corde disponere ⁊ ordinare. put meli⁹ possent
nos ad finē caritatis vel puritatis ducere. Cum
nō nos in tali fine puritatis vel caritatis impe-
diūt libere relinquere. Nō em̄ ita debem⁹ insistere
lectioni vel meditationi. ut cū caritas exegerit nō
nisi cū murmure ⁊ tristitia eaz relinquam⁹. incur-
rētes sic tristitie vel alterius vitij impuritātē pro-
pter quam extirpandam: sacra lectio vel medita-
tio fuerat arripienda. Nec in talib⁹ exercitijs ita
ex toto debemus esse fir̄i sicut in fine. sed quādo
caritas erigit vel obedientia: h̄ūiliter ad t̄ps non
ad semp̄ deserere. Que em̄ s̄m Bern̄. pro carita-
tē sunt instituta: p̄tra caritatē nō debēt militare.

**¶ De tribus ascensionibus contra
tres descensus p̄missos iterum reducentibus
ad locum rectitudinis.** Ca. xi

**¶ Unde de ascēsiōibus qui
bus ascēddere ⁊ redire debeas. restat sub**

sequēter dicere. Audisti autē prius q̄ trib⁹ descen
 sionib⁹ quasi trib⁹ lōgissimis dīctis a loco in quo
 te dñs posuit recessisti: ita nihilomin⁹ tribus ascē
 sionib⁹ illuc necesse ē te redire. Prima autē ascē
 sio ip̄a est qua ascēdis itē ad cor tuū. Longe enim
 egressus es a corde tuo p̄ pctā nec potest spūali
 exercitio in corde p̄ficere nisi redeas ad cor. Uñ
 p̄p̄ha admonet. Redite p̄uāricatores ad cor. Se
 cunda ascētio cū iam ad cor redieris: ascēdas de
 corde impuro p̄ cupiscētias ad cor purū: et hui⁹
 iusmōi ascētio est puritas cordis et caritas et trā
 sit cōtra secundū descensum. Tertia ascētio equi
 dem ipsa est in corde: qua videlicet ascendis cō
 tra inordinatas affectiōes innatas ab Adam vñ
 iam inolitās a teipso: et hec principalius ordina
 ri potest contra primum descensum.

De prima ascensione cōtra pecca
 tum mortale et de tribus gradibus huius ascen
 sionis. Et de contritione. Ca. xij

Nunc igitur surge et sur
 sus ascēde: incipe ad cor tuū p̄gere
 Sic autē pctm̄ mortale triplici dīcē
 su p̄pleuisti. nā auers⁹ es a creatore
 tuo p̄ supbiā in q̄ est formal̄ rō pcti p̄uers⁹ es ad
 creaturā p̄ delectationē. ac deinde p̄ opatiōes q̄ le
 gē dīnā dei tul̄ trāsgress⁹ es p̄ceptū. Ita trib⁹ gra

deus oportet te contrario ascendere. Primo ut
auertas cor tuum a creatura et a peccato: et habeas
quandam cordis firmam reuersionem et firmum quoddam
propositum deo tuo seruendi: et nunquam te creaturis per
illicitam delectationem subiiciendi: etiam si mille morti-
bus te mori oporteret. Hoc autem in genere debes
proponere: non autem super hoc in singulari te examina-
re: dolebisque multum quod tamen a deo tuo recessisti: quod tamen
eum offendisti: et quodammodo iterum crucifixisti. Ecce
talis auersio ipsa est una ascensio: cuius nomen
est contritio qua cor tuum quodammodo a sua duricia
frangitur. Sicut enim in naturalibus res dure dis-
cuntur conteri. cum in partes minutas franguntur vel
minuntur: ita metaphorice cor dicitur conteri quan-
do ipsum a sua duricia emollitur quod prius auer-
sum a deo durum et obstinatum fuit in peccatis: non ce-
dens diuine motioni: non admittens instinctum spi-
ritus sancti: sed obturans aurem ne audiret. Vel cor
durum secundum Bernardum. i. de consideratione dicitur. quod nec
compunctione scinditur: nec pietate mollescit. nec mo-
uetur precibus etc. Conteritur autem quando iam liquet
fit compunctione et emollitur pietate.

**De confessione que est secundus
gradus huius ascensionis.** Ca. xiiij

Via vero in peccatis tuis
deum per superbiam contempsisti: ideo necesse est

ut te homini dei vicario claves hñt hñiliter sub
das vice dñi: et ei tanq̄ xp̄o dño iudici tuo assistēs
hñiliter et cōtrite et dolozose pctā tua cōfitearis.
Dñiliter viles te in om̄ibus accusans: et propria
pctā agnosces in moribus in gestis in p̄latione
verboꝝ in rñsionibus singulisq̄ alijs tanq̄ iudici
tuo assistēs te habeas. Cave ne vt quidaz ma
gna crimia p̄ntēs inde queras laudari vñ a deo
merer̄ reprobari. Sicut nōnulli q̄ in scolis acu
te solebant arguere p̄fitem̄ tē. Noli etiā pctā tua
vel intentionē tuaz excusare. sed dic simpliciter et
humiliter qd̄ remordet tuā cōscientiā. Debes eti
am cōtrite et dolozose cōfiteri: exercens te ante cō
fessionē ad cōpunctionē mō quo postea habebis
vt ita cōtritus et dolozosus venias ad p̄fessionē
Et si hoc bene feceris: nequaquā sicut quidā faci
unt: peccata tua sicut fabulā p̄feres vel ita sim
pliciter p̄feres sine dolore q̄si de alia seculari ma
teria loquereris: s; si vere sp̄m cōpunctiōis cōce
pisti: interdū difficile erit tibi. imo nōo lachrymas
cohibere nequibis. Et certe scire debes q̄ sp̄m in
tentionē cōtritionis et humilē verecūdiā: pctā tibi
in p̄fessione remittitur. Si fieri pōt talem tibi
debes cōfessorē eligere q̄ discrete et prudēter sciat
absolvere vel ligare: cui animā tuā poteris cōmit
tere cui statū tuū vitā tuā et om̄ia exercitia tua se
cure poteris exponere: ab eodē sup̄ singulis con

filia recepturus. Cūq; talē confessorē inueneris
 noli eū leuiter variare. Diuersi ei medici diuersis
 vtuntur medicinis. Medicina autē sepe mutata nō
 sauat sed turbat egrotū. In his tñ om̄ibus semp
 saluo iure et obediētia ecclie et supioris. Scire eti
 iā debes q̄ mlto plus sunt satisfactoria bōa opa
 tua a sacerdote tibi iniūcta q̄ sponte a teip̄o assū
 pta: p̄cipue p̄pter vim clauium ecclie: et propter
 humilem obediētia p̄fitentis. Ideo cū vulnera
 tua sacerdoti tuo exposueris. et ipse sicut merito
 debet leuioribus vti voluerit medicamētis. insta
 oportune nō nūq̄ importune vt tibi nō parcat s;̄
 que sibi p̄ tuo statu et emēdatione expedire vide
 buntur audacter iniūgat: et promptum exhibe ad
 tollerandum. Et hic est secundus gradus prime
 ascensionis que dicitur oris confessio.

**De satisfactione que est terti⁹ gra
 dus prime ascensionis:**

Ca. xiiii

Tertius autēz huius

prime ascensionis gradus est: vt si
 cut exhibuisti mēbra tua arma ini
 quitatis peccato per varia peccata
 et mala opera: ita nunc facias ea ar
 ma iusticie in satisfactionem. vt sc;̄ p̄traria p̄tra
 ris cures. faciens p̄traria filis criminib⁹ q̄ cōmī
 sisti: et marime illis vitijs et passiōibus quib⁹ frē

quēctius spugnari s: in ieiunijs: in vigilijs: labori
 bus alijsq; deuotis exercitijs: et hoc vt dictus est
 maxime ad inuentionē tui p̄fessoris: quia sic sunt
 tibi magis meritoria. Et hic ē vltimus gradus
 prime ascensionis: et dicitur satisfactio. His tri-
 bus gradib; p̄ma ascēsiō finit̄. ex his trib; par-
 tib; penitētia redis ad cor: et dō p̄iter recōciliar̄.
Incipit secūda ascensio p̄tra secū-
 dū descēsus q̄ redit̄ ad cordis puritatē et q̄ impu-
 ritas cordis in trib; p̄sistit p̄tra q̄ tria trib; ascē-
 sionū gradib; p̄fiscit̄ i ista sc̄da ascēsiōe. ca. xv

Ecce homo sanus fa-

ct̄ es et deo recōciliat̄ vade et p̄ce-
 de vlteri; noli ampli; peccā. s; ma-
 gis stude de v̄tute in v̄tutē p̄ficere
 nec putes sufficere q̄ p̄ p̄niam sis
 deo recōciliatus vt ad eius familiaritatē accipia-
 ris et p̄fectā caritatē. An ignoras q̄ Absalon re-
 cōciliat̄ p̄fi suo: nō dū t̄n: faciē ei; videre meruit
 nisi i domo p̄pria aliq̄to tpe remaneret: Itaq; tu
 si vis faciē dei m̄do corde cōspicere noli b̄ subito
 p̄sumere: s; stude p̄us i corde tuo paulatī ascēde
 re et per ascensiones cordis te longo tempore ex-
 ercere et ad puritatem cordis peruenire: p̄bang-
 ter: et repurgans septuplum: erinaniens erinani-
 ens vsq; ad fundamentum in eo: vsq; dū fer cor:

dis et immunditia sit exinanita. Siquidem ut supra
diximus cum homo redit ad cor qui fuit egressus
foras post concupiscentias: licet reconciliatus sit et
per gratiam purgatus a culpa manet tamen adhuc relictus
que et immunde feces peccatorum in anima. id est affectiones
norie et immunde et limose viscositates per petram
acquisite: per assuefactionem inolite: quas oportet esse
purgare et successiue de illis egredi et ascendere.
Et hoc est de corde impuro ad cordis puritatem
perficere et ascendere contra secundum descensum prius
assignatum. Sed et contra hunc descensum necesse est
tres ascensiones in corde disponere. Siquidem im-
puritas cordis tui et affectuum in tribus consistat ut
dicitur. Primo in hoc quod nimis inordinata affecti-
one inheres rebus infimis: vel inclinaris inordi-
nate ad eas: puta glorie vane: honoris: laudi: gula
lururie etc. amas non amanda. Secundo consistit impu-
ritas in hoc quod non amas amanda. sed affectus et ap-
petitus ita sunt immundi et impuri et malis humo-
ribus infecti ut spiritualia et celestia nil eis sapiant
sed quodammodo nauseam habeant super celesti man-
na: nihil mouetur super memoria regni celorum et simi-
libus. Et hec impuritas potest dici odium non odi-
endum. id est non appetitum appetenda. Tercia cordis
impuritas est quedam cordis infirmitas vel inhabi-
litas qua homo etiam iam purgatus affectionibus
et aliquantulum etiam repatus spei: atque inidoneus

seu minus sufficiens redditur vt deo p feruides
 perfecti amoris affectionem inherat vigore car
 ritatis deficiente. Contra istas cordis tui impu
 ritates. oportet te tribus ascensionibus successive
 ascēdere. i. tribus virtutū gradibus p̄ficere. Nā
 contra primā impuritates ascendimus p̄ timorē
 dñi qui quasi violenter cor p̄cutit ⁊ rumpit a no
 xis inferiorū affectiōibus ⁊ inhesionibus. Cōtra
 secundam impuritatem p̄ficim⁹ p̄ spem: quia spes cor
 nostrū leuat ⁊ d̄ celestibus ei gustū recuperat dā
 do affectū celestia adipiscēdi. Cōtra tertiā impu
 ritatem caritate ascēdim⁹ q̄ deo vnimur ⁊ ei adhe
 renus. S; de his plenius p̄ singula est dicendū.

¶ De primo gradu huius ascensionis
 qui ē in timore: quō vilez cor nostrū p̄ timorē ab
 strahitur a noxia affectione ⁊ inhesionē. Ca. xvj

Um igitur cor tuū a

deo cōnspiscētiarū illecebris incū
 bit: ip̄is ita affixus ⁊ impressum vt
 vir possit auelli sugēs inde mel no
 xie delectatiōis ⁊ lac nociue refecti
 onis oportet vt amaritudine quadā hec resp̄gas
 sicut solent femie puulos ablactantes vbera sua
 respergere rebus quibusdam a maris. vt gustata
 amaritudine auertāt se ab vberū dulcedine ⁊ tā
 dem vberū obliuiscant. Ita oportet vt cor tuum

timor dñi rebus amarissimis impleat. Verbi gra-
tia. Plenus es mūdi ꝓcupiscentijs carnalibus
vitijs toto desiderio anhelas ad altus statum: ad
gloriā mūdi difficile est tibi carere cibis delicatis
graue est tibi despici vilipendi ꝛc. Veniat timor
dñi in cor tuū respergat oēs hmōi rerū dulcedies
quibusdā amaritudinibꝫ: ꝓponēs tibi ꝛ terrēs te
ꝛ. oñdens: q̄ cito oīs mūdāna delectatio transit:
quāqꝫ magnā ꝛ in explicabilem penā: ꝓ qualibet
inordinata delectatiōe: quālibet modicā sis rece-
pturus. quāqꝫ seuerē ꝛ terribiliter adueniet iustꝫ
iudex super his te puniturus. His ꝛ similibus:
oportet cor tuū amaricari ac timore ꝓcuti ꝛ terro-
re ꝓtubari ꝛ ita violenter a suis delectatiōibus
donec carus obliuiscatur auelli. Itaqꝫ nolī negli-
gere ex hmōi ꝛ similibus meditationibus facere
quodam litiuū: quod licet sit amarum. est tamē
mirabiliter malorum humorum .i. concupiscenti-
arum purgatiuū quo pungas seu laues oēm de-
lectatiōē mūdi: ꝛ facile eā respues ꝛ abomiabe-
ris territꝫ amaritudine qua eā perunxisti. Et autē
hoc genꝫ litiuū qđ ex timore ꝓpunctio appellatꝫ:
quotiēs placuerit cōficere possis: ecce modus de-
scribimus conficiendī.

¶ Q̄ compunctio que ex timore na-
scitur varie ꝛ diuersimode in exercitio ꝛ medita-

Dimpunctio ex timo-

re multipliciter nascit. Primo cum quis peccata sua preterita ad memoriam reducit et quantum deum offenderit quantumque penam meruerit: anxie recordatur. et inde tremens ac timens amarissime lachrymatur. Secundo cum quis defectus proprios: passiones anime et desideria noxia adhuc in se: et si non regnantia: agitamenta tantum et verantia diligenter discutit. et quod tam parum in eis expurgandis proficit eiulans et dolens recordatur. Tertio cum quis peccatorum meminerit quod post conversionem suam perpetravit: quod et si non sunt criminalia: non tamen pro ea dubitet deum offendit quotidie et ideo lugendo et timore deplorat. Et de his tribus dictum est supra de tribus discussionibus vel examinationibus. Quarto cum homo considerat quod iudicia dei sunt inscrutabilia et nescit homo an sit dignus odio: vel amore: sed sciat se penitus fuisse: nescit tamen an solo timore percussus: an ex gratia infusa percussus et contritus. et ita totus horrore percucitur nesciens et incertus quid de eo fiet in futuro: an sit damnandus vel salvandus. Quinto cum homo brevitatem vite sue diligenter attendit. et se adhuc tam parum proficisse intelligit. et inde timore succenditur et inter punctum irroratur. Sexto cum districti examinis et futuri iudicii meminit: quo iudex unicuique iuxta opera sua redditurus adueniet: vnum peccata sua agno-

scens expauescit. Septimo cū homo magnitudi-
nem ⁊ multitudinē penarū infernalium ptractat ⁊
cum se his dignum esse cognouerit vel cogitaue-
rit: multum incipit lugere ⁊ timere.

De utilitate compunctiōis ⁊ quo
modo cor purificat. Ca. xviiij

Hec si in corde tuo stu-
diose ruminaueris ⁊ ex istis vel eo-
rum aliquibus frequēter cor tuum
repleueris: omnia dulcia fient ama-
ra: tunc transit mūdus a corde tuo
et concupiscentia eius. scilicet ⁊ cōcupiscentia carnis
⁊ cōcupiscentia oculorū inde euanescit. nullāq; fo-
ris senties amaritudinem hmoi amaritudine inter-
ius adimplet. Et ita cor tuū incipiet oēm dul-
cedinē mundi ⁊ affectionē ⁊ adhesionē respuere
siue sit gloria mūdi ⁊ vlt honor vel fauor popula-
ris: gulā ⁊ luxuriā penitus ab hominari. Verus
vt in promptu habeas hoc genus cōpunctiōis
cōficere: ecce sicut modum descripsim⁹ cōficiēdi
sic ponam⁹ ⁊ artē: materiā vñ conficiē colligēdi.
Generalis modus ad formandum
meditationes de morte. Ca. xix

Meditare igitur homo ⁊
ab oculis tuis nunq̄ recedat q̄ post mo-

dicum sis ab hac vita in aliam ignotam regionem tra-
siturus: et omnes res mundi gloriam et bonorem et que
cumque alia in quibus in hoc mundo delectaris hic
sis relicturus. Omni enim hora omni die fini et ultime
horæ tue propinquas. Scrutare igitur et quantum po-
tes in te interdum affectum transformam hominis morien-
tis et forma in te et meditatione tua quasi statim mo-
riturus esses: et iam sit presens quod sine dubitatione ad-
huc tibi presens erit. Vide igitur sic affectatus quantum
tibi dolor inest quantum conscientie remorsus et in-
ternus clamor de malis delectationibus tuis: quan-
tum dolebis quod te non emendasti et a delectationibus
te non auulsiisti: quod dei precepta transgressus es. Nam
in illa hora videbis quod meruisti et quid commisisti.
Adhuc autem oculos singulas delectationes vide sin-
gula vitia et passiones quibus modo dulciter delecta-
ris. Cogita quod amarum erit tibi tunc a delectationibus
separari et quantum dolebis quod viuens non fuisti
concupiscens mortuus. Deinde cogita et forma
in te tale affectum ut si astra tua statim deberet exire
quod libenter omnem delectationem relinqueres quod gra-
tanter omnem laborem et penitentiam arripes si vitas
possis obtinere. Cogita deinde illa hora quod bre-
ue videbis tibi omnem tempus vite tue et delectationum
tuarum. Tunc videbis totum tempus tuum transisse quasi
somnia vel sicut umbram: maxime cum prope dis in-
stare eternitatem que nunquam finitur. Deinde cogita

quātus tibi erit dolor. ¶ pro taz minūna delecta-
tione breuissimū tps amisti delicias leticiam et
gloriā sempiternā. Cogita etiā q̄ omēs iste dele-
ctatiōes nihil tibi tūc amplius p̄ferēt q̄ q̄ ama-
rā mortem faciēt amariorē. Tanto em̄ difficilīus
hinc sepaberis: quāto pluribus rebus inordina-
tis cōcupescentijs fueris alligatus. Un̄ sap. O
mors q̄ amara est memoria tua hoī sano ⁊ pacē
habēti in substantia sua. Cum aut̄ talē affectū in
te formatū ⁊ cordi tuo imp̄ssum senseris. tūc p̄ce-
de vltorius cogitās q̄ illa hora certissime veniet
⁊ est tibi ineuitabilis. Omēs em̄ hoīes moriunt̄
⁊ mille generationes a principio seculi p̄terierūt:
ita ⁊ tu sequer̄. Deinde cogita q̄ illā horā deter-
miante p̄scire nō poter̄. s; in pu: se veiet: forte hoc
āno: forte h̄ mense: forte hac septimana qz sic fur-
ta in nocte veniet qn̄ nihil de h̄ cogitab. s; m̄tra
te actuz cogitabas. Nōnūq̄ etiā vt eo pl' timor
p̄cupiscētias tuas excruciet ⁊ expurget. reuolue
ordinē quo ad mortē deuenies. Siquidē mortez
vt cōter p̄cedit īfirmitas grauissima. Cogita qn̄
ta h̄ erit īfirmitas q̄ grauis debilitas qn̄ cor tuū
p̄nimo dolore rumpeēt. Cogita quō tunc erit cor
tuū depressum: ac si totū mūdū sup se cōtineret.
tum p̄pter infirmitatis magnitudinez tum p̄pter
naturalis inclinationis esse suuz appetentis. mi-
rabilem horrorem tum propter timorem de pecc

catls ⁊ de futuro iudicio ⁊ sic tandē sequit̄ mors
Itēz aliqñ p̄pone oculis tuis imaginē, alicuius
hoīs moriētis ⁊ diligēt̄ respice formā modū ⁊
ordinem quibus ad mortēz deuenitur. Nigrescit
totum corpus: omnia membra rigescūt: oculi ver
santur rē. Deinde cogita qualiter demones adue
nient expectantes sicut rugientes preparati ad
escam si quid de suo in anima potuerint inueni
re: ⁊ qualiter immundi sp̄ritus anime egredienti
obuiabunt querentes in ea opera sua vt secuz eā
trahant ad inferni profunda. Deinde cogita qua
liter anima de corpore egressa statim ante tribu
nal iudicis statuitur iam tūc sententiam receptu
ra que ex hoc tunc vsq; in secula non mutabitur.
Deinde sequere funus ad sepulturas ⁊ vide quo
modo caro misera propter quam tanto tempore
quesiuit delectationes terre traditur ⁊ vermibus
esca paratur ⁊ tradit̄ p̄petue obliuioni. Existis
⁊ similibus bene considerabis q̄ gaudium ⁊ de
lectatio mundi sit instar puncti. transit sicut um
bra ⁊ q̄ homo sit hic velut hospes noctis vnius.
Econtrario nōnunq̄ debes tibi affectus assume
re iusti viri moriētis ⁊ ad mortem bene dispositi:
cogitando q̄ letus talis erit qui prius penituit
⁊ se a delectationibus purgauit ⁊ nihil hic vitio
se dilexit, ⁊ sic de singulis.

Bonaes meditationes de extremo
iudicio q̄b' bō poterit sibi scutere timorē. c.xx

Deinde oculum mens

talem verte ad extremū iudiciū vt
ex eius memoria amarissima amare
scant om̄ia dulcia. Cogita igit quā
tus timor quātus clamor quāta fi

et admiratio cū tuba archāgelica sonuerit: cū ful
gura terribiliter splendescant: tonitrua mugiant
cum ad terrendum p̄tōres sol obscurabitur et luna
nō dabit lumē suū. Cogita quid cordis tūc habe
bit peccator. Cogita qualiter tūc vniversi mortui
resurgēt tractātes vnusq̄sq̄ secum qd boni egis
vel mali. Et boni quidē cū ineffabili leticia expe
ctabūt iudicē: Iniusti autē indicibili terrore time
būt de aduētū et facie iudicis dicētes. Mōtes ca
dite sup nos et op̄te nos a facie iudicis: t̄ps em̄
abit et recessit nō est quo eant et emāt oleū merito
rū. Egredere deinde et speculando occurrere. et vī
de iudicē venientē cum potestate magna: cum se
nioribus ppli: comitātibus angelis vniversis et
sanctis. Deinde reuolue amarū illud diuortium
cum sepantur oues ad hedis. Et nūc quidē sunt
duo in domo vna in mola vna s̄z tunc vnus assu
metur et vnus relinquet nūq̄ ammodo coniūgē
di. Transforma in te affectū eorum qui a sinistris

sunt quibus diceſ. Ite maledicti in ignē rē. quō
lamētabunt dicentes. Ecce hi sunt quos aliquā
do habuim⁹ in deriſum. quātus eis dolor: quāt⁹
luctus. Deinde aſſume affectum eorū qui a dextris
sunt: quāto repleti ſunt gaudio q̄ pro tam modico
eis laboribus eterna p̄mia meruerūt. Cogita q̄
diſtrictē fiet ſibi examiatio operū/locutionū ⁊ me-
ditationū ⁊ malay affectionū om̄ia ibi nuda erūnt
⁊ aperta etiā que hic fuerūt palliata. Nam hieru-
ſalem ſcrutabitur in lucernis ⁊ inuenient nōnul-
li babilonij qui ciues putabant fore hierl̄m. Te-
ſtis erit ibi diabolus qui oñdet nobis pct̄m quod
cōmiſim⁹: t̄ps: q̄n: ⁊ locum ubi peccauimus ⁊ di-
cet. Equiſſime iudex iudica hūc eſſe meū ob cul-
pā qui tuus eſſe noluit p̄pter ſup̄biā. Accuſabit
p̄pria conſcientia. ſ; ⁊ ſancti angeli accuſabunt.
Ibi x̄p̄s inſignia paſſionis ſue oñdet ⁊ malis be-
neſicia incarnationis imp̄opabit eo q̄ ea cōtem-
pſerūt ⁊ ingrati fuerūt. Deinde p̄fert iudex ſentē-
tiam diſſiniuiā a qua nullus poteſt apellare. nul-
lus cōtradicere: nullus ſubterfugere: nullus ſe de-
fendere valebit. Cogita quid amaritudinis: q̄d
doloris: quid horroris cōtineat ſentētia illa. Ite
maledicti. Cogita quid dulcedinis: quid admira-
tionis ⁊ gaudij habeat vox illa: Venite benedicti
Interdū etiā cogita de particulari tuo iudicio: ⁊
forma meditationes exp̄miſſis ſuo modo.

re: carens tam luce. Ibi intolerabile frigus: fetor
pestimus: tenebre palpabiles: vermes immortales.
Ibi est pena in omni sensu: in omni membro. Visus
videbit laruales demonum facies: mirabiliter
suo terribili aspectu affligentes. Auditus nil aliud
audit quam fletus plactus et ululatus et vocem illam
heu heu ve ve ut quid fuimus nati: ut quid a deo
creati: ut quid non punimus maledictus deus et male
dicta trinitas que nos creauit ad hanc penalita
tem. Ecce hoc est carmen quod ibi cantatur continens la
mertationes et ve. Cogita de illa miserrima socie
tate demoniorum: et crudelitate torzorum: quoniam sunt
sine misericordia: in torquendo non fatigant. ad mi
sericordiam non commouentur: sed penam omnibus mo
dis quibus poterunt augebunt. Ipsi insultant di
centes. Ubi nunc gloria: ubi voluptas: ubi ho
nor: ubi altus status: ubi diuitie immense: ubi poten
tia: ubi dignitas: ubi prelatura: ubi dominium: Quid
nunc presunt omnia que fuerunt: tam breuia tam cito transe
untia. Cogita quod quiuis ibi plus in illis membris
puniatur per quam amplius deliquit siue in lingua si
ue in corde. Et quantum plus quis se extulit et in
delitijs fuit: tanto plectetur ibi pena grauiori. Cogi
ta etiam de penis interioribus. et maxime de priua
tione visionis diuine que excedit omnem penam aliam. Co
gita quod sunt eternaliter anathematizati et eiecti ab
illa superna et gloriosa ciuitate hierusalem nunquam illuc re

**Qualiter homo per memoria pena
rum infernalium timorem acquirat et expunctionem. Ca. xxi**

Exinde verte oculos

D ad regionem damnatorum et carcerem miserorum diligenter scrutans: que ibi agant: qualis sit illa mansio: et quis locus. Quia autem mens nostra ceca melius per visibilia et sensibilia ducit ad noticiam invisibilium: ideo ut illas penas melius sentias potes tibi assumere similitudines a sanctis super hoc in scripturis positas. Aspice igitur infernum chaos horribilissimum locum subterraneum et profundissimum totumque tenebrosissimum puteum profundissimum et totaliter ignitum fornacem totam incensam et terribiliter flammantem civitatem magnam: tenebrosam: obscuram totam incensam et ardentem: plenam infiniti populi multitudine clamantibus uniuersis et miserabiles sonitus dantibus et ciulantibus pro dolore et ardore et ex inuida se mutuo mordentibus: tanquam si canes rabidi simul essent coniuncti. Cogita deinde penarum acerbitates. Ibi est calor nimius cui noster hic calor in nullo est comparabilis. Ibi frigus intolerabilis cui nullum frigus mundi in aliqua comparatione potest equari. Et ita cogita de singularibus penarum intensibus et curciatibus. Cogita de penarum multiplicitate. Ibi ignis inertingubilis: abundans ardor

sturi. Cogita de verme conscientie qui nūq̄ mo-
rietur qui nō cessat: clamat ⁊ affligit q̄ ppter taz
modicū gaudiū ad instar puncti ad illas penas
descenderūt. Item cogita de passionibus anime
ire ⁊ inuidie. quibus affligunt. Nā iracundia in-
uidia ⁊c maxime in ip̄is regnāt. Itē diligēter ru-
mina penarū eternitatē que om̄ibus penis graui-
us affligit. penarū nullus est finis. nulla ibi redē-
ptio. Post mille milium ānoꝝ nō p̄pinquat finis
quia nullus est finis. His ⁊ similibus meditatio-
nibus timorē dñi cōcipies. ⁊ cōpunctionē saluta-
rem cōficiēs vt sic affectiōes tuas a rebus infi-
mis auellas. Oportet autē te longo tpe in his ex-
ercitijs immorari. ⁊ cum h̄mōt meditatiōibus ac
alijs virtuos̄ opibus maxime in remedijs vitiōrū
de quibus postea dicit ip̄as affectiōes expurga-
re: alias vltius ascendere nō possem'. Nā quan-
tū affectiōes carnales ⁊ terrenas abiecerim' tā-
to amplius sp̄iales adijciem': si parū paz: si mul-
tum multū. Ergo a timore dñi fm̄ p̄phetaz debe-
mus pturire sp̄m salutis. Est em̄ initiū sapientie
timor dñi: ⁊ in ip̄o debemus nos studiose exerce-
re. ⁊ cor nostrū purgare vt ad caritatem possim'
puenire. Vñ sap̄. Initiādi sunt a timore vt ad ca-
ritates pueniāt. Vides ergo q̄ ⁊ grue diuina scri-
ptura puritates cordis fidei ascribit: iuxta illud
Fide purificās corda eoz eo q̄ timor qui est pu-

mus effectus fidei euellit & extrahit cor ab imū-
dis affectionibus & vitiosis inquinamentis. Est
igitur primus gradus scēde ascēsiōis qua tendit
ad puritatē cordis fides vñ timor q̄ ē ei affect⁹.

De secūdo gradu secunde ascensio-
nis qui fit per spem & desiderium celestium & spūa-
lium rerum quibus purgatur & sanatur homo a
secunda impuritate cordis. Ca. xiiij

Sicut fides timore fu-
turi iudicii ac suppliciorū metu fa-
cit vitioꝝ cōtagia declinare concu-
tiens quodāmodo medullitus oīa in-
feriora & extrahens ab inferiorū vi-
tiosa affectione & inhesionē. Ita cōsequēter spes
mentē nostrā de hūmōi affectiōibus auulsam sed
nō eleuatā: imo timoris pondere deprimam de pre-
sentibus auocat & ad superiora eleuat. & vniuersas
corpis voluptates vel mūdi vanitates celestius
premiōꝝ expectatiōe cōtemnit. insipiens suspi-
rare sursum & mēte aspirare ad illud sublime gau-
dium qđ spes interius repñtavit. Igit̄ si cor tuū
tam ab infimis abstractū timore senseris: noli ias-
tare: noli te esse in toto putare. Si stare cepisti iā
descendisti. Siquidē cor tuū vacuū ab affectiōi-
bus esse nō potest. Si igitur sit noxijs vacuatus
impleatur celestibus & sanctis affectiōibus. alioz

quā rursus descēdit. Nū etiā cū te in timore purgas expedit. vt interdū in spe respiras. Sed multo aliter ad spem ascēdit qui diutius iam in timoris pfectu cor purgauit. Igit̄ p̄tra scōdas cordis impuritātē que in eo p̄sistit q̄ affectus tuus adeo est cōcupiscentijs infectus vel ex reliquijs cōcupiscentiāz depressus et infirmus factus vt non sapiant ei celestia ascēditur p̄ spem. Nam spes saporem eternoꝝ ingerit et affectū ad superiora restituit. Sicut igit̄ superius dictū fuit q̄ homo p̄ adhesionē admixtionē siue affectionē inferiorū fit impurus: ita p̄ adhesionē et affectionē superiorū fit purus et acquiritur quedā puritas cordis id est affectus ad celestia et spūalia. et hoc fit per spem. Igit̄ o homo imaginare sup te locum quēdam totū purū et mundū. Infra te nō locū quēdā: totū inq̄etus: totū turbulētus et in cōtinuo motu existentē et totū turbidū et impurū. te nō in medio p̄sistentē. Quāto igit̄ descēdis ad locū infratāto magis efficeris inq̄etus p̄ cōcupiscentias: instabilis p̄ varia desideria: impurus p̄ immūdas affectiones et p̄ mixtionē immūdorū. Quāto nō supra ascendis p̄ iugem meditationē cōtinuā affectionē desiderii et spem et celestii admixtionē: tanto magis eris quietus et stabilis: vnā illā desiderans esse scz in atrijs hierlm: tanto etiā eris purior per meliorum te admixtionem.

De compunctione per amorem
qualiter se in ea exercebit. Ca. xxiij

Superius cum per ti

morem tremefactus cepisti coact⁹
ascendere: medicinā quandam tibi
dedim⁹ malorū humorū quib⁹ ab
ascensu impediēbaris purgatiuam

Sed quia adhuc infirmitas tibi ex h⁹mōi humo-
ribus remāsit ⁊ infectio gustus vt minus possis
ascēdere quia minus spūalia sapis ideo ad sani-
tatē tuā recipe aliā medicinā de spe venie genera-
tā. vily cōpūctiōnē et amore. Nā si p⁹ spem deside-
ras ascēdere ī hac cōpūctōe marie d⁹bes exercere
Cōfici⁹ aut h⁹mōi cōpūctio p⁹cipue duob⁹ modis
licet m⁹tris alijs modis possit cōfici. Primo cū
iā timore ⁊ timorū horrore excitat⁹ diu ascēdistis
m⁹lta bona opa ⁊ deuota exercitia p⁹fecisti. ⁊ a nox-
iis cōcupiscētis fueris depriuat⁹ ⁊ adeo ascē-
disti vt ad spes venias. Cumq⁹ in spe steteris tūc
a longe videns hierusalem celestem ciuitatem vi-
sionis pacis quod in timore non potuisti. Inci-
pis sepe ad eā respicere ⁊ ei⁹ admirādā pulchri-
tudine cōsiderare: cui⁹ illect⁹ pulchritudie icipis
suspirare: gemere ⁊ plorare q⁹ adhuc sis tā remo-
t⁹ cupisq⁹ dissolui ⁊ esse cū xpō clamās. Quis li-
berabit me de corpore mortis huius? Itaq⁹ con-

siderās te adhuc ab illa supna hierlm lōgius pe-
grinari incipis dulciter flere ac sepius deplorare
q̄ nō poteris illac puenire. Secūdo nascitur hec
compunctio cum studiose in corde tuo rumīnas
t enumeras beneficia dei que tibi taz multa t tā
magno affectu dedit. Incipis cōsiderare tuaz in-
gratitudinem: t quodā interno desiderio incipis
dilatarī t extendi in amorē dei tui qui tibi tanta
contulit beneficia. Et hec est cōpunctio pietatis
nascēs de fonte caritat̄ q̄ valet mirabiliter cōtra
secundā impuritatem cordis. Et aut̄ de p̄missis
duobus modis habeas vñ te possis ad hanc cō-
punctionē facilius inflamare sequitur mod⁹ quo
possis formare t erigere meditatiōes tuas de ce-
lesti beatitudine.

¶ Veneralis modus formādi medi-
tationes de regno celoꝝ ad habendā p̄p̄tionē
t desiderium ad ip̄m obtinendum. *Ca. xxiij*

Dixeris aut̄ d̄ celesti
illa patria similitudines sensibiles
assumere a sanct̄ p̄ nostra capaci-
tate adiuuentas. Est igit̄ ciuitas il-
la gloriofissima amplitudine: t ca-
pacitate p̄maxima ex auro mundissimo: gēmissis
p̄ciosissimis mirabiliter p̄structa: singule ei⁹ por-
te sunt ex singulis margaritis. Est item campus

speciosissimus oim florū pulchritudine decora-
tus. Ibi semp est estas amenissima. Ibi odorum
suauitas fragrantissima et oim delectabilū copia.
Cogita et totis viribus teipsum totū ad cogitan-
dum recollige vt videas quātum sit gaudiū deū
semp per essentiam intueri. summā et indiuiduam
trinitatē mūdo cordis oculo inspicere in qua re-
lucet oim pulchritudinis. ois dulcedinis oisqz
bonitatis exemplar essentialē: in qua visione oia
videbis oia q̄ velis scies: et ea visione oim boni-
tate oim gaudio et leticia repleberis. In ea beat⁹
eris et beatissima beatitudine q̄ deus est p̄rueris
Cogita quātū sit gaudiū dño iesu semp assistere
et eius sanctissimā et gloriosissimā hūanitatē sem-
per asp̄cere: cū Petrus videns eū transfiguratus
optabat sic semp p̄manere. Quā magnus est
gaudiū videre illum in regno suo sublimē et glo-
sum qui p̄ nobis in hoc exilio quōdam paup̄ ve-
nerit et ul pariter et pegrin⁹. Cogita quantum sit
gaudiū interesse societati celest̄ curie. quanta leti-
cia reginā celi matrē dei cū ceteris virginib⁹ in-
tueri: quāta leticia et exultatio interesse agminib⁹
angelorū: letari euz patriarchis. p̄phetis. aplis
martiribus et cōfessorib⁹. Cogita de dotibus cor-
poris tui quib⁹ ip̄m corpus beatificabit: videlicet
de eius immortalitate impassibilitate: summa agili-
tate et gloriosissima speciositate. Cogita de dotib⁹

anime quibus ipsa anima implebitur iam beata: quae sunt
plenitudo scientie quantum ad usum rationalem: reple
tio iusticie quantum ad usum concupiscibilem: supfluen
tia leticie quantum ad usum irascibilem. Cogita ex
his dotibus principalibus quae multa alia magna do
na et ineffabilia consequeris videlicet securitates ut
iam non timeas eici: non timeas a carne satana
vel mundo vinci. Item libertatem ad facien dum
quodcumque volueris. Item voluptatem mundissime
ma et iocundissimam in corpore et in anima. Item am
icitiam amoris honoris concordiam et perfectissimam
caritatem. Et breuiter omnia colligendo habebis
quicquid volueris et quod nolueris non habebis.
Qualiter homo ex memoria bene
ficiozus dei inflametur ad deuotionem et accendat
ad compunctionem.

Ca. xxv

Verum ut maiorem ha

beas fiduciam sperandi et futuras
gloriam optinendi. debes nonnunquam
signa dilectionis que tibi dominus tuus
exhibuit studiose reuolucere et eius
beneficia diligenter considerare et tali consideratone
accendi quasi quibusdam stimulis ad reamandum
Cogita igitur primum quod sit magnus signus dilectionis
dei tui quod te quod toties eum offendisti toties ad eum ter
ga vertisti: toties ab eo recessisti. toties grauissime

peccasti. quotiens reuertí volebas íp̄te te suscepit
dolenti peccata Indulsiſit: emēdantē ⁊ corrigētē ad
iuuit. Dinūmera beneficia naturalia que tibi cō-
tulit ſi potes. Creauit te ⁊ eſſe dedit tibi ex nibi-
lo ſed eſſe pulchꝛuz ⁊ ſpecioſum ſenſibile ⁊ viuū
q̄nq; ſenſibus decoratū. Dedit tibi ꝑ ceteris crea-
turis inferioribus intellectū. quo ceteris animā-
tibus ꝑmineres ⁊ deū tuū cognoscere poſſes. et
veritatē ípſaz intelligere: ⁊ huic intellectui tuo lu-
mē vultus ſui infudit ⁊ magnā claritatem lumi-
nis naturalis dedit. Dedit tibi mēoziaz qua ſimi-
lium rerū ſimulachꝛa reponeres donec alicuius
tibi placeret reminifci. Similiter dedit intellectū
poſſibilez vbi intelligibilium ſpēs iterū occurrē-
das collocares. Fecit aiam tuā tante dignitatis
tāteq; nobilitatē: vt nih il eaz replere nihil ve poſ-
ſet íp̄i illabi niſi ſctā ⁊ glorioſiſſima trinitas vnus
de⁹ ad cui⁹ imagine ⁊ ſilitudinōte creauit. Quid
plura: Dedit ſolē vt luceret tibi ꝑ diē: lunā vt tibi
luminaret ꝑ noctem: oēm q; inferiorē creaturā ad
tuum fecit obſequiū ⁊ ad tuū miniſterium ordi-
nauit. Deinde cogita de donis gratie tibi collatē
Dedit enim tibi contritionem ⁊ dolorem de pec-
catis: ⁊ ab iniuſticia reuocauit: ⁊ iuſticiā infudit
quod eſt ſolius dei: qđ tñ multis negauit. Dedit
⁊ inſpirauit voluntatē q̄ te velles emēdare tem-
pus ⁊ locum ordinauit vbi ⁊ qñ te emēdare poſ-

ses .et hec omnia multis te meliorib⁹ nō dedit. *Cogita* de donis supercellentie que tibi cōtulit: vide licet q^d dedit tibi dilectissimū filiū suū. *Primo* in incarnatione. Nam ppter te natus ē . ppter te crucifixus est. Deinde in altaris sacramēto in cibuz & potum. Misit tibi spm̄sc̄tm̄ in signaculuz acceptiōis: in priuilegiuz amoris: in ānulum desponsatiōis. Et autē te amplius ad amorē . deuotionē & cōpunctionem pietatis eleues: cogita q̄ multa ppter salutem tuā dñs ille magnus pēgit. Siquidem locutus est cū patrib⁹ . apparuit in figuris: loquebat̄ in pphetis: eduxit de egipto: induxit in terram pmissionis & infinita miracula & mirabilia fecit. Et quid autes fecit hec omnia . nisi desiderio & amore tui: vt tu celoz regnū & eternaz beatitudinem posses pmereri: vt in cognitiōe celestiuū intellectum tuū illuminaret & affectum ab infimis purgaret: Nec omnia spem tuā & affectū sursuz debent erigere in amorem dei tui. Et autē he & similes meditationes de beneficijs dei amplius te moueant debes tenere hunc modum: & talē affectuz formare in meditando: vt diligēter inquiras magnitudinē & potētiam benefactoris tui qui tibi b̄ omnia cōtulit. Nam est potentissimus vt potes videre in rerū creatiōe. Est sapiētissim⁹ vt apparet in earū gubernatione & puidētissima dispositiōne: vñ p magno debes habere si quid quātūlibet

modicus tibi tribuerit. Secundo debes aduerte
re et cogitare quanta sollicitudine et quanto deside
rio, hec tibi beneficia tribuit. Ab eterno h tibi da
re disposuit: ab eterno p̄disposuit. Ab eterno d̄ te
actualissime sine cessatione cogitauit et tibi bene
facere ab eterno p̄coordinauit. Sic fuit semp et est
circa te sollicitus sicut erga integram urbem vel
totum orbem: sic intēdit tibi sollicitus p̄ te ac si va
caret a ceteris. Tercio oia beneficia diuina gene
raliter hūano generi collata ita tibi d̄bes assume
re et attrahere ac si tibi soli forent collata: vt cogi
tes. Ecce p̄pter me totū mūdum creauit: et oia in
eo p̄pter me crucifixus est. Et istud nō modicus
ad maiorē caritatē: et gratitudinem te accendet: et
tantis beneficijs ampli⁹ obnoxiiū te reddet. Sed
et te ipm debes attendere et mirare: q̄ tam vili: tā
indigno: tā tepido et tam ingrato tanta beneficia
tanto tribuit affectu et amore.

Incipit de tertio gradu hui⁹ ascē
sus qui est in caritate et puritate cordis: et in quo
p̄sistit iste ascēsus: et qualiter hō pōt scire qm̄ venit
ad istū gradum puritatis v̄ caritatē. Ca. xxvj

A premissis ascensionibus

i bus et ascensionum gradibus versatur
omnis labor incipientiū et p̄ficientiū: et
hucusq̄ magnis laboribus multis do

loribus. vigilijs. ieiunijs. lectionibus. meditatio-
nibus. ope manuū alijsq; deuot] exercitijs ⁊ ope-
ribus pietatis laborāt vt hīc veniāt. Nec potest
hic ascendere tepidus aut negligens vel remiss⁹
nō mollis aut piger. Siquidē nō est parui labor-
ris in prima ascensione p̄teritam vitam dimittere
plangere ⁊ penitere ⁊ dignos fructus penitētie
facere. S; multo maioris laboris vel saltē longi-
oris est inueteratam cōsuetudinem priorē vince-
re. inordinatam affectionem ⁊ inclinationē ad in-
feriora deserere: immūditiam ⁊ impuritatem ⁊ af-
fectionem contractam expurgare. appetitum gu-
le extinguere. luxuriāz deprimere. iram ac inuidiā
suffocare. supbiāz debellare ⁊ sic de alijs affectū
onibus vitiosis. que oīā spectāt ad purgationes
timoris. Sed adhuc multo plus laboriosum vel
saltem altior gradus est deinde totam animam ⁊
affectiones quantum ad hunc gradum pertinet
ad celestia erigere ⁊ p̄ spem in celestibus habitare.
Ecce quāta ⁊ q̄ magna sit inter ascensionē ⁊
ascēsiōnē ascēsiō inter timorē ⁊ spem q̄tū ad p̄n-
tem cōsiderationem distantia ascensus ⁊ labor p̄-
ueniendi. Sed qui hucusq; bene profecerit iam
vicinius puritati ⁊ caritati propinquat: licet ad
huc per aliquos gradus euz ascendere oporteat
Oportet em̄ q̄ longo ⁊ diuturno tēpore in istis
duobus gradibus timoris ⁊ spei ascendendo et

descendendo se exerceat affectiōes noxias supbi
am iram gulam &c. conetur debellare: humilitatē
castitatem ceterasq; virtutes quodāmodo in natu-
ram transformādo. Sunt duo in quibus pfectio
istius tertij gradus puritatis & caritatis consistit.
Primum quod homo iam induit affectum virtutum
& ipm quodāmodo in naturas transformauit: ita qd
virtutes operantur non iam ex timore pene co-
actus uon ex spe remunerationis attractus. Sed
solo bonitatis affectu indito delectatus. & eodem
affectu puritatis & caritatis ipsam maliciā & im-
mundiciā perhorrescit amore videlicet & deside-
rio virtutis interius habituato. & in interiore de-
lectatione virtutum: nec operatur iam ipas virtu-
tes reluctando oblectationibus immo ipsarum
virtutum affectus medullitus retinens quicquid
illi virtutum affectui contrarium fuerit: non solū
non corde recipit verumetiam summo detestatur
horrore. Iste est qui operatur bonus propter bo-
num: boni delectatus affectu. Nam qui inperata
impugnatione vitiorum pacis iam securitate per-
fruitur & transit in ipsius virtutis affectum: iugē
statum illius boni cuius iam totus est retentabit
quia damno intime puritatis nihil credit esse dā-
nosius. Nec enim carius ac preciosius quicquid
presenti iudicat puritati: cui pena gravis est vel
virtutum permissosa transgressio. **I**huic nec

reuerentia hūane p̄ntie quicq̄ adiciet honestatē
nec minuit solitudo: sed vbiq̄ secū semp̄q̄ circū
ferens arbitrum: non solū actū: s; etiā cogitatio
nū suarū conscientiam nullam mentis recipit im
puritatem. Scdm̄ est q̄ sicut affectus virtutū est
in eo habituatus mō p̄dicto, ita affectus sit deo
p̄ ardentē amorē vnitus, ⁊ ad diuine voluntatis
beneplacitum semp̄ et feruore paratus ⁊ in diuī
na speculatiōe erectus. Siquidem ei adheret per
feruidum amorē ⁊ ad eius intuitum om̄e perhor
ret vitium ⁊ peccatum, eius amore ⁊ intuitu ze
lo semp̄ est accēsus, veritatem vbiq̄ zelat, feruet
sapientie studijs: huic amica sanctitas vite ⁊ mo
rum disciplina: cuius mores erubescunt iactanti
am: abhorret detractionē: inuidiam nesciūt: supbi
am detestant: oēm humanā gl̄iam nō solū fugiūt
s; ⁊ fastidiūt ⁊ p̄tempnūt: oēm in se carnis ⁊ cor
dis impuritatem vehemētissime abominātur ⁊ p̄
sequūtur: om̄e deniq̄ tanq̄ naturaliter ⁊ qđ malū
est respuūt, ⁊ quod bonū est amplectūtur. Hic est
mōs pinguis i quē q̄ ascēderit ingrediēs ⁊ egre
diēs pascua inueniet. Ingrediēs int̄ in vī p̄cupi
scibili inueniet gaudiū in sp̄sctō: longanimitatē
benignitates: modestiā ⁊c. In irascibili fortitudi
nem: cōstantiam ⁊ perseuerātiā: patientiam ⁊c.
Intellectu sepe vltra se ascendit ad intuitum di
uine speculationis, licet p̄ speculum in enigmate

Foris egredis et cognitione et pulchritudine creaturarum in amore accendis creatoris. Compa istum statum ad illum de quo superius fuit dictum. Ad id fuisse constitutus. et vide quantum iste ab illo distat. Sic est status perfectionis. hic est motus puritatis et perfectus ascensus perfectionis vere caritatis. Qui potest ascendere ascendat: qui potest capere capiat. sed decedat segnes laborem fugientes. Quamvis hic status perfectionis nisi dei speciali gratia a nemine acquiritur. gratia tamen dormientibus negligentibus et non cooperantibus non datur: ergo multum spes amor est discedite segnes successive tamen possunt repetere et diutius exercitiis appropinquare.

¶ De tribus gradibus ascendendi contra tertiam impuritatem quibus homo successive disponitur ut deo perfectus possit inherere: Ca. xxvij

Sed quia superius dictum fuit: quia tertia impuritas cordis consistit in quadam inhabilitate et indoneitate adherendi deo et cognoscendi eum. Unde etiam affectibus iam purgatis et spe recepta forsitan non tamen semper homo est idoneus et habilis deo adherendi: et in ipso quieti ascendendi per affectum cum tamen hoc unum esse diximus in quo altior gradus puritatis et caritatis consistit. Ideo dicendum quomodo homo successive ascendendo fiat ad

hoc idoneus vt sic fiat plenius purus qui terciã
expurgat impuritatem. Vñ iterum oportet te no
uas alcẽsiones in corde disponere quibus discas
et assuescas iugiter deo per caritatem adherere.
Pro quibus ascensionibus disponẽdis scire de
bes: q̄ x̄pus iesus deus ⁊ homo dei ⁊ hoĩm me
diator: ip̄e est via p̄ quam ad diuinitatis, noticiã si
mul ⁊ amorẽ debes ascendere s̄m Augst. viij. con
fessio. Ad hoc em̄ precipue x̄ps carnez assumpsit
vt qui deũ sp̄ualiter intelligere nõ potuimus per
x̄pm verbũ caro factum ascenderemus ad noticiã
am ⁊ amorẽ sp̄ialem. In x̄pi ergo vita ⁊ morte
cõstitue tibi triplicem ascensionem per deuota ex
ercitia. Prima ascensio sit vt affectu quodã dul
ci ⁊ desiderio cordiali. licet quodãmõ carnali ad
herens x̄po: comiteris x̄pm iugiter circa x̄pi vitã
⁊ mortẽ affectatus ⁊ eius p̄ntia ⁊ recordatiõẽ in
tuis exercitijs delectat̄. In hac prima ascensioẽ
vel p̄mo affectu potes diuersimode variare tuus
exercitiũ: sicut x̄pm in vita multi diuersimode af
fectati ⁊ variis intentionibus sequebant̄. Apосто
li enim p̄mo sequebant̄ eũ sola eius presentia cor
pali delectati: eius colloquio recreati: eius dulce
dine ⁊ affabilitate allecti. Et tu etiã p̄mo s̄mõ se
quere x̄pm esto in ei⁹ comitatu. Cogita q̄ fuerit
eius presentia dulcis. Cogita corpis elegãciam
⁊ speciositatẽ. Nã speciosus forma pre filiis hoĩ

infini: Attēde suaves ei⁹ sermones ⁊ dulcissimā
doctrinā. et attende modū quo xp̄s se in om̄ibus
habuit q̄ dulciter ⁊ benigne verba illa melliflua
ptulit. Attēde modus quo interior se habuit: qz
ab intra mit̄ benign⁹ ⁊ suavis. Attēde in eo sen
sus maturū. aspectū venustū. Cogita in xp̄o pro
fundissimā sapiētīā in cordē. venustissimā eloquē
tiā i ore. optimā mox dispositionē in exteriori cō
positōe. Doc mō apli seq̄bant. Alij quidā seque
bant vt eoz xp̄s sanaret infirmitates. Seq̄re ⁊ tu
eū interdū hoc mō ⁊ hūiliter p̄stratus adora euz
dicēs. Dñe si vls potes me m̄dare vel ihesu fili
dauid misere mei. Quidā seq̄bant eū p̄pter mira
cula ei⁹. Et tu mirare potentiam eius in miracu
lis. Naturaz mutat. elementa cōmutat. demones
fugat: oēm̄qz infirmitates sanat. Ex his disce eū
esse deū qui nature suos effectus in primo eis in
didit naturales salua sibi semp obedientia. in om̄i
bus etiā ad effectus sup̄naturales p̄ducendos
Et similibus modis potes variare exercitium ⁊
affectum in primo ascensu. Sed scias q̄ licet hec
exercitatio in re spirituali satis vtilis sit: scilicet
occupare se circa mores ⁊ gestus iesu christi do
mini nostri: tamen quantum ad ascensum ad chri
sti amorem non sufficit: immo de per se parum
prodest. ¶ Quid profuit iude pilato. herodi vel
phariseis. q̄ christi mors. vel gestus aut presen

tiam corporales viderit qui eū imitari noluerūt.
Igitur terminus huius prime ascensionis secundum Bern.
super cantica. erit tibi: ut sicut apostoli hoc affectu tra-
cti omnia mundi diuitias etc. reliquerunt: ita et tu
in isto gradu perseuerabis ut cor tuum illa suauitas
occupet et totus sibi ab amore vniuersae carnis ac
carnalis illecebre vendicet. id est. breuiter homo cor suum
in tali exercitio debet extendere in affectus et amo-
rem humanitatis christi ut omnis affectus suus et ap-
petitus ad dulcedinem humanitatis christi transferatur.
Secundus ascensus per vitam et passionem christi est iam ali-
quantulum altius ascendere et non solum circa christi
humanitatem se exercere. sed ut Berni dicit. in homine
christo deum in ventre licet non deum nudum neque
nudum hominem: sed et christum deum pariter et hominem
comprehendere: christumque ut deum pariter et hominem di-
ligere: diligere et adorare. Multum quidem fructum
in exercitio confert circa vitam et passionem christi domini si
quotiens legis vel cogitas christum hoc vel illud fe-
cisse vel sustinuisse: tale tibi conceptum de christo poteris
formare et tibi lucide deum et hominem representet
id est una personam significet que simul est deus et ho-
mo ut quicquid legis vel cogitas christum fecisse siue
in mortuis suscitandis: siue in miraculis facien-
dis: hominem fecisse christum non dubites: quicquid christum
legis sustinuisse. siue in manuum perforatione et pedum
conclauatione: deum credas indubitanter sustinuisse

et hoc propter persone vanitatem in que diuinitas et humanitas sine naturarum permixtione subsisterunt et hoc credit quilibet verus christianus: sed quanto lucidius concipit deuotus, tanto in christi vita-passione et miraculis pinguior erit affectus. Si christum hominem cogitas inde tibi dulcis affectio et magna fiducia quia homo mitissimus: benignissimus, nobilissimus suauissimus totus decorus gratiosus et formosus. Inde tibi fiducia accedendi: adorandi et facilius conceptus. Nam facilius est nobis humanitatis noticia ut puta menti impressa: quam dei a mente remotissima. Sed si christum deum cogitas: inde tibi omnia verba facta-miracula-gestus magis appareret merenda: terrenda: horrenda et admiranda. Et sic si utrumque in christo intelligis et concipis, magna tibi nascetur deuotio: amor et fiducia. Et rursus timor et reuerentia. Tertius ascensus est iam per humanitatem christi: ad spirituale affectus assurgere et iam ipsum deum per speculum in enigmate mentalibus oculis intueri et sic ex humanitate ad noticiam et amorem diuinitatis peruenire. Et hic maxime abijcitur tertia mentis impuritas per adhesionem dei. Et per hominum mentis intuitum et adhesionem et transformationem incipit quodammodo homo unum spiritus cum deo fieri et extra seipsum transgredi et ipsam veritatem intueri, et ad unionem et adhesionem habilitari. An. august. vii. confessionum. Iam inquit admonitus redire ad meipsum intraui ad

Intima mea duce te et potui quoniam factus es adiutor
 meus: et vidi qualicumque oculo anime mee super eum
 dem oculum anime mee: super mentem meam lucez domini
 incommutabilem: non hanc vulgarem et conspicuam omni
 carni: nec quasi ex eodem genere grandior erat tam
 quam si ista multa multoque clarius claresceret totum
 quod occuparet magnitudine: non hoc illa erat sed
 aliud: aliud valde ab istis. Qui nouit veritatem no
 uit eam: et qui nouit eam: nouit eternitatem: cari
 tas nouit eam: O eterna veritas et vera caritas et
 cara eternitas: tu es deus meus tibi suspiro die
 ac nocte. *Ecce hic est ultimus ascensus in hac pe
 grinatione donec ascendamus ad dei essentialem
 visionem. Sed caueat hic bestia ne tetigerit mon
 tem: hunc caueat impurus adhuc ne appropiet.
 Nam bestia que tetigerit montem ipsa lapidabitur
 Et etiam circa has ascensiones modum habeas te ex
 ercitandi: etiam huiusmodi et in precedentibus generaliter modum
 meditandi de vita et de passione christi curauimus annotare*
**De figuris prophetis et scripturis circa incar
 nationem christi: La. xxviii.**

Arca opus nostre re
 deptionis versatur materia totius diuine
 scripture. et omnia in scriptura ad ipsum re
 feruntur. Ipsum futurum testamentum veteris
 pronunciat: ipsum factum et impletum. nouum clarius de
 monstrat. Cogita igitur quod multa in figuris gestis

factis oraculis apparitiōibus p̄ reges p̄phas sa-
cerdotes ipsuz opus p̄cesserūt et ex hoc intellige
magnitudinē hui⁹ opis qđ erigit gratitudinem.
Cogita tuā ingratitudinē et in affectōez respectu
desiderij ātiquozū. **Pertracta ātiquozū desiderijū**
Dirare tuā et mltorū circa hoc op⁹ tepiditatē.
De annūciatiōe dñica. Ca. xxix

Am p̄missis figurat

implēdi venissz impleitudo t̄pis et
x̄po desiderijū p̄m̄ implere placuisset
missus ē angelus Gabriel qđ v̄ginē
nūciaret dñm̄ incarnādū. Sic exul-
ta iā patz desideria et p̄cedētia ora-

cula impleri. Attēde anglī reuerētiā ad mariā. **Di-**
rare dei hūiliatōez. Cōsidera v̄ginis exaltationē
nota ei⁹ hūilitatē castitatē aliasqz vtutes. Nota
eiusdē iaz leticiā exultatōez et iocundā deuotōez
Nec obliuiscere misterij qđ exhibuit Elizabeth.

Vita christi sub compendio vsqz
ad cenam. Ca. xxx

D hinc dei filius cui⁹

magitudinis nō ē finis fact⁹ est p̄
uus infantul⁹. **Cogita qđ de⁹ puul⁹**
vagit et lacrymat⁹ ē in p̄sep̄io. attē
de b̄ paup̄tatē. Nota hūilitatē āges

lorū mirare cōcursum. Pastorū intuerē creubi-
as. Angelorū ⁊ pastorū ausculta colloquiū. Vi-
de Ioseph stupentē. Aspice Mariā iubilantē.
Nota faciē ⁊ dispositionē pulcherrimi pueri. Sz
⁊ attēde paruuli magnitudinē interiorē. Mirare
sapientiā. ⁊ reuerēter osculare p̄sepe pueri. Octa-
uo die circūcidit ⁊ Iesus vocatur. Attēde q̄ si-
ne peccato assumpsit peccati remediū. Cōpate-
re q̄ tam tener puer leditur ⁊ fundit p̄ te sangui-
nem. Cōsidera quō lachrymas erterius: interius
homī cōpatiebat. Cogita d̄ dulci noīe iesus: Su-
me crēplū teipm circūcidendi. Apparēs deinde
stella fulgida magos duxit ad xp̄m. Cogita ma-
gorum deuotionē ⁊ sequere eos. ⁊ deuotissime of-
fer cum eis xp̄o quicq̄d habes. i. aiām tuam. Cō-
sidera quātam vilitatē ⁊ paupertatē magi inuene-
rūt: nec xp̄s aliter se disposuit p̄pter magorū ad-
uentū. Nota hic triplex testimoniū de xp̄o nato:
stella: magorū ⁊ iudeorū phibentiū testimoniū de
xp̄o vt ne vacilles in fide. Maria deinde xp̄m ob-
tulit oblatōe pauperū redemit q̄si p̄m ogeitū. Co-
gita Marie Anne Simeonis ⁊ Ioseph p̄cessio-
nem: ⁊ deuotus occurre v̄l aspice. ⁊ attēde dulce
colloq̄m ⁊ magnā deuotionē. Attēde xp̄i simul
⁊ marie matris humilitatē: Christus adhuc par-
uulus fugatur ab herode. Attēde xp̄i patientiā
⁊ discē pati. Sequere pegrinātes: attēde colloquen

tes: in omnibus disce paupertatem et humilitatem. A duo-
decimo autem anno usque ad tricesimum imperet glorie in
populo absconditus latitabat: non docebat nec mira-
bilia faciebat: sed dum tam diu tacuit tacendo maxi-
me docuit et nihil faciendo maximam quidem dedit: do-
cens tenon cito ad docendum surgere nisi sedendo
prius et humiliando. Tricesimo vero anno a Iohanne
baptizatur. Cogita iohannis reuerentiam: qualiter ad christi tactum tremuit. Cogita christi humilitatem
qui se Iohanni subiecit et omnes iustitias. id est perfectam obe-
dientiam impleuit. Nota qualiter hic se tota trinitas perso-
narum ostendit: qualiter pater christum ad predicandum misit
dicentes. Ipsi audite etc. De hinc quadraginta
diebus et quadraginta noctibus in heremo ieiunans
postea temptatus a sathana. Cogita christi in heremo
conuersationem: quid tibi fecit: de deuota eius orati-
one et contemplatione. Nota ibi eius humilitatem
quia fuit cum bestiis secundum marcum. Cogita mirandam
christi patientiam a demone portatus et sustinet. Logi-
ta quomodo sapienter sathane resistit et tibi exemplum con-
tulit resistendi. Mirare eius dignitatem: quia ange-
li ministrabant ei. Extunc quosdam abiectos eli-
gens piscatores cum eisdem predicandi gladio ce-
pit totum mundum debellare. Nota eius communem
vitam cum apostolis. Nota eius dulcem conuersationem
Cōsidera secretum eorum colloquium in domo et in via
Et vide quomodo ipse inter eos est sicut qui ministrat. cum

eis comedit vna mensa ⁊ scutella. nō habet priuilegiū ⁊c. Extunc deinceps visus est sup terrā ⁊ et cum homibus cōuersatus. Siquidē inter hoīes ambulans ⁊ vbiq; verbū dei seminās multa miracula q̄ nisi a deo fieri nō potuerūt fecit cecis visū surdis auditum restituit demones fugauit: leprosos mundauit: breuiter oēs sanauit. ⁊ tot miracula fecit q̄ vix scribi possunt. Orātib; peccata indulgit. Vbiq; predicabat. Parabolā mysticā p̄ponebat: in quā vna pastorē se dixit ad ouem p̄ditam reducendā aduenisse. Nota hīc ⁊ attēde quō frequēter sequebat̄ t̄p̄m multitudo maxima: nōnunq; quatuor milia vlt̄ q̄noq; milia etias vsq; ad heremū. Sequere ⁊ tu ⁊ esto circa iesuz vt verba eius audis: faciem christi ⁊ ap̄torū inspicias ⁊ colloquia ⁊ miracula videas. Volens autē hostiam offerre p̄pter quā venerat vt se agnū veruz paschalem oñderet. q̄nta die añ pascha allatus a discipulis a sellum celi terreq; dñs ascendit: magnocq; triumpho ⁊ laudum preconis pueris hebreorum clamātibus osanna in excelsis hierusalem sanctam ingreditur. Nota a sinationis regis christi hūilitatem. quomodo sedet. quomodo est ornatus qualem habuit regiam familiam. **L**erne Iesum hierusalem cum appropinquaret ⁊ videret lachrimantem ⁊ desilentem magis autem animam peccatricem.

Um autem iam tem

pus patiendi eius instaret, ipse qui
 suos semper dilexerat vsq; in finem
 dilexit eos. ¶ Siquidem transitu-
 rus ex hoc mundo cenam fecit ma-
 gnam mirabilem plenam mysterijs et grauidam
 sacramentis: ad quam inuitauit apostolos. Desi-
 rio inquit desiderauit hoc pascha manducare vo-
 biscum. In qua cena multa mirabilia fecit: immo
 mirabilium omnium suorum quodam memoria-
 le et compendium instituit: dans escam timentib;
 se in memoriam mirabilium suorum. Hoc inquit
 ens facite in meam commemorationem. Hieroni.
 Hanc vltimam nobis memoriam reliquit: quem
 admodum si quis peregre proficiscens aliquod
 pignus ei quem diligit relinquat: vt quotiescuq;
 viderit possit ei' beneficia et amicitias comemo-
 rare que si ille perfecte dilexit sine ingenti desiderio vel
 fletu illud videre non potest. Ideoque saluator hoc tra-
 didit sacramentum vt semp comemo-remur. qz p nob
 mortuus est. Hoc igitur cum accipimus a sacerdotibus
 commemo-remur quia corpus et sanguis christi est.
 vt non simus ingrati tantis beneficiis. Sunt autem
 in hac cena multa tibi' omni deuotione et reue-
 rentia reuoluenda omniaq; pietate colenda.

ditare igitur quomodo in hac cena ipse dominus magnus et lau-
dabilis nimis, pedes discipulorum et sui traditorum
lauit: inclinans se usque ad terras et precingens se
lintheo, ut nos instrueret sue humilitatis exemplo
Cogita modum quomodo Christus in hac lotione se habuit
exterius et interiorius: quia exterius humilime et di-
ligentissime lauit. Interiorius summa humilitate et de-
uotione opus suum profecit. Respice piissimum magi-
strum et dominum sedentem ad mensam unam et comeden-
tem exscutella una cum discipulis. Cogita quomodo abun-
danter Christus in hac cena refecit discipulorum corda
infundens doctrinarum fluentia. Denique sermonem ipsis
fecit singulis verbis ignit quasi amoris facibus
scintillam quem Johannes euangelista ceteris acu-
tius videns et altius volens solus copiose descri-
psit. Cogita qualiter agnum typicum comedit et tibi
quomodo verum agnum et eucharistie sacramentum manduca-
re debeas figurauit. Sed super hec omnia mentalibus
oculis et deuotissimis desideriis semper recogitare
et ad cor tuum reducere debes ipsius excellentissimum
sacramentorum quod ibi instituit, mirare Christi largissimam
munificentiam et huius sacramenti profundissimam digni-
tatem. Et dum huius dignissimi sacramenti facis memo-
riam in mente tibi veniant omnia que Christus pro te gessit in
carne. Hoc enim est quod ait. Hoc quotiescumque feceritis
in mei memoriam facite, eorum scilicet que pro te gessi in
carne: quod propter te homo sum factus, propter te ama-

rissime ⁊ multa passus: ppter te tandē crucifixus.
Verū quia tibi p tot arduas ⁊ difficiles ascensio-
nes gradienti adhuc multa restat via ⁊ magnus
ascensus. hic cibus est summe necessarius in hac
via qua graderis. Un̄ et nomen sumpsit: vt viati
cū appellet. Bern̄. Cor xp̄i egrotis est medicina
pgrinatibus dieta: debiles cōfortat: valentes de-
lectat: languorē sanat: sanitatē seruat. fit hō man-
suetior ad correptionē: patiētior ad laborē: ardē-
tior ad amorē: sagatior ad cautelam: ad obediē-
dum pmprior: ad gratiarū actionē deuotior. Ideo
necesse est tibi vt frequēter te ad sacrā hui⁹ sacra-
mēti prepares cōmunionē. Nam sicut hic cibus
bene ⁊ digne susceptus magnā ⁊ multam cōfert
anime gratiā. ita ⁊ male dispositis maiorē infert
culpam. ⁊ mortē nō sui culpa. sed vitio recipiētis
Sunt em̄ frequēter effect⁹ sacramentorū s̄m dispo-
sitionē accipiētū vt ad bonū vel ad malū coope-
rentur. Et aut̄ ipsuz digne possis suscipere in trī-
bus te debes exercere ad hui⁹ sacramēti dignam
susceptionē requisitis: que sunt corporalis mūdicia
puritas ꝑscie ⁊ deuotio actualis. Corporalis mū-
dicia: interdū est de cōgruo: interdum nō est neces-
sario requisita s̄m q̄ corporalis imūdicia est diuer-
sa: ⁊ s̄m q̄ habz variā causam ⁊ originem. Puri-
tas aut̄ ꝑscie ip̄a est tibi precipue ⁊ añ oīa neces-
saria. Ideoq̄ añ reuerendi hui⁹ sacramenti sumo

ptionem maxime debes teipm fm primā ⁊ scdaz
examinationē discutere mō superius posito ⁊ sic
ad cōtritionem exercere ⁊ ad cōpunctiones infla
mare vt scz doleas de pctis cōmissis: corde: ore:
⁊ ope. ⁊ insup de his q̄ facere omisisti. Ac deinde
eo modo quo dictū est accede ⁊ fite
re peccata tua p̄cipue grauiora. sed ⁊ poteris cō
fiteri peccata tua notabilia cōmunia ⁊ ignorata
Tercio debes te exercere ad actualem deuotiones
que videtur in duobus ⁊ sistere vt ad sumptionē
hui⁹ sacramenti scilz timorem ⁊ reuerētiam habe
as: atq; insup actuali amore vnionis ad xp̄m ⁊
desiderio mouearis. Igit̄ tibi timor inducat reue
rentiā adducēs in ternis obtutib⁹ hui⁹ sacramē
ti p̄fundissimā dignitates ⁊ dignissimā ⁊ metuen
dā p̄funditatē. Itaq; vt reuerentiā hui⁹ sacramē
ti ⁊ dignitatem intelligas ⁊ nō insensibilis sine ti
more accedas: diligenter aduerte quis est quē su
mis. quis sis qui sumis. Sumis em̄ euz quē Jo
hānes baptista tāgere tremescit. quē Petr⁹ ap̄lo
rū p̄nceps a se expulit pre formidine ei nō audēs
ppināre dicēs. *Exi a me dñe qz hō peccator suz*
Ipsum quez sumpturus accedis adorāt dñatio
nes: tremunt ptātes. Ipse iste quez sumis erit iu
der tuus ⁊ ei⁹ tribunali iudicādus astabis. Ipse
est in cuius manus anima tua hīnc egressa deue
niet ab eo prout meruit receptura. Vide igit̄ qnō

ta reuerētia debes accedere. Attende q̄ nihil tan-
tum deū offendit quātuz temeritas p̄sumptuosa
z irreuerentia inuerecunda. Cogita deinde tu q̄s
es. Certe homo tepidus negligēs viciosus. Re-
duc ad memoriā qualis sis ex tribus exarnatiōi-
bus p̄missis. Cogita deinde q̄ q̄uis mille annis
te preparaueris nullatenus sufficeres ad condi-
gnam sacramēti hui⁹ sumptionez: etiā si oīm san-
ctorū meritis gauderes z angelorū z hoīm puri-
tate flozeres. Quō igit̄ audes accedere sine timo-
re sine reuerētia qui vix ad modicū t̄ps te in cor-
de disponis p̄parare. Time ne dicat. Ecce tradē-
tis manus mecū est in mēsa. si videlicet s̄m Ber.
susceptū christum tradis vitijs superbie inuidie
z sic de singulis. Time indigne suscipere ne iudicium tibi manduces z bibas. Non tamen sit
hic timor tantus vt desiderius penitus excludat
z deuotionez tollat. ¶ Nam panis iste s̄m Au-
gustinus: querit esuriem hominis interioris. Nū
ne cesse est te etiam habere desiderium z amorem
Multis autem modis poteris desiderium tuū
Inflamare erga huius reuerendi sacramenti.
sumptionem Non nunq̄ debet affectus tuum in-
flamare amor vnionis christi vt christum ad te
sepius venientem mentis affectu et intimo pos-
sis cordis desiderio amplectari. Nonnunq̄ vero

trahere debet affectum tuū sanitatis interne desirium: vt cum te vides cōcupiscentijs ⁊ passionibus plenū ⁊ teipm̄ in te deficientē ⁊ p̄ficere nō valentē tanq̄ medicū p̄ssimū ad te introducas dñm iesum. cui⁹ nomē dicis iesus. i. saluator. Nō nunq̄ debet accēdere desiderū tuū ⁊ scia delictorum. Cum em̄ sentis te grauib⁹ peccatis deus offendisse. atq; legis xp̄m hoc sacramētum in remissionem pctōrum instituisse: nō est mirum si ad ipsius inflammaris susceptiones. Itē debet trahere affectum tuū amor ⁊ ⁊ passio primorū vt scz p̄ hāc hostiā possis succurere viuīs ⁊ defunctis ⁊c. Pro maiori autē dsiderio tuo inflammando ⁊ exercitādo potes diligenter vltam xp̄i reuoluere: quō ip̄e infirmitates oim̄ desiderātū: adorātū ⁊ in se credentib⁹ tulit: ⁊ infirmitates oim̄ ipse portauit. Siquidem mulier accedēs retro ⁊ hūiliter sed et cū fiducia. tāgens eius fimbriā est sanata. Peccatrix pedes ei⁹ osculās est mūdāta. Chanaea dum importune sequitur exaudita est. Leprosi accedentes curati sunt. Démoniaci: palitici: ⁊ cuncta nature monstra dum accedūt ⁊ credūt salutes consequūtur. Nam x̄tus de illo exibat ⁊ sanabat oēs: Publicani ⁊ pctōres accedentes veniam p̄merētur nec eorū cōsulū desperit. Igit̄ cum feceris qđ in te est. cū reuerētia ⁊ timore: cū desiderio pariter ⁊ amore accede sperās de infinita dei pie

tate. Cum etiā ad huius sacramenti sumptionē dī
sposueris te: debes te in mēoria passionis domi-
nice diligētius exercere. Inter p̄dictos autē duos
affectus / timoris sc̄z et amoris fluctuat mens et
exercitiū deuotorum. et aliqui quidem magis ad
eius sumptionē ardentī desiderio anhelant et fre-
quentius accedūt. Alij timore et reuerentia huius
sacramenti territi attendentes sacramēti dignita-
tem et ppriam vilitatem piculumq; indigne sumē-
tium magis se retrahunt / et p̄ formidine ab eius
sumptione se cupiunt elongari. Verū uterq; effe-
ctus recōmendādus est. et interdum ex desiderio
accedere. interdum ex reuerētia dimittere laudabi-
le est. p̄ loco et tpe opportunis. Et s̄m August. vni-
us cuiusq; p̄scie relinquendum est: quod faciēdū
videtur: Unū tñ om̄ibus indubitanter securū est
vt sc̄z nec ex reuerentia desiderium et spem exclu-
damus nec rursus ex spe et desiderio relinquam⁹
reuerentiā et timorem: sed inter vtrumq; affectum
medij fluctuemus. aliquñ plus de vno habentes
aliquñ plus d̄ alio. Aut em̄ beat⁹ Gregori⁹. Nihil
em̄ nobis securius q̄ sub spe semp̄ timere. Affe-
ctus tñ amoris absolute loquendo excellit. Sed
quod absolute est melius in casu fit et est multis
periculosius magisq; timendum.

I De passione dominica et de tribus

in quibus homo debet se exercere circa passionē
christi.

Ca. xxxij

Vadam ad mōtē mir

rbe. Et tu homo deuote si montes
mirrhe. i. amaritudinem penitentie
per carnis mortificationem vis ar
ripere. atq; per timorē et spem ad
montem ascensionez puritat] vis

ascēdere: nihil tibi vtilius q̄ vt nōnunq̄ mirrhā
primam de morte saluatoris tui studeas collige
re. Inde em̄ tibi mirrha amara timoris p̄seruans
a putrefactione vitiose delectationis: dum vides
dñm tuum ascendisse montem mirrhe. i. montem
caluarie vel magnitudinem pene ppter pctā tua
sustinuisse. Inde tibi nōnūq̄ ecōtra spes ⁊ deuot
io ⁊ vngūeta p̄ciosissima timoris: amoris: grati
tudinis: cōpassionis et h̄mōi emanabūt. Igit̄ vt
te labor nō terreat: amaritudo non deiciat spes
trahat: deuotio alliciat: gratitudo: amor ⁊ cōpun
ctio cogāt ascēdere mōtē puritat]: p̄us vade spe
culādo ad xp̄m q̄ nō incōgrue pōt dici mōs mir
rhe. ppter amaritudinē passionis acerrime. debes
aut̄ p̄mo ad ip̄s ire deuote passionē suā velud mir
rhā p̄mā viuacit̄ colligēdo ⁊ cordi tuo imprimē
do. Et h̄ fit dū xp̄i passionē circūspecte morose ⁊
deuote ruminās diligēter ad l̄ram seu p̄m sensus

Aborū specularō. Secūdo debes ad xp̄i passiones
tāq̄ mirrhā ire ⁊ inde aliq̄ ad tuā vtilitatē trahere:
siue medicinā ⁊ tra vulnera passionum siue ex
empla virtutū. Tercio debes ad ip̄s ire ⁊ ex illa mir
rha p̄ma mētē tuā ad deuotionē pun gere ⁊ amorē
inflamare ⁊ teip̄m p̄mptū efficere ad oīm tollerā
tiā tribulationū. Et aut̄ xp̄i passionē ad l̄ram de
uote relegere valeas: ⁊ circūspecte dirigere: scire
debes q̄ tal̄ meditatio passiōis dñice simpliciter
ad l̄ram. i. simplicit̄ factā ⁊ gesta ⁊ penalitates xp̄i
in passiōe p̄siderare: maxie iducit ⁊ passiōē ⁊ de
uotōez ad xp̄m ex ⁊ passiōe. Et at̄ meli⁹ ⁊ passiō
nē ⁊ deuotionē ex h̄mōi meditātōe elicias: debes
summo p̄ h̄ qd̄ p̄us dictū ē attēdere vt semp̄ xp̄s
quo lucid⁹ poter̄ vnā p̄sonā p̄cipias quē deus
⁊ hoīem cēt fuisse nō dubites: Cū igit̄ legis xp̄s
talē penā sustinisse vel sic ⁊ sic r̄ndisse v̄l tacuisse
cogita sp̄ ⁊ in p̄ceptu sic forma vt nomē iesu tibi
deū ⁊ hoīem rep̄ntet ⁊ sic xp̄m deuoti⁹ ⁊ maiori re
uerētia aspice mlt̄oq̄z ampli⁹ p̄pater. Si eī h̄ūa
no affectu bruto aiāl̄ cōpateris. intense afflicto.
quātomagis cōpatereris xp̄o si eū non solum vt
hominem p̄iūssimum: dulcissimum: m̄tissimum: no
bilissimū: amantissimū: gratiosum ⁊ decorū in cō
ceptu assumeres. verū insup vt deū om̄ipotentē
metuendū: reuerendum. adoraddum creatorē ⁊
iudicem tuum mēt̄is tue oculis representares.

Secundo ut xpo ampli' cōpatiari et penalitates ei?
medullitus aīaz tuā gladio doloris trāfuerberēt
debes xpm in quauis pena p̄stitutum nō solū re-
spicere quasi exterius summo dolore afflictus. s; et
etiā summo eū diligentissime interius cernere
omī dolore repletum et absinthio vniuerse amari-
tudinis inebriatum. Primo igitur quotiēs legi
aliq̄ penalitatem vel aliqd̄ opprobriū xpo illatū
nō per illud ita accipias xpm passum et sustinuis-
se sicut si alius aliquis homo p̄ eandem penā su-
stinuisset. s; indicibiliter aliter et ampli' ultra oēs
hoīem. Cui' causas debes in corde diligēter col-
ligere: quā sunt multuz ad compassionē motiue et
inductiue. Igitur notum est tantum precise vnū
quēq; aliqua pena sensibili torq̄ri et affligi: quan-
to plus aliquis sensuū illam penā tanq̄ sibi incō-
uenientem sentit. Sed et itez nō est dubiū sensus
alicuius hoīs tanto plus et citius penā sentire et
ex eadem torqueri: quāto sensus illius hoīs fue-
runt viuatiores. Christus aut̄ natura viuacissim'
et cōplexionis dignitate nobilissimus extitit ideo
maximā sustinuit penalitates ultra quēuis alius
hoīem. Vide ergo si est aliquis dolor similis sic
dolor ei'. Logita ergo si tibi vel alteri tenero ho-
mini intolerabilis esset pena caput spinis p̄fora-
ri. totum corpus acerrime flagellari etc. quāto ma-
gis Iesu xpo homini et deo fuit illa pena grauissi

ma in natura sua nobili et delicata. Secundo xps patiebatur tñ quātum voluit. Nam fm euāgelitā Iesus turbauit seipsum nō passio. sed ipse seipm Itē oblatuſ est quia voluit. Sz quia xps passionem suā assumpsit p satisfactōe originalis criminis qđ tñ fuit: vt totū gen⁹ hūanū iusticia originali spoliaret et ipam naturā inficeret eterna beatitudine spoliaret. Et itē assumpsit passionē et mortem vt ipē esset hostia sufficiens p omnibus hoīb⁹ et quia dei pfecta sunt opera. videt oīno qđ xpus assumpsit mortem amarissimam. Un̄ Hieremi. Vos oēs qui transitis p viam: videte si est dolor similis sicut dolor meus: ac si diceret nequaquāmmo dicūt doctores qđ dolor eius passio fuit a dō acerbissimus et afflictiuus qđ excederet dolores oīm hoīm quos ab initio seculi passi sunt vel passuri. Preterea tertio nō modicū auxit xpi dolorē qđ hāc passionē a tali pplo sustinuit. cui tot beneficia contulit. cui merito dicere potuit. Popule meus quia ego deus tuus: quid p te facere potui et nō feci: tu nō quid mihi pei⁹ rependere posses qđ qđ acerrimā mortem inflixisti. Un̄ ppter ea cōspatiens huic pplo orabat. Si possibile est transeat a me calix iste. i. ab hoc pplo infligendus: vt quidā sancti voluerūt. Sz et passio xpi fuit in oī membro: in omni sensu. Danus gratiose pforate Caput spinatum: totum corpus flagellatum et

sicut potes p̄ singula currens studiosius p̄scruta
ri. Itē etus passio fuit opprobriostissima derisio
ne: p̄fusione: scādolo: sputatione: capitis velatio
ne plenissima vt nūq̄ simile legisti ⁊ hoc ex maxi
ma inuidia phariseorū. Itē vt melius amaritu
dinem passionis xp̄i sentias: hoc habe p̄ regla vt
quoties euāgelista ponit absolute aliquā penam
xp̄o inflictaz adde tu in corde valde vl̄ maxie vl̄
seuerissime tē. vt vbi gratia. Percussit eū suus
pontificis: cogita tu valde grauit̄ sicut dubiū
nō est: q̄uis certum gradum p̄cussionis vel affli
ctionis scire nō poteris. Auerte nūc etiā diligēter
in corde collaca causas afflictionū ⁊ dolorū inter
norū christi que forsitan sensibilem penā p̄cel
lebant. Nec aut̄ interior afflictio surgebat primo
ex feruido zelo christi p̄ hūano genere saluando.
Pro quo tñ ad maiorē p̄tem passionē suā vide
bat infructuosam ⁊ inutilem: licet p̄ om̄ibus esset
sufficiens ⁊ sup̄abundās: nō aut̄ efficiens p̄pter
maliciā multorū. Itē habuit maximā cōpassionē
cum sua matre benedicta om̄ibus amaritudinib⁹
repleta. Itē grauabatur interior pena christi ex
miseratione iudeorum. Item ex dolore discipulo
rum ⁊ peccato p̄cipue iude. Itē ex nostra ceci
tate ⁊ ingratitude. pro qua ⁊ fleuit super hieru
salem dicens. Si cognouisses ⁊ tu tē. Ecce nūc
pio oculo respice christum in passione sua consti

tutum. Lege eius passionem ⁊ respice eum nō so-
lum exterius afflictum, sed interius exteriusq; to-
tum dolorosum: totum afflictum et amarissimis
doloribus repletum. Et valde mirandum est. Si
ita respicis deum ⁊ hominem afflictum, ⁊ tantis
tribulationibus circumdatus, ⁊ nō moueris affe-
ctiuosa compassione. De secundo autem quomo-
do tibi vtiliter passionem christi assumere debes
ad fructum ⁊ vtilitatem, ad imitationem scilicet
virtutum vel fugam vitiorum: debes summo co-
namine ad hoc affectū ⁊ intellectū tuū dirigere,
vt in oībus gestis x̄bis ⁊ r̄sionibus xp̄i q̄ in h̄i-
storia legis passōis dñice sentire possis quō xp̄s
se habuit interi⁹ ⁊ exterius: quō iudei: pilat⁹: ⁊ he-
rodes Maria mater dñi: maria magdalena p lo-
co ⁊ tpe se habuerūt interi⁹ ⁊ exterius. Et sic in-
uenies in christo passio oīm virtutum copiam: et
cōtra oīnia vitia summa medicamina. Verbi gra-
tia cū legis. Stetit iesus corā pontio pilato pres-
side. Cogita p̄mo modus stationis quō xp̄us se
habuit exteri⁹: quia inclinato capite: oculis in ter-
rā demissis ⁊ sic de alijs moribus hūilibus. Si-
militer cogita de r̄sione eius ⁊ de modo proferē-
di x̄ba q̄ humiliter: q̄ leuiter et pie protulit. Co-
gita de mō quō se habuit interius in his oīnibus
⁊ inuenies eum absq; rancore: absq; inuidia: abs-
q; impatientia humilem ⁊ mitem corde. Sic cor-

gita de mō quō se habuerunt iudei exterius quia
horribiliter ⁊ puerse magnis clamoribus ⁊ duris
simis vocibus eū accusantes: clamātes. Re^o est
mortis. Crucifige crucifige eum. Si nō esset hic
malefactor nō tradidissen^o eū tibi ⁊ sic de singu
lis. Cogita de mō quō se interi^o habuerūt ⁊ in
uenies q̄ ex inuidia stridebant sup euz dentibus
suis ⁊ mouebant^o contra euz ex magna inuidia ⁊
iracundia. Sic cogita de beatissima virgine ma
ria ⁊ magdalena: quō se habuerūt in motibus ex
teriorib^o quia dolose nō tñ inordinate ⁊ incon
posite maxime dei genitrix q̄ nec vnq̄ venialiter
peccauit p aliquaz deordinationem. Cogita mo
dum quō se interi^o habuerūt ⁊ inuenies maximū
dolorē ⁊ summā tristitiā. Et si ista bene tractaue
ris inuenies in xp̄o oim virtutū summā ⁊ cōpatē
di materiā ⁊ debita medicamina vitioruz. Tertio
quō ex mirra passionis dñice: possis mētē tuaz
tanq̄ pingui deuotōe ex adipe inungere ⁊ ad ca
ritatē affectū tuū inflamare: d̄bes cogitare: q̄ tu
homo es causa tanti doloris: tātē amaritudinis
Itaqz vt supra dictū est attrabe tibi hoc benefi
ciū quasi p te passus sit solū xp̄s. Et inde grati
tudo orit^o tibi. Nam passus est p̄ptet tuā illumina
tionē: redemptionē: iustificationē: ⁊ glificationē
Propter tuā illuminationē: vt sc̄q̄ris exemplū
eius: ⁊ intellectus tuus illuminaret^o in cognitione

veritatis. Igitur omnia que legis christum fecisse. at-
trabe tibi quasi propter te solus facta et cogita sem-
per quasi christus dicat tibi: hoc feci ut sequaris
me. Propter tuam redemptionem quia propter pecca-
tum originale eras perpetue damnatus. Cogita er-
go quod graue est peccatum tuum propter quod expiandus tamen
erigitur medicamentum: tamen precium: et inde tibi na-
scitur timor et horror peccandi: et sic de alijs propter
tuam iustificationem. Inde gratitudo oritur quod tanta
voluit pati ut tu dignus posses haberi iusti-
ficatione dei. Propter tuam glorificationem et inde
maxime tibi erurget amor quod ille qui te non indig-
nit nec bonorum tuorum eget propter tuam gloriam tanta
voluit sustinere. Sed quia homo hunc mentem mir-
rhe. i. magnitudinem amaritudinis non potes simul
in corde colligere vel apprehendere. sed necesse est
ut successive per exercitium recolligas et continue
in corde reponas. Ideo pro faciliore tuo exercitio
passiones christi sub breuibus particulis hic et eu-
gelio collectis. anneximus pro lucro meditationis
et amminiculo exercitiorum.

Passio christi breuiter tacta et particu-
lis diuisa. **P**rima particula. Ca. xxxiiij

Hitur celebrata illa so-

lenni et regali cena. christus deus et homo sur-
rexit atque cum discipulis cepit ad mortem

inimicis obuiam pperare. Verū eundo dulci col
loquio discipulos de sua passione instruit et pre
muniuit vicēs q̄ p̄cussio pastore disp̄gēde essent
oues gregi: petrū p̄muniuit et q̄ eū negaturus ef
set p̄dixit. Hec ad l̄ralem sensus et deuotā medita
tionē trabēs: aū om̄ia cū reuerētia et p̄ia dulcedi
ne recole p̄sonam xp̄i deus simul et hoīem et ita q̄
dicit et loquitur diligenter cū reuerētia et admirati
one et pietate ausculta. Deinde ad tuā vtilitatē et
morū informationē diligētē cōsidera q̄ dulciter
verba ptulit: q̄ benigne se habuit: q̄ dulci collo
quio admonuit. Considera etiam q̄ fuit ab intra
dolorosus et de morte immēte tristat⁹ et. Dein
de cogita tertio q̄ p̄ tua redemptione iam incipit
ire ad mortē et p̄ te imolari et cōpungere ad deu
otionē et lacrimas. Et hec et his similia p̄tracta
vbicūq̄ tibi cōuenit p̄m̄ tria p̄us d̄ctā ne sit op⁹
amodo iterare. Deinde relictis alijs discipulis
et assumptis d̄t̄arat tribus p̄ncipalioribus ad
ip̄os colloquēdo ait. Tristis est aīa mea vsq̄ ad
mortē. Sed et illis relictis solus iuit in montem
orare vbi post tertiā orationē tantus ei et tā im
mensus factus est horror et timor vt p̄ magnitu
dine horrozis sanguinē sudaret in terram defluē
tem. qd̄ de nullo vnq̄ hoīe quātūlibet afflicto le
gitur. Et ecce angelus d̄m̄ suum cōfortat. Pro
cedens aūt p̄romptissime licet mirabiliter penas

horreret inimicis suis obuiat et verbo unico in
terram prosternit. A iuda patientissimus dominus oscu-
lum suscipit. Deinde crudeliter a iudeis capitur
vincitur et trahitur. Tunc omnes discipuli relicto
eo fugerunt. Ipse autem ad domum Anne primo ducitur
ubi grauius in maxilla a seruo nequam percussus. Et si
volueris poteris te hic diligentius exercere consi-
derando quod sit iste qui ita opprobriose trahitur et
ducitur et cogita ut prius quam homo benignissimus: mitis-
simus: mansuetissimus. Sed et secundum deitatem cogi-
ta quod sit iste ut te ei subdas per rationis ascensum. Cre-
de igitur et cogita ipsum veraciter esse dei filium: omnium prin-
cipium: saluatorem omnium et omnium retributorem. Et hec sit
particula prima mirram dominice amaritudinis colligendi
Particula secunda. *Ca. xxxiiij.*

TRahitur autem in do-
mum cayphe, ubi scribe et sacerdotes
eum expectabant. Cogita quomodo christus tra-
hebatur: quod per se et dure. Cogita quan-
ta auaritate pharisei expectabant: quod
inuidia pleni. Cum autem a principe adiuratus veritatem
suam confessus tanquam blasphemus percussus ictibus graui-
bus tanquam si sibi false nomen prophete usurpasset. facie vela-
ta percussus: conspuus et irridetur. et falsum testimonium con-
tra eum dicitur. sed ueniens non inuenit. A petro ceteri disci-
puli fortius negant. christi tamen respectu admonitus

amarissime deplorat petri. Mane aut facta tanquam
 latro per plateam iudici adducitur ad iudicandum
 morti. Videns aut iudas quod ad mortem peteretur
 tantum in se doluit quod tam dulcem magistrum suum tradi-
 dit ut seipsum pro amaritudine et dolore, laqueo sus-
 penderet: et retulit triginta argenteos cum quibus
 emptus est ager iuxta prophetiam Hierem. Deinde mul-
 tis clamoribus: falsis accusationibus: concurrente
 tota populi multitudine: est coram pilato accusatus
 Missus et ductus per plateam ad Herodem ab eo
 ut fatuus irridetur. Sic diligentissime considera
 qualis est qui patitur et ei configurare ut patiar in
 nocentissimo: mitissimo: nobilissimo: et amatissimo
Tercia particula. Ca. xxxv

Vante autem iesu huius

lime coram pilato presidente magnus tu-
 multus et clamor validus inualuit
 clamantibus ipsis iudeis. Crucifige
 crucifige. Nos leges habemus
 et ipsum legem nostram debet mori. Tunc pilatus christum
 fecit durissime per totum corpus flagellari. et in figu-
 ra regis tanquam illicite se regem nominasset multipli-
 citer illuditur: ac clamide induitur. Caput spinis
 coronatur. arundine graviter verberatur. Et rex geni-
 bus fletis irrisorie adoratur. Sic homo diligen-
 ter attende modum quo christus se habuit: quomodo pila

tus sedēs in throno tanq̄m dñs foret xp̄i dñi ⁊ su-
der eius. Nescis inquit q̄ ptātem habeo dimitte-
di te. Attende modum quō iudei se habuerūt: vi-
de causam cur xp̄s hec om̄ia sustinuit: nisi p̄pter
te redimendum ⁊c. Intran ⁊ multiplicāt clamo-
res iudei. Si hūc dimittis nō es amicus cesaris
Crucifige crucifige ⁊c. Tunc pilatus timore ce-
saris victus tradidit christū crucifigendū. Cri-
ens aut̄: vt crucifigatur ipse suū portat patibulū
Sequentibus se mulieribus ait. Nolite flere sup-
me ⁊c. Considera aut̄ hic quātus ⁊ q̄ gloriosus
rex celi ⁊ terre et dñs sabaoth sit iste q̄ sic illudic̄
regis scemate. vt sic ad ip̄m possis egredi per ad-
mirationis aspectū. Est em̄ immensus ptāte: spe-
ciositate: felicitate: eternitate. Admirare igit̄ maie-
statem annihilari: speciositatem decolorari: felici-
tatem tormentari: eternitatem mori.

Particula quarta. Ca. xxxvi

Ductus in montē cal-
uarie incipiūt se lictores dispone-
re ad crucifigendū: ertere christū
vestibus ⁊ sic de singulis. Cogita-
tu diligentissime modum crucifixe-
onis: hora vi crucē primo erterunt ⁊ xp̄s crucē
deinde ascēdit. Et tūc vide quō pendet p̄mo bra-
chio vno fixo ⁊ altero nō: ⁊ cogita xp̄i patiētiam

et modū quo se habuit: aut certe crucē ponentes
p̄mo affixerunt. ⁊ deinde ererūt. ⁊ tunc p̄sidera
xp̄m iacentem sup̄ crucē manus pp̄rias ertenden
tem ⁊ q̄ ita erigit. Respice deinde christū in cru
ce lacrimātē. Sittit in cruce. Orat p̄ crucifixozi
bus. Blasphemat a p̄tereuntibus a phariseis et
latrone. Titulus verissim⁹ ⁊ indelebilis scribitur
Jesus nazareus rex iudeorū. Stat v̄go benedi
cta mater gl̄iosa sub curce xp̄i doloribus plena q̄
vtiq̄ tāto ampliozē habuit dolorē quāto feruen
tiorē amorē. Tādē xp̄s matrē suā Jobāni cōmi
sit: sūt deinde tenebre p̄ totū mūdū. Clamans p̄
inde hely hely: q̄nta sua foret pena ⁊ q̄ hūanitas
a diuinitate q̄damō fuit deserta designauit. Et hoc
p̄pterea q̄ nulla fuit redūdatia viriū sup̄iorū q̄b⁹
fruebat̄ ad vires inferiores q̄bus patiebat̄. igitur
accepto aceto cum iam nil restaret agendum vel
implendum clamans voce magna sp̄ritum emi
sit innuens q̄ q̄ diu voluit vires sibi retinuit ⁊ q̄
nullus animam suam a se tolleret ⁊ nisi ipse eam
poneret. Vñ precipue Centurio ex hac voce mo
tus dicebat. Vere filius dei erat iste. Et hic confi
dera quali forma christus passus est vt eum stu
deas imitari. Passus est eniz sicut verus agnus
liberalissime respectu proximi: seuerissime respe
ctu sui: obediēissime respectu patris: prudentis
sime respectu aduersarij. Stude igitur ad haben

dum habitū fm effigiem inſtatiōis chriſti ſcilicet
benignitat]: ſeueritatis. hūilitatis et pſpicuitat].
I Particula quinta. *La. xxxvij.*

Ossa latronū ⁊ crura

cōfringūtur xp̄i aut os nō p̄minui
tur vt p̄phetia integra ſeruetur. La
tus eius vnus milituz aperuit. vñ
ſanguis ⁊ aqua exiuit. ⁊ sacramen
ta ecclie cōſecrauit. Veluz templi ſcinditur. Sep
ulchra mortuorū aperiunt: vt inde in die reſur
rectōis cū xp̄o reſurgerēt. Dic p̄ſidera q̄nta p̄ te
paſſus ē xp̄s ⁊ ex om̄ibus p̄dicti] mōtem mirrhe
aſcēdere. i. totā paſſionē xp̄i ⁊ amaritudinē ⁊ acer
bitatem reuolue. Paſſus eſt em̄ xp̄s iniuriā: con
uitia: ludibria: ſupplicia. Sic ⁊ tu xp̄i paſſionem
imitādo amplectere p̄ eo oēm paſſionem plenam
Iniurijs conuicijs: ludibrijs ⁊ ſupplicijs.

I Qualiter deuotus in ſuis aſcēſiōi
b⁹ paſſionē xp̄i d̄bet dirigere: vt p̄ timorē aſcēdat
per ſpem proficiat: per caritatem deo inherat et
intellectus illuminetur. *La. xxxviii*

S vero vis ſcire quō
paſſio xp̄i ḡnerat dolores ⁊ ita p̄ſi
cit ī p̄ma aſcēſiōe: quō timorē i cutit
⁊ ita iuuat ī p̄mo gradu ſc̄de aſcēſi
ōnis. ſi vis ſcire quō ſp̄e eleuat ⁊ caritatē augz in

Intellectum illustrat et affectum informat. debes diligenter in christi passione et morte investigare et inquirere septem veritatis illuminationes: quarum cognitio ante christi passionem admodum erat occulta sed in passione: velum est scissum et veritas refferata: ut de his dici possit illud Apoc. Aperta sunt signacula eius septem. Si igitur vis te exercere ad timorem: est vis erigere ad spem respice primum signaculum in christi passione refferatum. Est autem signaculum hoc Deus admirabilis de quo in passione ostensus est quod ipse sit summa sapientia: qui tam prudenter diabolus decipit. non autem per infinitam potentiam suam violenter oppressit. Secundo ostensus est in passione quod ipse sit summa iusticia in quantum quesivit redemptionis precium. Tercio ostensum est quod ipse sit summa misericordia in eo quod ipse pro nobis tradidit filium suum unigenitum. Si ergo vis te exercere ad timorem: quod magis timendus quam quod deus est summa iusticia qui elegit subire mortem potius quam iusticia sua relinqueret periculum originale inultum. Si iterum in christi passione vis te exercere ad timorem: spem et caritatem diligenter lege aptum signaculum secundum quod est spiritus intelligibilis qui manifestatus est per christi passionem esse maxime benignitatis. Et hoc quantum ad angelos qui dominum suum permiserunt crucifigi. Secundo manifestatum est quod sit criminis dignitatis: et hoc quantum ad homines pro quibus christus fuit crucifigendus.

Tertio manifestatum est qd sit matie crudelitatis
et hoc quatum ad demones qui eum crucifixerunt
Si igitur vis timorem inculcare, cogita qd aduersarii
tui tam sunt crudeles, qd nec xpo dno pepererunt
sed temptauerunt et crucifigi fecerunt. Utique non
peccent tibi: hic temptando, et in futuro si promerueris
puniendo. Si vis spem erigere: cogita qd illi
spus angelici tate sint benignitatis, qd libenter orationes
tuas ad celum deferent, et pro te dno supplicabunt.
Si vis ad amorem inflamari: cogita qd
xps tanti te reputauit: tuncq; amauit: ut pro te redimendo
uoluit crucifigi. Si incipias ascendere a concupiscentiis,
et delectat te pns seculi neq; lege aptum signaculum
tertiu qd est mundus iste sensibilis. Nam ipse in morte xpi
pbatu esse locus tenebrarum, in quo regnat cecitas: quia
lucem ueram non cognouit. In quo regnat sterilitas: quia
christum infructuosum reputauit. Impietas, quia innocentem
christum condempnauit. Et ita huiusmodi speculatione
mens tua auellitur ab amore mundi. Si uero
uis plenius cor tuum forsitan infirmum oblectamentis
mundi abstrahere: exerce te in passione christi: lege
aptum signaculum quartum quod est infernus qui
manifestatus est esse pro christi morte plenus omni egestate,
uilitate et paupertate. Quia si hec xps passus est propter
peccati delectionem multo magis damnati hec patienter propter
iustam operum retributionem

Si
2.

Si
4

nē. Itē si vis spūctionē ex timore conficere de
 pctis tuis vt p eā a ꝑcupiscētij libereris: lege si
 Si gnaculū q̄ntū in passiōe reseratū. i. reatū culpabī
 4. lē: qui ex hoc mirabiliter ꝑbatur d̄ eo detestabilis
 q̄ ad sui remissionē indigeat tā magno ꝑcio: tam
 grāde ꝑiacko: tā difficili medicamēto. Itē si vis
 cor tuū ab amore mūdi aliquātulus sepatum sur
 Si sum ꝑ spem erigere. lege signaculus sextū aptū. i.
 6. paradisiꝝ desiderabilē: qui ex passione aperit̄. ⁊
 mōstrat̄ ē esse loc⁹ plen⁹ gl̄ie leticie ⁊ opulētie: in
 eo q̄ x̄ps ꝑꝑ̄ ei⁹ restitutionē fact⁹ est vilis: paup
 ⁊ miser. Itē si vis te accēdere ad cordis puritatē
 Si ⁊ ad exercicia v̄tutū. lege aptū signaculū septimū
 7. qd̄ ē v̄tus laudabil̄: ⁊ iuenies ī morte x̄pi q̄ sit v̄
 t⁹ ꝑciosa / speciosa ⁊ fructuosa. ꝑciosa: qz x̄ps aī
 voluit ꝑdere vitā tpalē q̄ cōtrariari. v̄tuti. specio
 sa: qz in cōtumelijs relucebat. fructuosa: qz vn⁹ ꝑ
 fectus actus v̄tutis infernum spoliavit. celum
 aperuit. perditum restauravit.

De resurrectione dñica. Ca. xxxix
Tercia at die x̄ps victor

t mortis resurrexit ⁊ nos resurrecturos
 monstravit. Si igit̄ christo passo fuis
 sti ꝑpass⁹ nūc resurgēti cōgaude. cogi
 ta dnote q̄liter aīa x̄pi ad infernū descēdit: qd̄ ibi
 egit ⁊ d̄ gaudio sc̄toꝝ patrū ⁊ tristitia demoīoꝝ

Cogita de timore custodiētū. cogita de custodia
angeloy. circa sepulchri quoy nūc refert vn^o so
lus sedere: nūc stare: nūc sup lapidē: nūc in sepul
chro: nūc duo ⁊ hi diuersimode: p qd oñdit mlti
tudo angeloy circa sepulchrum ⁊ varia visitatio
mulierū. Cogita quō amor ⁊ desiderii magdale
na ⁊ alias feminas frēq̄nter cogebat currere ⁊ se
pulchri dñi visitare. Cogita de varijs xp̄i appa
ritionib⁹. Cogita de dulcib⁹ ei⁹ colloquijs cū di
scipulis. Cogita cur xp̄s in galilea voluit appa
re nisi vt tu debeas d̄ vitij⁹ trāsmigrare. Tñ pa
scha dicit trāst⁹. Sz ⁊ in galilea. i. trāsmigratio
ne ⁊ mutatōe corpm nfoꝝ. i. in regno celoy xp̄m
videbim⁹ post gñalem resurrectionē.

De glorioſa aſcenſione xp̄i. Ca. xl.

Nost quadraginta di
es resurrectionis ascēdens xp̄s in al
tū captiuā duxit captiuitatem san
ctoy patrū. Meditare de glorioſa
pceſſiōe ascēdētū cū xp̄o. Nā sc̄i
ſeq̄bant̄ angeli venientes obuſabāt. ⁊ tūc inter se
q̄ſtiones illas formabāt. de q̄bus *Esaias*. Quis
iſte qui ascē. rē. Cogita de trīſticia aploꝝ ⁊ gau
dio. Cogita de angelis redeuntibus ⁊ aplos cō
ſolantibus. Diſce ⁊ tu ascendere ad xp̄m ſed per
aſcenſiones p̄us dictas vt relinquant̄ hic vitium

quia nullum vltium ascendit cum saluatore vtdi
cit Augustinus.

De missione spūs sancti. Ca. xli

Inde de celo domi-

nus in linguis igneis misit spiritū
sanctū. Vide quō deinceps fuerunt
apli cōfortati ⁊ in caritate fundati
Meditare cur spūs sanctus in igne:
cur in linguis: ⁊ cur in vtrisque siml

⁊ cur in alijs creaturis apparuit: ⁊ stude pprieta
tes talium rerum in te habere. Cogita affectus ⁊
dona sancti spiritus ⁊ mltā similia circa spiritus
sancti missionem.

Q? perfecte in hac vita nullum de
pmissis trib? gradib? possum? psumare. Ca. xlii

Stis tribus gradib?

ad puritatē cordis ⁊ caritatē ascē
dimus. In primo siquidem deum
querimus: sz nō inueniemus p fer
uidam videlicet caritates. In scdo

circumeuntes plateas celestis hierl'm ⁊ in taber
naculo eius offerētes hostiam vociferatiōis ma
gni desiderij: inueniunt nos vigiles qui custodi
unt ciuitatem: sancti angeli. sz quos per spem
⁊ desiderium contēplamur. Sz nec ē ibi quiescē

57
dum s; adhuc ascendendum. Paululum inquit
cum ptransissem eos .i. ad tertium gradum ascen
dissem inueni quez diligit aia mea. Itaq; in pmo
mūdi cōcupiscentia deseritur. In scdo mens su
perius sublenat. In tertio quiescit in deo quicta
Nec tñ putes q; aliquem istorū graduū vsq; ad
summū vl' pfectū in hac vita possum? ascendere
Nec em̄ in hac vita possum? om̄es cupiscentias
expurgare. cuz neq; ip̄e Paulus p̄ficere inuenit
id est pfectionē q̄ est in nō cōcupiscere s̄m Aug.
S; nec q̄ diu uiuim? possum? oēs affectiōes sur
sum leuare: quin aliq̄d remaneat in terra. Cor
pus quod corrumpitur aggrauat animā: et dep̄si
mit terrena inhabitatio sensum m̄lta cogitantem.
S; multominus possum? tam puri et idonei fieri
vt possum? iugiter deo adherere. Qm̄ q̄ diu sum?
in corpe pegrinamur a dño. S; isti sunt grad? et
pfect? q̄bus n̄ra fragilitas ascēsiōes debet dispo
nere. et successiue q̄ntū poterit p̄ficere ascēdēdo.

De tribus quibus sustentat̄ et pro
mouetur spiritalis ascensio. scilicet lectione: medi
tatione et oratione. *Ca. xliij*

Verū quia nō est hūa
ne fragilitatis cordis semp̄ insiste
re ascensionibus et spūalibus affe
ctionibus et exercitijs: et difficile est

ascendēti nunq̄ descendere nisi habeat in quo fa-
tigatus requiescat: nisi cibum secum habeat quo
sustentetur in via. Ideo sicut superius designatis
tribus descensibus triplicē posuimus discussio-
nem pro ipsoꝝ descensuū pleniori habenda notit-
cia. Ita iam erecta scala ascensionuꝝ tria assigne-
mus sustētamenta in quibus requiescere valeas
fatigatus quibus possis terreficere deficientē in
via. Sunt aut̄ tria ista. Lectio: meditatio: oratio.
His tribus innititur et p̄ficitur om̄e sp̄iale exerci-
tium. Nec sunt quodāmodo cibus in via. Quā siē de-
dedit corpori panē vinū et c. ad sustentationē suā
ita p̄missa tria cōtulit deus aīe in hac p̄grinati-
one p̄ sua refectione: vt dicit Aug⁹. Lectio autē
magis p̄tinet ad primū ascensionis gradū qui in
timore p̄ficitur. Nam lectio s̄m Hugo ad incipi-
entes p̄tinet qui utiq̄ in p̄mo gradu a timore cō-
cipiunt et p̄turiunt sp̄m salutis. Meditatio magis
spectat ad s̄m gradus. i. p̄ficiētes qui iam lectio-
nibus instructi sciūt secus in corde suo deambu-
lare. Oratio vero quāuis ad om̄s spectet ascensus
precipue tamen et proprie ip̄is cōgruit qui in ter-
tio ascensionis gradu incipiūt deo adherere. Est
enī oratio hominis deo adherentis affectio et fa-
miliaris quedam et pia allocutio. Sed videamus
quomodo ista tria nos in ascensionibus p̄missis
promouent et adiuuant et sustentant. si debite

dirigantur & discrete assumantur.

¶ Qualiter sacra lectio adiuvat & sustentat ascendentes: & qualiter sit ad perfectum spiritalem ordinanda & dirigenda. *Ca. xliij*

Lecturatur timore percussus & compunctio de peccatis: affectu quoque & desiderio ascendendi inflamatus lectionem tibi arripe ad tuum perfectum ita videlicet, ut te semper ad ascendendum admoneat: ad proficiendum hortetur ut quicquid legis ad ascensum puritatis & caritatis tibi proficiat vel vias ascensus per sancta opera & exercitia ostendendo: vel affectum tuum ad ascendendum inflammando, timorem incutiendo vel per spem subleuando. Itaque ut quidam ait Christiano pro lectione admonitio debet esse non occupatio. Hoc autem facile fiet si secundum doctrinam Augustini, initium cum volueris legere sit timor domini, si videlicet timor intentione domine & affectum tuum regulet, ut non nisi perfectus gratias spirituales ad cordis puritatem, & sicut ille sanctus Antonius de quo refert, Gregorius in, iiii. dialogo, non queras scientiam verborum: sed fletum compunctionis inquiras: quatenus per hoc excitata mens tua inardescat, & ima deserens ad celestia bona tendat. Sane ut tibi lectio pro spirituali ascensu sit fructuosa multa sunt tibi attendenda: videlicet quid le-

gis: qñ legis: quō legis: et ad quōd legis. Quid le-
gis. Nō em̄ leges oīa q̄uis ēt vtilia qz nō eā p̄fi-
ciunt ascendenti. Vñ illarū scripturarū lectioni-
bus magis debes incūbere q̄ tuū affectū magis
inflamant ad spūales p̄fectuz et ascensum q̄ que
in rebus difficilibus et curiosis illumināt intel-
lectum et acuit curiositatem. sicut sunt materē di-
sputabiles. Lectio etiā difficiliū scripturarū non
reficit animū teneriores. s; nōnunq̄ frangit eius
intentionē. Illos aut̄ libros precipue d̄bes lege-
re qui vel instruat te de moribus: de extirpatione
et natura vitiorū. de exercitijs virtutū et spūali pro-
fectu: vel illos qui in te augent deuotionē et infla-
mant affectuz ad xp̄m et ad celestia. Et si interdū
alios legeris q̄uis ex causa statim debes redire
ad materias deuotiōis. Quale em̄ habes cōtinu-
um studiū in scripturis talē tibi formas affectuz
talīa sentis: et talīa sepe meditaris. Secūdo d̄bes at-
tendere qñ legis. Lectio em̄ vt sit fructuosa non
debet ēe ex abrupto et casu fortuito. s; tpe ad hoc
p̄firo. Homo p̄cipue debet diligēter animū ex sa-
cra lectiōe reficere vt habeat vt in suis exercitijs
cū melius nō occurrit: memoria occupet. Itaqz
lectio nō nos retineat in se occupatos: s; vltius
dirigat ad deuotas meditationes et spūitiales
orationes. et ille sua dulcedine et affectiōe dirigāt
vltius in opus et seruet delectabiliter opantes

Tertio debes attendere: quō legis. Sūt em̄ qui li-
bruz ex toto añ pcurrūt anteq̄ incipiant. alij nec
vnū foliū student in p̄ncipio statim: deinde aliud
folium in medio vel in fine ⁊ sic casualiter pcur-
runt. Fastidiētis aut̄ stomachi: vt quidā ait. ē ml̄
ta degustare q̄ vbi varia sunt ⁊ diuersa inquinant
nō alūt. Tu hō integrū librū tibi elige qui p̄posi-
to cōueniat: mores informet: deuotionez augeat.
quē timore dñi (vt dictū est) p̄cedēte a principio
vsq̄ ad finē cōgrua deuotiōe ⁊ debita reuerentia
debes studere. Quarto debes aduertere ad quid
vel p̄pter quid legis. Et certe principalis inten-
tio tua. sicut in om̄ibus exercitijs debet esse puri-
tas cordis nō vanitas: non tm̄ vt scias: s; multo
minus vt sciaris: s; vt tibi p̄ficias ⁊ alijs p̄ tuo
modulo. Debes igit̄ vt immediatius lectionē ad
puritatē referas semp̄ aliquid de lectiōe extrahere
quod tuo p̄posito cōueniat qd̄ mēoriam occupa-
pet. qd̄ te ad p̄ficiendū admoneat. vt sis animal
mūdum qd̄ cōsueuit ruminare. S; ad alios fru-
ctus potes in lectione querere: vt scz nūc legēdo
nūc orādo: nūc opando exercitia varies: ⁊ tediū
mentis deuites. ⁊ ita te teneas stabiles. Stude er-
go in om̄ibus que cōsueueris exercere delectatio-
nem aliquā inuenire. Delectatio em̄ seruat opantē
tem in ope. Time in om̄ibus tediū mētis. Et hīc
debet tibi esse vn̄ in om̄ibus finis. vt te serues p̄

seuerantē delectabiliter in tuis opationibus ⁊ exercitijs. Item vt lectionez immediate dirigas ad puritatē. sepius lectionē oratio interrūpat: vt de lectione formes affectum ⁊ de affectu surgas ad orationem. Nec de lectione.

Demodo meditando. Ca. xlv

Meditatio vō dicit cū

ea que legisti v'l audisti studiosa ruminatiōe in corde tuo diligenter ptractas ⁊ p ea affectum tuum circa aliquod certum inflamas v'lluminas intellectum. Itaq; ascendens: ⁊ tam in spe p̄ficiens frequenter in corde ruminā p̄cipue que te ad p̄fectū iunāt puritatis que timorē incutiūt v'l augeant amorē. Et aut meditationes tue tibi sint fructuose: ⁊ vt faciliter assuescas bonis meditationibus: duo debes diligēter cōsiderare. Primum est vt anīo tuo de quibusdā vtilib' materijs p̄videas q̄bus intēt' p̄ficiat ⁊ fructuose occupet. Siquidē vt aut scī aīa tua est sic mola quicq̄d ei imponitur molit si nil imponit se consumit ⁊ vanis ⁊ ociosis simplicat. Si aut nll certi vel determinati: ad quod vtilioribus non occurrētibus recurras: tibi p̄figas: necesse est te quibuslibet rebus occurrentibus aditum in te prebere. Facile enim cor tuum quibuslibet occurrentibus, adhe-

ret si non intense alicui sit affirium. Sed et si non
habeas aliquid ad quod recurras sepe pponis
deuote meditare et antequam occurrat vñ mediteris
perit ppositus: voluntas negligitur. et rursus in-
cidis ociosa. Que autē materie tibi sint vtiliores
ad meditandū et pficiūt tibi ad ascensum: superius
audiuisti. Sunt em̄ memoria peccatorum tuorum
memoria mortis: extremi iudicij penarū infernali-
um: memoria celestis glie beneficiorū dei et passi-
onis dñice. et si qua hmoi. Has etiā meditatiōes
fm tempora poteris variare: illas assumēdo que
tpe cōgruūt et p tpe deuotioni magis deseruiūt vt
tpe quo peragitur vlt recollitur in ecclesia memo-
ria dñice passiōis tu te ecclesie cōforma meditati-
ones tibi formās amaritudinum et passionū xp̄i.
Sic facito et in aliis festiuitatibus p̄cipuis eccle-
sie vt circa materiā festi versetur tuum exercitium
iurta consilium beati Bern̄. Secundum est qd lē-
cet homo om̄i tpe omni hora p sua fragilitate nē-
tī debet vt aīam suaz repleat sanctis meditacioni-
bus et spūalib⁹ ac deuotis affectōibus. Consilio tñ
btū Hiero. debet sibi ipsi hō aliq̄s horas d̄putare
q̄bus singulari⁹ aīam exerceat scopendo qdamō
sp̄m et incalefaciēdo ad spūale desiderū. Ad h̄ aut
fm Hiero. marie pueniēs ē hora matutina. Hac
ei hora hō magis ē sobri⁹ et ad spūale exercitiū me-
li⁹ disposit⁹ et necdū inuolut⁹ mūdantis tumultib⁹

Hac igitur hora homo debet precipue nititur: ut se exerci-
tet in aliqua deuotione quam frequenter homo per totam
diem in tali desiderio remanet ad qualem se de
mane exercitauit. Tunc igitur homo summo conami-
ne studeat aliquam deuotionem a domino petere vel per
deuotum exercitium ipse studeat in corde producere
deuotis meditationibus se exercendo et se preparando
ad matutinas suas legendas vel cantandas.
Similiter faciat de uespere antequam vadat dormire
tunc. Tunc enim in horrore uisionis nocturne: quam solet
sapor ceteros homines occupare: ipse diligentius stu-
deat uenas diuini susurreij percipere orationem dominum
post quotidianam exortationem quam tunc facturum est.
ut indulgeat quod male egit. et gratias agat de his quae
laudabiliter adimpleuit. Sed et contra timorem nocturnum:
tunc acrius per affectus puros: per orationes
deuotas se armabit. Et si sacram scripturas tunc
legeris sit lectio tua precipue de materia aliqua deuota:
et non de ueteris testamenti historia: sicut consue-
lit. **Benedictus.** Quod autem dictum est de meditationibus
ut certis temporibus singulariter exerceantur: id
idem multum expedit in omnibus exercitijs: ut scias
quam unumquodque sis arrepturus. et quam ad aliud te
uersurus ut habeas tempora orandi: tempora legendi ut omnia
fiant ordinate. Unde Augustinus. Optima est gubernatio
ut omnia suis temporibus distributa gerantur ex ordine
ne ne animi humani turbulentis implicationibus

bns inuoluta pturbent.

De oratione & mō orādi. Ca. xlvj

Rationē vero quocūq;

q; pergis: vbi cūq; fueris: in domo
in agro ipsam tecū sūme: ad ipsam
semp habe refugiu & recursū. De
bes autē circa orationē quattuor at
tēdere. Primo de affectu oratōis: qualē videlicet
orandi debes affectū induere & qualē modū orā
di assumere. Secūdo quales orationes breues an
pliras debes legere. Tertio p quib; debeas ora
re. Quarto quō te habebis in oratione & de atten
tione mentis in oratione. De primo igit scias q
vigor orationis & virtus surgit ex affectu oratio
nis. Magis em̄ audit deus desideriu cordis q
clamorem oris. Ideo semp affectū aliquē & desir
deriu tibi assumes & indues sūm modum exercitiū
vl meditationū quibus p tpe occuparis vt semp
oratio tua pcedat d radice cordis nō tm̄ ex labijs
oris pcedat semp vl ex affectu timoris: meroris:
dilectiōis: admiratiōis: cōgratulatiōis &c. Und
breuiter vt modū habeas sūm p̄dicta. Site in pri
ma examinatiōe discussis & inueneris pctā tua
multiplicata sup numeruz arene maris: forma in
te affectum hūilitatis vel meroris: & assume pso
nam serui qui dñm suuz offendit: & ex tali affectu

forma orationē dicens. Scdm multitudinē miserationē tuā. dle iniquitatē meā. Si in scda ⁊ terra eramiatioe te discutiens inueneris cor tuū repletū malis cōcupiscentiis ⁊ vitiosis desideriis forma iteruz affectū hūilitatis ⁊ assume psonam infirmi aduocantis medicū ⁊ dic. Sana dñe animā meā quia peccaui tibi. Itē nō est sanitas in carne mea: a facie ire tue. non est par ossib⁹ meis. Quā iniquitates mee supgressse sunt caput meū ⁊c. Si te in scdo ascensu in timore p meditationes mortis: vel iudicij vel inferni exercueris assume affectū timoris ⁊ assume psonā rei astantes corā iudice cum timore ⁊ tremore quasi iam cōuictus ptra quē de iure pferenda est sentētia ⁊ dic. Noli me cōdemnare. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo ⁊c. Vel dñe ne in furore ⁊c. Si aut in spe te exerces p memoriā regni celoz. assume affectuz amoris ⁊ ora ex seruore cordis dicens. Unaz petij a dño hāc reqrā vt in habitē in domo dñi. Itē quē admodū dñs desiderat ceru⁹ ad fōtes aq̄: ita dñs desiderat aia mea ad te de⁹ ⁊ sic d alijs affectōib⁹ quos ex istis formare poteris ⁊ assumere debes sicut ex exercitiū tuū erigit ⁊ meditatio tua requirit. De scdo debes scire qd aliqs formare debes oratōes plitiores: aliqs breues. Plitiores dicim⁹ horas canonicas vl̄ alias illa scz ad q̄ aliū de obligaris vl̄ volūtarie assumis. ⁊ an hās oratōes scmp

debes facere quod admonet ppheta dicēs. Sed
pebam spm̄ me. rē. donec incalescat spūs tuus ex
deuota meditatiōe r̄ affectu r̄ desiderio vel extis
more meroze vl' amore rē. Et hoc p̄sertim añ ma
tutinas r̄ vesp̄ras: assumendo meditationes: de
extremo iudicio d̄ peccatis tuis: de hora mortis
de penis inferni: de beneficijs dei: de passiōe xp̄i
fm̄ q̄ tunc ibi cōuenit. Alie aut̄ sunt oratiōes bre
ues quas beat⁹ Ang⁹. iaculatorias vocat in ep̄
stola ad Probā. Et has sicut sancti patres con
sueuerūt debemus cōtinue in p̄mptu habere. sem
per ignitis desiderijs emittere formādo de lectio
ne affectum r̄ dicamus. Declaratio p̄monū tuoz
det intellectum rē. Similiter oratio interrūpat me
ditatiōē: interrūpat opationē. Sed hic nō opoz
tet tantā fieri mētis p̄paratiōē: sufficit em̄ ex me
ditatiōe deuota iam p̄nti: mentes aliquāliter ad
dñm eleuare. Pro tertio vero scias q̄ quib⁹ coz
poris necessaria etiā sint a deo petenda mlt̄o am
plius r̄ sepius debemus orare pro diuina gratia
pro remissione peccatorum pro adeptiōe regnē
celoz: p̄ expurgatiōe vitioz r̄ acquisitione vir
tutuz. Marie aut̄ r̄ q̄i semp̄ añ oculos versetur id̄
vitiū p̄tra qd̄ p̄ncipali⁹ pugnam⁹ sic infra dicet.
p̄ cui⁹ extinctiōe ignitis debem⁹ orare desiderijs.
Sed r̄ debes orare non solū p̄ teip̄o sed exemplo
vniuersalis eccl̄ie debes interdus orare p̄ defun

ctis in purgatorio p̄ amicis tuis si tēptati: si tri-
bulati: si infirmi: si peregrinātes. De quarto scias
q̄ in breuioribus orōnibus quas utiq; habebis
creberrimas magis expedit vt ex affectu p̄cepto
v̄l meditatiōe formata: ita te habeas in oratiōe q̄t
deo p̄ntē colloq̄reris petēs ab illo gratiā aliquā
v̄l tēptationū liberationē formās te ex te v̄ba fm̄
tuū affectum v̄l assumēs v̄ba ad illum affectum
deseruiētia iam cōposita ⁊ formata. Sed hunc
moduz in pluriorib; orationib; difficilius ⁊ gra-
uemaxime capiti est cōtinuare. ⁊ ergo oportet vt
d̄uote atēdas qd̄ legas ⁊ inde moderate formes
affectum ⁊ deuotionē ex sensu in oratiōe: custodi-
ens cor tuū ab euagatiōe. Interdū cum te in ora-
tione cōscia v̄get: ⁊ xp̄m fiducialiter timore p̄cus-
sus adorare formidas: fm̄ cōsiliū b̄ti Job. con-
uertere ad aliquē sc̄tōꝝ ⁊ dēp̄care euz vt oret p̄ te
qd̄ genus orandi dicit̄ postulatio. Llama: Sc̄tā
maria ora p̄ me ⁊c. S; ⁊ pro breuib; ⁊ magnis
oratiōib; habe tpa cōstituta. Breues aut̄ ora-
tiones maxime d̄bes arripere qm̄ te temptatio cō-
prehendit ne te deiciat. Qm̄ eribis domū vt d̄ns
custodiat introitum tuū ⁊c. sic sancti patres con-
sueuerūt fm̄ Hiero. Item quotiens tibi peccatū
innotescit siue p̄ admonitiōē alterius vel tui ex-
aminationem. ⁊ sic de alijs.

Incipit ascensio tertia qua debet

lando vitia ascendimus de virtute in virtutem et vi-
res anime destitutas rursus reformamus precipue
de duobus que impediunt ascendentes ascensu
spirituali. Ca. xlvij

Ene cor hoīs altum

ppheta describit ad cuius summita-
tem vel summū apicem non nisi tot
ascensionibus pueritur. Nec mirum
tū si altus dicit ipm cū superior ei-
portio si bene esset ordinata immediate deū attinge-
ret et ei soli subesset: ita ut si in superiori parte mē-
tis tue stares adō alte respiceres ut ipm deū cer-
nere posses. Quis nō p̄ essentiaz p̄pter tuā inido-
nitatem vel oculoꝝ ad huc impuritatem et infirmi-
tatem. Igit̄ altus mōs est hūana mens ad quem
ascensiones in corde disponim⁹. S; utinā labor
esset solus mō ex altitudine ascensus et multitudi-
ne graduū ascensionū essetq; alias via tua ab ho-
stibus essetq; plana et directa ad ambulandus in
ea. Sed nūc hec duo plurimū impediunt et retra-
hant ab ascensu videlicet multitudo hostiū ascē-
sum ipsum obsidentium. et ignorātia viarum. Si
quidem ipsa via q̄ ducit ad vitā arcta est a dextris
et a sinistris ab inimicis circūclusa: qui ascenden-
tes p̄ eam mittētes sagittas ignitas grauit̄ vul-
nerant. Ipsi em̄ hostes viā obsidentes: intendū

arcum vt sagittent tendētem ad cor immaculatū
z cordis puritatem. Vincula etiā. i. rerū inferiorū
affectiones ad pedes pñciūt vt ita laqueis suis
vel infra trahār: seu a dextris vel sinistris a via re
gia precipitent: ita vt videas mille cadētes a sini
stris vie huius: decem ho milia a dextris eius. Tū
z ipsi inimici simul narrauerūt vt abscōderent la
queos atqz adeo occultauerūt vt dicerēt quis vt
debit eos: Sed z via ipsa multa habet diuerticula
Sunt em̄ circūquaqz a dextris z a sinistris iuxta
viam multe semite que vident bone. sed nouissima
earum ducunt ad inferos. Sed z inimici magis
nitunt sepe decipere vltarum seductione q̄ oppri
mere violenta temptatione. Induūt em̄ ipsa vitia
frequēter splendore z decore virtutis z iungunt
se ascendentibus quasi aliunde z non de parte ad
uersariozū venientes. quem admoduz gabaonite
populum dei deceperunt.

¶ Qualit̄ vitia vires aīe occupant z
impediunt spiritualiter ascendētem. Ca: xlviii

Sicut autez superius
dixim⁹ vires z potentie aīe cōcupi
scibilis irascibilis. z aīe affectōes q̄
a deo homi fuerūt date: vt quotiēs
ipse hō supra vellez ascēdere vlt̄ infra
descēdere p̄d ctē em̄ vires vt supra ascēdentem z

infra descendentē sine labore et sine timore inimico-
rum dberēt deducere cū quiete. In casu autē primi hoīs
ipse vires dstitute facte sunt strarie et castrametati
sunt ibi inimici nri. Supbia etenim vitioꝝ regina
et sane primo gesta ipsa nūc in hanc viriū arce hitat
et loco superiori: et in reliquis affectiōibus et po-
tentijs et appetitib⁹ iuxta viā q̄ te oportet ascēde-
re cōstitut⁹. septē duces. i. septē vitia capitalia di-
sposuit ad viā custodiendā qui calcaneum obser-
uant ascēdentis. Itaq; sicut ex supius dictis ap-
paruit qm̄ via graduū directa est p̄ castra cōcupi-
scibilis et irascibilis etc. que sunt ab inimicis pro-
pter lapsum primi hoīs quodamō possessa. vide-
licet gula luxuria etc. Ideo oportet te successiue
contra vitia ista que in pmissis viribus commo-
rantur prelium arripere. atq; cōtra cōcupiscenti-
as ex primo descēsu in nobis surgentes continue
preliari. Et ita tertia ascensio cuius gradus nūc
disponimus quodamō ordinatur cōtra p̄mū de-
scensum in Adam. Non est autem ista ascensio su-
pra premissas ascēiones altior. sed collateralis
vel certe vna et eadem est ascensio cum premissis
diuersis respectibus et modis varijs exercitandi
Ipsa est autem priores ascensiones promouens
et adiuuans rectificans et preparans. sine qua
nullus potest in premissis ascensionibus am-
bulare.

De quibusdam vitia deserentibus
et se ad alia spiritualia conferentibus et de origi-
ne affectionis. Ca. xlii

Nonauerunt igitur nonnul-
li et directam viam civitatis habita-
culi non inuenerunt, qui dimissis in
se vitijs regnantibus ceperunt per
magnas deuotiones et alta et ardua
exercitia spiritualia ascendere. Nam qua hora non
putabant hostium insidijs et venatorum laqueis sup-
plantati sunt seroque sunt experti quod non est tutum co-
habitare serpentibus concupiscentiarum et motibus
habituatis vitiorum. Siquidem ut ait, Grego. Non
nulli ordinem certaminis ignorantes edomare gu-
lam negligunt et iam ad spiritualia consurgunt et
multa sepe quam magne sunt fortitudinis faciunt, et tamen
postmodum per carnis illecebram omnem quod fortiter ege-
runt perdunt, et dum venter non restringitur per car-
nis concupiscentiam simul cuncte virtutes obrun-
tur. Et eodem modo descendendum de alijs vitijs. Nec
est autem tutissima via: in hoc securissima deuotio: dul-
cissima et pura effectio, cuius videlicet in ordinatis
affectionibus ab anima repulsis delectamur actibus
virtutum interius. hoc enim est vere in domino delecta-
ri in caritate, scilicet castitate et humilitate. Alie vero in-
terdum deuotiones possunt esse deceptorie. Sane ut

sup hoc quantum ad pñs. sufficit habeat aliqua
discretio. Sciendum q̄ deuotio in pposito dicit̄
dulcis quedā affectio v̄l inclinatio affectuosa ad
bonū: v̄l incitatio q̄dam dulciter trahēs affectus
Talis aut̄ delectatio: v̄l affectio potest esse duplex
v̄l dupliciter oriri sic ad ppositū sufficit. Nam ē
interdum talis affectio subito veniens ⁊ cito trā
siens q̄uis nōnunq̄ vehemēter ꝑcutiens. Et ista
videt̄ oriri ex desiderio alicui⁹ appetibil̄ v̄l ama
bilis v̄bi gr̄a. Cum hōi aliqd̄ delectabile p̄ponit̄
siue ab extra ꝑ auditum siue ab intra ꝑ suggestus
statim affectio amoris ad hoc hortat̄ quē deinde
sequit̄ motus ad ꝑsequēdum ⁊ dicit̄ desiderium.
v̄l fuga ad repellēdū. ⁊ dicit̄ odiū. Et isto mō se
pe incipīentes hñt duotionē ad bonū. vel odiū de
malo ⁊ dulces inclinationē saluo dono dei: qđ de
sup frequēter infunditur: imo v̄o hoc mō sepe ho
mines sceleratissimi ⁊ in peccatis mortalibus cri
stentes habent tales affectiones: maxime autem
mulieres ⁊ homines molles. leniter ꝑm appetitū
mobiles ⁊ ꝑm desiderium agitabiles. frequenter
em̄ tales cum audiūt de regno celozū cōmouent̄
desiderio cupīentes dissolui ⁊ esse cuz xp̄o. Sed ⁊
vana gloria sepe vehemens desiderium ingerit
dulce ⁊ quasi melle intorricato linitum. Hoc mō
afficiuntur homīes vani audiētes legi de aliquo
forti p̄liatori ad quē ꝑpter fortitudinem auditas

amor eorum fuit inclinatus. Et cum tale postea audi-
unt victum vel occisum misericordia commouetur. et nonnumquam va-
nissime lachrymantur. Et multi sic de facili concipiunt
interdum momentaneum et subitaneum ad aliquod bonum
affectum ita de facili ad mundum vel ad carnem gulam vel
luxuriam redeunt. Et multi homines de capiunt quorundam
tales affectus qui magnas deuotiones multifarie ex-
tollentes. Verum est et si homini affectus fuerit circa glo-
riosam carnem christi nequaquam in eo meritum caritatis
vel de deuotionis consistere arbitrandum est. sed in tantum esse
utile et arripendum quantum inordinatas affectiones
et passiones vitiosas per ipsum extirpamus vel extingui-
mus ut supra etiam fuit tactum. Nec tamen talis affectus
respuendus est: sed tenendus et in ammiculum carita-
tis et contra vitiosas affectiones in adiutorium est as-
sumendus sed meritum caritatis et de deuotionis in eo non
est collocandum vel ponendus. Et Hugo in libro de
amore. Nec putes quod secundum momentaneos affectus
dei estimandus sit amor sed potius secundum continuam hu-
mane voluntatis qualitates. Multi autem hic de-
cipiuntur meritum et perfectionem in hac dilectione vel
inclinacione affectuosa requirentes. Sed ut ex di-
cta origine et causa considerare poteris affectuosa
dilectio vel talis dulcis inclinatio etiam circa carnem
christi vel quemcumque huiusmodi interdum plus
afficit. minus diligentem et minus perfectiorem.
Non enim tantum diligit quisque quantum hanc

dilectionem sentit, & quātum sibi in illo statu dis-
tingere videtur. sed quātū in virtutibus in humi-
litate videlicet & patientia alijsq; virtutibus & ca-
ritate fuerit fundatus, & in seruandis mandatis
fidelis habetur. Talis autē dulcis affectus in deus
etiam interdum carnalis est, & fallax & humanita-
tis potius q̄ gratie: cordis q̄ spiritus: sensualis
q̄ rationis: ita vt magis ascendat ad min⁹
bonū: & minus ad malus: & ad id quod sapit am-
plius, q̄ ad id quod expedit. Est autē alia deuotio
cum iam verbi gratia, post longa certamina post
multa exercitia diuina cooperante gratia: ita ipa vi-
tia imperio rōnis subegit: indutus q̄damō natu-
rali affectu boni & dulciter in eis delectās & requie-
scēs. Nec nō est trāsitoria: sed quodamō meduli-
tus aīe infusa, & p̄ habitus virtutum in aīa radi-
cata: semp̄ p̄mpta ad dei beneplacita ad imple-
nda: siue ad q̄libet agenda: siue sufferēda si hoc fit
cū dulci affectōe & delectatōe. Ipa est vera deuo-
tio & volūtas] p̄tinua & p̄manēs qualitas: penes
quā amor debet estimari. Quātū vitia extinguis
quātū in virtutibus proficis: itē in hac deuotōe
crescis nisi a dō tibi dispēsatorie subtrahatur.

De tribus necessarijs his qui vo-
lunt legitime contra vitia preliari: videlicet stre-
nuitate: seueritate: & benignitate.

Ca. I

h ij

Naq̄ noli teip̄m de/

cipere: noli putare q̄ poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.
¶ Quia aut̄ nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ip̄a vitia in te castra

metata sunt contra te incōcupiscibili ⁊ irascibili
⁊ sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi
ideo ipsam voluntatē necesse est armari ⁊ tra oīa
h̄mōi genera vitioꝝ. Oportet aut̄ q̄ sit armata a
dextris ⁊ a sinistris. Sint igit̄ hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur autē stre-
nuitas fin Bonauēturā q̄daz vigor animi exu-
tens omnē negligentia. ⁊ disponēs aiām ad fa-
ciendā opa bona: vigilanter - cōfidenter ⁊ elegant̄
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oīm
cōcupiscentiā ⁊ habilitās aiām ac feruētē red-
dens eas ad amorē asperitat̄: paupertatis ⁊ vilita-
tis. Benignitas autē est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oīm neq̄tiam. ⁊ habilitās aiām ad beniuo-
lentiā: tollerātiā ⁊ internā leticiā. Nec tria sint
tibi arma - vt sc̄z sis strenu⁹ abijciēdo negligētiā
⁊ ad opus etiā durum ⁊ arduū strenu⁹ ad incipi-
endum. Deinde seuerus - vt cum iam pugnā ⁊ tra
vitia arripueris ⁊ eoꝝ fortitudinē in te p̄ experiē-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-
re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter p̄scq̄

re: seuerissime concupiscentias insequere, vsq; ad
internitionē. vsq; dū deficiāt. Sis tertio benignus
vt cū frequēter vulnera suscipis ⁊ sepe deiceris
noli cadere in omni animi perturbationē. in malā tris-
ticiā: in deiectionē: in desperationē. Hec tria ar-
ma si habueris nō sit tibi cura q; pnis sit nume-
rus tuorū cōtra tot cateruas vitiorū. Ecclo em̄ est
victoria: ⁊ eque difficile est dño vincere in mltis
⁊ in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
suo armigero dūtarat plurimos occidētem. Ju-
dam machabeum. Jonathan ⁊ Symonē fratres
Bedeonē aliosq; ples milites strenuos non in se
sed in dño sperātes cū paucj mltos occidentes.
¶ Q; in spiritualibus exercitijs pro-
ficiēti sit expediens: vel necessarium habere duc-
tozem virum spiritualem. Ca. ij

Scia q; vt audisti cir-
ca pmissas ascēsiōes sunt viē mltē:
⁊ inter ipas ea q; ducit ad vitā diffi-
culter agnoscitur. noli sine ductore
ascendere: noli sine ductore incede-
re qui ⁊ vitā nouerit, ⁊ astutias hostium nō igno-
ret. Solet deus hominē p hoies frequēter instru-
ere: ⁊ ad rectas ascensionē ⁊ veras vias admo-
nere. Ne illi qui sibi cōfidit ⁊ solus sine ductore
incedit. Nam leuiter incidit in venatorū laqueos

et cum inciderit non habet subleuantem. Igitur
ad nostrā hūiliationē vult vt ductores sequamur
Sic em̄ totū pplm̄ israeliticū p̄ Moysen ducto-
rem: induxit ad terrā p̄missionis: cui⁹ consilio po-
pulus oīa faciebat: cui⁹ monitioni acquiescebat
Sic loth de sodomis nō per seipm̄. s; p̄ ductorē
sez angelicū cogitur exire. ⁊ ascensum mōtis ascē-
dere. Sic xp̄s Cornelii p̄ se nō instruit: s; ad pe-
trum instruendum destinavit. Sic Paulū direx-
it ad Ananiā. Et hoc est quod ait ille deuot⁹ eu-
nuchus legens in curru Esaias. Quō ait possuz
intelligere: nisi aliq̄s me docuerit: ⁊ in nūmera ta-
lia reperis in scripturis. Igit̄ cū ascēiones in cor-
de disponis celū ascēsurus. ductorē tibi elige ho-
minē spūalem: cui⁹ eruditiōe cui⁹ monitiōe ⁊ era-
minatiōe om̄ia tua exercitia p̄ficere studeas ⁊ ad
implere. Nec est doctrina tutissima ⁊ sanctorum
patrum sententia antiquitus approbata.

Q pugnās p̄tra octo vitia capita-
lia q̄damō pugnat p̄ oēs inordinatas affectōs. c. liij

Si si arma arripui-
sti. si ductorē qui te p̄cedat cōsulen-
do ⁊ dirigendo inuenisti. t̄ps est vt
preliuz aggrediaris. Itaq; pugnā-
dum tibi est p̄tra oēs inordinatas
affectiones que maxime surgunt ex v̄riuz anime.

destitutione per primū tuuz descensum a iusticia originali. Quāuis autē vitiose affectiones anime sunt plurime ab ascensu te retrabentes. verū vna est regina ⁊ septez duces: vnde omnes alie vitiose passiones oriūtur quibus deuictis ⁊ in locis earum. cōtrarijs virtutibus Intra ductis: omnia inordinata desideria conquiescunt. ⁊ p certamen contra illa octo quodā mō vires restituitur: dū carū noxle motōes freno rōnis moderātur. Sunt autē hec octo vitia que interdū dicuntur principalia quasi pncipes alioꝝ vitioꝝ: interdū capitalia eo q̄ de ratione eoz sit vt alia vitia ex ip̄is oriantur Illa vero vitia de quozū ratioe est vt ex ip̄is procedant: filie eozum dicūtur. Interdum vero dicūtur mortalia in quāium morte culpe occidūt ⁊ a vita gratie separāt ⁊ a deo qui est vera vita. Nō tñ hec octo semp sunt mortalia: nec etiā ex genere suo. Sūt autē hec octa supbia: vana gl̄ia: accidia: inuidia: ira: phylargyria: luxuria: gula.

¶ De modo pugnandi contra vitia
⁊ q̄ homo non debet contra omnia simul. sed contra vnū pncipale decertare. Ca. liij

Non autē debes cōtra

oia ista simul pugnare sicut nec potes pmissas ascēsoes simpl̄ ascēdere nō in vno āno ait dñs. enīciā eos a

h. liij

facie tua. sed paulatim ne terra redigat in solitudinem. Igitur iuxta traditōes scōꝝ patrū hunc ordinem seruabis certamen ꝑtra hec vitia ingresurus. Primo vt añ oīa teipm diligenter discutiens fm formā examinandī prius traditā inq̄ras qualia vitia in te lateāt vl̄ pateāt. deinde que sint in te vitia magis fortia. ⁊ magis te infestantia. Deinde que remedia sint contra singula vitia efficaciora. Quo facto ꝑtra vnū vitium pl̄sum arripies qđ est tibi ꝑceteris magis infestum. Igitur cōtra illud vnū principale certamē arripe expurgatōē illius totis viribus insiste: oēs laborē ⁊ sollicitudinē ꝑncipaliter reor̄que ad illud expurgādum ꝑtra illud iugiter deū imploꝛa: illud tibi in oratiōe versetur semp añ oculos: ꝑ illius extinctione lachrymas indefinenter funde: gemitus et suspiria ad eum deuote mitte. Nec tñ ita tibi cōtra vnus illud pugnandum est vt cetera vitia nō impugnes. sed ita contra vnū principaliter pugnabis. vt generalem tñ ꝑtra om̄ia vitia habes sollicitudinē ⁊ horrorem. Quinimo quātū cōtra vnus magis strenue ⁊ sapienter certaueris tanto plus generalit̄er om̄ia vitia horrebis. Scire etiā tibi ꝑuenit qđ sicut in naturalibus ex diuersa cōmixtiōe quattuor humorū sanguinis: videlicet colere fleugmat̄ ⁊ melancolie diuerse causant̄ complexiones naturales. Ita in diuersis hoībus fm

interiorem hominem ex diuersa cōmixtiōe affectuū ⁊
ex corruptiōe vtrium p̄ fomitē s̄m naturalia sunt
diuerse dispositiōes morales siue inclinatioēs ad
mores ⁊ varie dispositiōes vitiose. v̄l etiā virtuo
se. Vnde est q̄ vn⁹ magis inclināf ad luxurias. al
ter magis ad iracundiā. Et frequēter homo habz
vnā quādam inclinatioē: quasi vnā massā quā
dam. vnd cetera vitia quasi oriant̄ v̄l maioꝝ ps: q̄
forsitan nō absurde dici possit moralis cōplerio.
Siquides vnus est tristis: alter p̄plerus: tertius
impleris: quart⁹ scrupulosus: q̄ntus q̄rulosus:
sextus in suis exercitijs afflictus: septimus occu
patus. Et hec om̄ia vt videt̄ ex quadā interiōri
indispositiōe v̄l aīe: v̄l organoꝝ pueniunt ⁊ sunt
melancolicis nō dissimiles suo mō. Alius autē ē
letus. vagus hilaris ⁊ dissolutus ⁊c. Debet autē
vnusquisq; status suum interiorem mō prius ha
bito diligēter inquirere: ⁊ s̄m hoc ascensionēs vir
tutū in corde disponere ⁊ vitioꝝ remedia in suo
exercitio ordinare ⁊ sup illā suā inclinatioē v̄l
tiosam habere suspectam: ⁊ om̄ibus modis iur
ta rōnis imperium refrenare. Quz autē illud vnū
vitium d̄ quo superius fuit dictum: adeo p̄ deuo
tum exercitium ⁊ virile p̄lium debilitaueris vt ra
tioni obediēs cōtradicare nō p̄sumat: sed si q̄n se
erexerit. statim rōnis imperio sine p̄lio refrenetur
tunc aliud vitioꝝ simili diligētia debes inquirere

quod te plus infestat: & contra illud nō confimili
preliari. Noli tamē putare quod aliquod vitium
adeo in te radicatus possis euellere: vt nō sit op?
amō saltem generali solitudine & horrore cōtra
ipm debellare. Etem vt ait Hier. Vitia semel pu-
tata repullulant, & effugata redeunt & reaccendū-
tur extincta & sopita denno excitantur.

¶ Quid sū diuersitatem nature vitio-
rū diuersimode sit contra ea decertandū & in quo
consistit illa diuersitas vitiorum. Ca. liiij

Adhuc autē de modo

preliandi contra vitia scire expedit
q̄ contra p̄dicta octo vitia & ab eis
p̄cedentia nō sit eodem mō p̄liandū
sed sicut diuersa est natura vitiorū
ita & varia sunt cōtra ea prelia arripienda. Siqui
dē carnalia vitia meli⁹ vñc] fugiēdo oēm occasi-
onē & materiā tibi de ip̄is subtrahēdo. Spūalia
nō meli⁹ expugnas occasiōes q̄bus ip̄a irritant^r
& cōtraria fiāt habēdo & fortiter resistēdo. Scōdo
cōsidera adhuc aliā diuersitatē & variā naturā vi-
tiorū. Sūt etem q̄dam vitia q̄ semp ex alijs oriū-
tur & sine alio vitio p̄ se nō veniūt quale vitium est
inuidia, & tūc nō taz p̄tra illud vitium q̄ p̄tra ipm
vñ habz originē d̄bes p̄liare. Tertio aduerte aliā
vitioꝝ diuersitatē & naturā tēptationū. Nā sunt

quedā vitia que apte ad malum trahūt: et suo im-
 petu volunt aīam opprimere. sicut est luxuria vel
 iracundia. et his debes resistere cū labore et dolo-
 re. Sunt alia que suo impetu nō impellunt sed se-
 ducendo fallūt et talia sunt sepius etiā p̄tra appe-
 titum. sicut temptatio de excessu vigiliā: ieiunio-
 rū et h̄mōi. Et hic nō tā opus est fortitudine q̄ di-
 scretione. Un̄ fm̄ Bern̄. nouisse in hac pte est vic-
 cisse. et credere est vincere. Sunt autē adhuc alia
 vitia que p̄ter suo impetu impellūt et bonitatis
 apparitiōe: sicut est (verbi gratia) affectus inor-
 dinatus ad p̄dicandum: qui seducit sub pallio ze-
 li animarū. impellit appetitu laudis et impetu re-
 putatiōis. Et hec est periculissima temptatio.
 Un̄ hic p̄mo opus est scire et credere esse tēpta-
 tiōe: nec tñ scire vel sciuisse ē vicisse: s; et op̄ est
 eius impetum laboribus et exercitijs refrenare.
¶ Q̄ tres sunt ascensus p̄tra unū qd̄
 q̄ vitii. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutē. ca. l̄v

His igitur ad cautelā
 tuam de vitiorum certamine in ge-
 nerali p̄missis. nunc ad vitiorū
 singulorū certamina singularia de-
 scendamus. Prius tñ scire debes
 q̄ contra quodlibet vitii qd̄ arripis debellādus
 ascēsiōes in corde d̄bes disponeret quosdā p̄se

etuum gradus, vt scias quātum ad virtutē ipsam
ascēdis v'l descēdis ad ipsū vitium. Igit̄ cōtra quōli
bet vitium tres potes distinguere gradus, quo
rum primus est incipientiū ⁊ p̄tinet ad primum
gradū ascensiois ad cordis puritatem q̄ est in ti
more. Scdus est pficientium ⁊ p̄tinet ad scdum
gradum scde ascensiois q̄ in spe agit. Terti⁹ gra
dus est pfectoꝝ ⁊ p̄tinet ad vltimū gradum ascē
sionis ad puritatem.

De ascensionibus contra primum
vitium quod est gula. Ca. lvi

Primum autem certa
mē est cōtra vitium gule. Inde p̄mo
diabolus primū hominē temptauit
⁊ supauit. inde fm̄ hominē primo
temptauit. ⁊ succubuit. Itē hoc vi
tium est situm quasi in finibus nature. Si igitur
ip̄m nō potuim⁹ supare, quō spūalia superemus
extra fines n̄ros carnalis nature nos ipugnātia
Cōtra istud vitium ascēdim⁹ p̄ virtutē sobrietatis p̄
quā ascensiones in corde disponimus contra gu
lam debellandam. Sobrietas aut̄ virtus dicitur
qua corp̄is alimēta cū recto moderamēte admittū
tur. Triplicē aut̄ gradum v'l ascensum cōtra vitium
gule debes in corde disponere, vt possis gule ap
petitum refrenare, ⁊ quātum ad hoc vim concu

piscibilem reformare. Primus ascensus contra
gulam. i. primus gradus virtutis sobrietatis est
patienter ferre cū non potest haberi cibus vñ po-
tus delectabilis. et nō tristari cū non habentur
interdum desiderata ad libitum. Sed in hoc gra-
du gulosus multa patitur certamina et gule tela.
Unde opus habet vt hic aliq̄ diu stās p̄lietur et
gulam superet. Scias ergo q̄ natura gule est, vt
causet in concupiscibili inordinatum appetitum
cibi et potus quo impediatur ab ascensu. et talis
affectus vñ appetitus inordinatus aliquos cogit
an̄ t̄ps comedere: aliq̄s cogit se nimis. i. nimio de-
siderio et effusione super cibos effundere aliquos
cogit inordinate cibum delicatū querere alios cō-
pellit excedere in nimia quātitate. Et autē totam
familiam eius cognoscas et scias p̄tra que debes
as pugnā: aduerte q̄ p̄ncipaliter filie gule sunt
fm Brego. Scurrilitas v̄borum multiloquiū: de-
tractio: vituperiū: inepta leticia: lasciuia mentis:
immūdicia carnis. Et autē hunc affectum impu-
ritatis qua per affectiones inclinamur vitiose ad
cibos purgare et expurgare valeas: aduerte de-
bes generaliter p̄ expurgatiōe oīm vitioꝝ carna-
lium q̄ in aīa est triplex vis motiua corporaliter vt
desicet. Vis naturalis que est motiua humorū. et
inde sepe gula et luxuria trahunt origines. Alia ē
vis vitalis qua homo exercet motus vitales. Et

tia est vis animalis qua homo exercet imaginati-
onem: cogitationē &c. Quātum vero virtus aīa-
lis remittitur & hō minus eam exercet, tanto vis
naturalis intenditur & auget. Et hinc est q̄ ho-
mines accidiosi & tepidi & qui intus delectationē
nō habēt in meditationibus in spūalibus deside-
rijs, maxime vitijs carnalibus piclitantur. Undē
salomō. In desiderio est om̄is ociosus. Hinc est
s̄m Cassianū, q̄ gulosus nescit: nisi de cibo & po-
tu & que ventris sunt cogitare. Hinc est iterū s̄m
Chriſt. q̄ mulieres maxime temptātur vitijs car-
nalibus quia minus ab intra sunt solcite. Undē
& Chriſt. de luxuria dicit. q̄ est aīe vacantis pas-
sio. Ecōtra est q̄ quātum vis animalis intēditur
tū naturalis remittitur, sicut patet in studiosis.
Et hinc est q̄ inquit beat⁹ Hieroni. ad rusticum.
Ama sciam scripturarū & vitia carnis non ama-
bis. Quātū igit̄ hō interiori & exteriori occupati-
oni & sollicitudini cū delectatione fuerit intentus
tanto amplius carnalia vitia supabit. Et ergo re-
media gule & etiā luxurie est om̄is sollicitudo: & in-
terna ad bonum affectio, sicut est cōpunctio que
valde valet contra gulas & luxuriā: similiter deu-
tio: sacra lectio, quelibet exterior vtilis occupatio
cū affectione interiori. Isti igitur & sibi reme-
dijs oportet te pugnare contra gnam vt tandem
ascendas ad superiozem gradū qui est vt ita pro-

fictas vt iam p̄opta voluntate velis. ⁊ sine ma-
gno appetitu cōtrario possis abstinere ab illis ci-
bis delectabilibus qui possunt haberi. ⁊ esse con-
tentum simplicibus ⁊ cōmunibus cibis: ⁊ absti-
nere a d̄licatioib⁹. puta vino ⁊c. In isto gradu
stas tutius nō tamen adhuc es sine impugnationi-
bus. licet debiliozib⁹. Nū vt ad tertiā ascensio-
nem puenire possis eius tibi calcanda est concu-
piscencia remedijs p̄dictis ⁊ ieiunijs: vigilijs: le-
ctione ⁊ crebra cōpunctiōe cordis quibus te for-
sitan illusum vel victā reminisceris: ingemiscens
nunc horrore vitiōzū: nūc desiderio p̄fectionis ⁊
integritatis accensus: donec h̄mōi curis. ac me-
ditatiōibus mens occupata p̄iter ⁊ possessa. ipsi-
us cibi refectionem: nō tñ iocunditati concessam.
q̄ oneri vite impositā sibi recognoscat magisq̄
necessariā corpori q̄ desiderabilem aīe sentiat at-
tributā. Et tunc attingis tertium ascensum cum
talē iam indutus fueris affectū. Est autē iste terti-
us gradus ⁊ ascēsus quo hō ita edomauit gulā
⁊ adeo reformauit vīm p̄cupiscibilē: vt sine aliq̄
difficultate ab habitis delectabilib⁹ possit astine-
re. ⁊ contentus ēe necessarijs in q̄litate ⁊ q̄ntitate
⁊ quo simplicior cib⁹ eo maḡ diligat. Cū at̄ ad o-
gulā supauer̄ sobrietatē in locū ei⁹ ordina: q̄ dili-
gent ob̄uet maxie q̄litatē ⁊ q̄ntitatē i cibo. Qua-
litem: videlicet. ne delicata q̄ras vel singularria

quãtitatē nec mensuras excedas. Nam quous varia est capacitas mensure hoim: vnus tñ in omibus est finis cōtinētie ne quis iurta mensurā capacitatis sue oneret ingluuie. Marine aut videat sobrietas vt semp equale moderatumqz ieiunium obseruetur:

Ascensiones ad debellandum vitium luxurie. Ca. lviij

Secundo oportet te ascē

siones cōtra luxurias disponere vt ipam valeas supare. Siquidē et ipa in vi cōcupiscibilis sedem collocās neminē quē pfecte possederit pmittit in corde ascendere, sed tanq̄ be

stiam facit cōputrescere in stercore suo. Ascendimus aut cōtra eā et debellamus p virtutem castitatis q̄ est sobrietatis: que gulā debellauit: filia et ab ea p̄cipue nutrit et augetur. Nec aut castitas est virtus magna origine celestis. Hāc sancti angeli ab ipso dño oim fontali pnciplo didicerunt. Hanc xps de celo ad terrā attulit et matrem suā virgine gloriosam huius virtutis discipulam p̄fecit alijs imitandā. Huius aut castitatis triplici ascēsu vel p̄fectuū gradu ascēdimus contra luxuriam. et deuincimus eam. Primus est cōtinentia ab actu carnali cum pposito sic manendi et omibus illis

eitis motibus consensum negandi. In hoc ascē-
su est homo adhuc in labore pugne et nō multus
distat ab inimicis cū sola voluntas castitates ele-
git affectu repugnante. Igitur oportet ut in hoc
gradu cōstitutus viriliter armeris ad preliū. Nā
contra istud vitium est longū et immane bellus p̄ce-
teris vitiis ac diuturnū. Et aut scias quō istud
vitium debeas oppugnare, debes ipsius naturas
et modum quo te impugnat diligenter advertere.
Naturā aut habet duplicē. Unā ex parte carnis
alterā ex parte aīe. Ex parte carnis naturā habet
motus in carne et ascensiones mēbrorum excita-
re. Ex parte aut aīe ingerit affectus feminaz et in-
clinationē ad eas. Ingerit imaginationes earum
v̄l familiaritatē et c. Filie ei⁹ s̄m Brego. sūt septē
cecitas mentis: inconsideratio mortis et inferni:
constantia cogitationū et desideriorum: amor sui
p̄cipitatio ad pctm: odium dei affectus p̄ntis se-
culi: desperatio futuri seculi. Et aut motus hos
et affectiōes deuincas diligentius considerāduz
q̄ hoc vitium ut ait Chri⁹ est aīe vacantis passio
id est sine exercitio sine desiderio existentis. Unde
quātum cor tuū timore, sollicitudine: cōpunctiōe
repleueris: tāto minus tēptaberis. Et hinc est q̄
in summo cū vires aīales sunt sopite- hec bestia
amplius infestat. Pro specialibus tñ remedijs:
nota q̄ hec passio interdū magis se habet ex pte

carnis aliquā magis ex parte anime. Et cum tñ in carne fuerit in aia suscitatur affectiōem, et contra cum in aia fuerit statim mouet carnē. Sunt autē quedā remedia magis p̄ sanatiōe huius vitij ex parte carnis videlicet: ieiunium quod est vñū p̄ncipale remedium. Item opus manūū: vigilie: labores: tribulationes etc. Ex parte aīe cōtritio spūs deuota oratio: frequens et lecta meditatio: sollicitudo mētalis et spūalis. exercitatio studiosa: et intēta interiorum et exteriorū occupatio. Item custodia sensūū vbiq; in platea: in domo etc. Item receptio interiorum cogitationū. Item nullā familiaritatem habere cum mulierib; nec solus cū sola loqui: nec in secreto s̄m dīero, nec frequentare domos earū. Itē maxime valet hūilitas et mititas. Vñ sap. Cum scīui quia aliter cōtinens esse non potui ab h̄ ad dñm et deprecatus sum etc. Quāuis autē sine humilitate nullius vnq; vitij poterit triumphus acquiri in hoc tñ vitio singulariter indigenus gratia diuina. Igitur hīs et similibus exercitijs te excitando tandē ascendis altius, vide licet ad secundū gradum castitatis: et scdm̄ p̄fectum cōtra luxurie vitium. Est autē scd̄s gradus cū p̄ macerationē carnis, et alia p̄missa exercitia affect; induat et caro ita spiritui subiugatur: vt rarsus tēptet et facili labore tēptatio cedat: imperādo tñ magis q̄ reluctando. S; sup̄ hūc est adhuc

altior & tertius gradus eū videlicet p̄ longa exer-
citiā & multos labores diuina adiuuante gratia
ita cōcupiscētiās carnis edomūisti q̄ vir rarissī-
me & tenuisse sentiant & talē induisti castitatis af-
fectuz & amorē vt horreas & detesteris oēs mot⁹
carnales q̄ nauseam inde quodāmodo patiaris.
¶ Ascēsiōes p̄tra auariciā. Ca. lviij

Tertio oportet te ascē-

siones disponere cōtra auariciam
p̄ cōtemptum diuitiarum & virtutē
paupertatis. Et sicut sunt in p̄ceden-
tibus tres ascensus. Primus est
nolle habere q̄d q̄ iniusti lucrī & de iuste habitis
facere elemosinā: nō abuti pp̄ria facultate ad vi-
tia. Verū si radicit⁹ vis h̄ vitium euellere: h̄ns vi-
ctū & vestitū & q̄bus tegaris his sis cōtent⁹. Al-
certe qd̄ est summū remediū oīa p̄ xp̄o relinquere
& sub alteri⁹ cura & p̄uisione degeret nullius rei
quāq̄ minime admittere pp̄rietatē. Itē cōfiden-
tia de deo q̄ nō derelinquit sperātes in se. Secundus
ascēsus est non solum iustis esse p̄tētum, sed & so-
lis necessarijs contētari: nihil velle habere super-
fluū in victu, vestitu & hospitio: & sic de singulis
Tertius autē gradus est nihil possidere in mūdo
& nihil velle h̄re & in oībus necessarijs frequēter
pati penurias. Sic autē auaricie sunt sex sez: pdi

tio: fraus: vagatio: periurium: inquietudo: et contra misericordiam cordis obduratio.

Ascensus contra iracundiam. Ca. lix

Astribus deuictis tam

quod principalioribus affectibus concubiscibilitatis: ascende contra vim irascibilem deuincendam et expurgandam. Et hic occurrit primo ascensus

disponere contra vitium ire. Contra quod tripliciter ascensu vel profectu virtute mititatis proficit. Primus est ut discat homo motus ire per pugnam cohibere. et reprimere ne erumpat foras per verba vel facta illicita. Est autem natura vel motus iracundie triplex secundum

Bregio. Nam quosdam mouet substantie. et cito recedit: quosdam tardius commouet. et tam motus non cito deserit quosdam et cito commouet. et tardius relinquunt. Filie eius sunt rira: tumor mentis: contumelia clamor: indignatio: blasphemia. Itaque in hoc primo gradu constituti reprimamus nos ut dum motus iracundie sentimus non foras erumpamus. Et autem hoc melius facere possimus continue autem per tractare debemus ea contraria que nobis possunt contingere. et fore occasio iracundie. ut antequam veniant simus scuto patientie premuniti. Item ad hoc valet cum labore reprimere. et accensam flammam interius suffocare. Item quod homo stat se ad alia negocia: ut con-

motionis sue obliuiscatur. Item magnum reme-
 dium esset si homo a deo esset compos sui q̄ pos-
 set admittere cōsiliū cogitādo q̄ multa mala se-
 quatur irā. Et nā cōscientiā ledit: puritatē mentis
 turbat spm̄ sc̄m̄ de corde fugat: primū scandaliz-
 zat: famā cōfundit. Item cōpunctio est venenū
 ire. Climacus. Quēadmodū aqua extinguit ignē
 ita veracis luctus laebzimarū p̄fluū naturam
 habet occidere ⁊ extinguerē oēm flamā furoris
 Itē intenta meditatio mortis refrenat iracundā
 His autē ⁊ h̄mōi exercitijs hō proficit donec fm̄
 gradum mititatis vel patiētie attingat: qui est cū
 homo ex vsu ⁊ cōsuetudine instinendi cōtraria et
 refrenandi impatiētia: didicit iā nō terri vel tur-
 bari aduersis. sed quasi in loco munito inconcus-
 sus circumstātes aduersarios intuetur.

Tertius ascēsus est gaudere in tri-
 bulatiōibus gloriari cum assint ⁊ desiderare euz
 desint. Ascensus ad dilectionem proximi ⁊ cō-
 tra inuidiam. Ca. lx

Ascensus cōtra inui-
 dias sunt p̄fectus ⁊ gradus dilecti-
 onis proximi. Quorū primus est nul-
 lum odire: nulli malū cupere: nulli
 velle bonū impedire: in necessitate
 primo auxilium subuentionis non subtrahere. et

breuiter vt nulli faciat vel cupiat malum euz vo-
luntatis cōsensu: et bonum proximo optet et faci-
at sicut sibi velle deberet si indigeret. Caritas at
sicut superius dictus est: ad quā maxime per dile-
ctionē primi ascendit: ipsa est finis ascensionum.
Unde sicut caritati dei et primi nihil est p̄ponen-
dum: ita inuidie nihil est postponendum. An oīa
igit̄ vnionē et pacem retinemus, in quo est vincu-
lum p̄fectiōis. Nihilq̄ est aliud in quo sancti an-
geli tm̄ delectātur, nihil in quo tam expresse simi-
litudinem celestis hierusalē representamus, q̄ si ca-
ritatē et vnionē cordiū seruem⁹: idē omēs dicē-
tes. Idem sentientes: cauētes ledere cōsciētias ali-
orū scādalo singularitate: vlt̄ nouitatum vlt̄ disue-
tudinum p̄sumptione. Vn̄ hoc mandatum xp̄us
totiēs recessurus a nobis replicauit vt artius im-
primeret. In hoc inquit cognoscent omēs q̄ mei
estis discipuli: si dilectionē habueritis ad inuicē.
Itaq̄ maxime expugnem⁹ hoc vitiū qd̄ pprie de-
monibus ascribitur. Inuidia em̄ diaboli intrauit
mors in orbē terrarū sequūtur em̄ q̄ stat ex parte
et̄us. Est aut̄ summū remediū inuidie nihil ama-
re eoz q̄ mundus amat: honores diuitias volu-
ptates. Inquātū nos aliqd̄ t̄renū diligim⁹: int̄m̄
si p̄ aliquē ab eo īpedimur, ad inuidiā p̄citamur.
Nota tm̄ q̄ mot⁹ displicētie sub bono alteri⁹ non
semp̄ dicit̄ pprie inuidia. Aliq̄n̄ eī habem⁹ displicē-

Centiā in bono alterius inquātum cedit in nostrū
vlt̄ aliorū nocumētum. vt si inuideo alicui de dño
suo. quia tyrannus est ⁊ iniuste alios deprim̄it ⁊
hic motus semp̄ est d̄ bono tpali. ⁊ est quāq; bon⁹
quāq; vitiōsus. Aliquē etiā habeo motū displicen-
tie de bono alterius. vlt̄ tristor̄ inde: non quia ille
illud bonū habet. sed quia video me illo bono ca-
rere. Et hec est quāq; bonus zelus: ⁊ ita vult. Hie-
ro. vt inuidia de virtutibus sit inter nos: ⁊ cōten-
tio. q̄s hūilior: quis obediētior. Tertio aut̄ cōtin-
git ista displicētia de bono alterius: inquātus est
gl̄ie vlt̄ honoris mei diminutiū: ⁊ hec est pprijs-
sime inuidia. Et nō est inter psonas multū distan-
tes. quia illius gl̄ia vlt̄ honor qui multū excellēti-
or ē supra me nō imminuit gl̄iam meaz: sicut ru-
sticus nō inuideret regi de sua gloria. s; forte fra-
ter regis qui potuit eligi in regem: sic Esau odi-
uit Jacob. sic Absolon inuidit Salomoni. Filie
aut̄ inuidie q̄ ex ea sequūtur sunt: oditū: susuratio
detractio: etultatio in aduersis. primi ⁊ afflictio
in p̄speris eius. Scdm̄ remediū est vt hō dili-
genter ppendat: q̄ etiā si alius illo careret bono
de quo ei inuidet. attamen ipse illud non haberet
Itē timere vindictā dei qui homini nō dimittit
peccata sua: nisi ipse dimittat primo suo. Itē vt
homo studeat illi quē odit magis esse obsequio-
sus affabilis ⁊ benignus. Secundus aut̄ p̄tra in-

uidiam ascensus ⁊ ad dilectionem proximi profectus est. sic alterius profectui congaudere ⁊ bonum alterius diligere quasi proprium: ⁊ sic eius aduersitati cōpati sicut proprie ⁊ aliena lucra sua deputet ex affectu pietatis. Tertius autem ascensus est diligere inimicos ex affectu ⁊ ea dulcedine erga odientes ⁊ psequētes se affici sicut erga singulariter dilectos ⁊ non solum res temporales sed etiam corpus p fratribus ponere paratum esse.

Ascensus ⁊ expurgatiōes contra accidiam. Ca. lxx

Sicut dilectio primi expugnat ⁊ destruit inuidiā: ita p ascēsus ad dilectōes dei superam^{us} accidiam ⁊ tristitiā malam. Amor em̄ dei seruēter facit opari. Nā opatur magna si est. Si nō opari rennuit: amor nō est. Similiter act^{us} caritatis est gaudium in spūscō ptra tristitiam. Primus autē gradus dilectiōis dei est. sic diligere cōcessa ⁊ sic eis uti: ut tñ illicita deuitetur. Et in hoc gradu positus opari tñ salutī necessaria deuitās ne tñ deiciat te accidia ut omittas necessaria agēda v^{el} sub pcepto mādara. Vex hīc ascēsus bassus est: ⁊ non est bonus in eo diu manere. Quōd necesse est: ut p p̄tinuā exercitationem in bonis opibus teipm frāgas accidie tue resistēdo ⁊

bonis opibus et deuotis exercitijs affectū infla-
mando vt tādē delectationē acquiras et affectū
in sanctis exercitijs et bonis opibus vt iam non
solum agas saluti necessaria: s; pleniori affectu
et seruētorū accensus incipias p parte. diuicta ac-
cidia agere oīa q̄ dei sunt: et ad illa agēda esse stu-
diosus et etiā ad p̄silia implēda. Et hic ascēdis
ad scōm gradum dilectiōis dei. et p̄tra mētis ac-
cidia. Quādiu aut impugnaris ab accidia et nō
dum hic pueneris. scias hoc summū esse p̄tra ac-
cidiaz remediū vt nunq̄ cedas sed semp virilit̄
resistas. Et aut naturā huius bestie agnoscas ad-
uerte q̄ motus et agnitio huius vitiū principaliter
trahit ad duo. videlicet loci mutationē et exercitio-
rum variationem. Mutationē loci hoc mō p̄cu-
rat. Ipsa em̄ mētem tuā primo tedio aggrauat et
deprimat. et oēm delectationē in spūalibus tollit.
Anima aut sine delectatione esse nō p̄t. Incipit
igif statim ad recreationē carnalem aspirare et lo-
cū illum in quo nullā habet delectationē velle de-
serere. Itaq; statim tibi causat loci horrores celle
fastidium et ad omne bonum maxime spirituale te-
dium. Nam interdum libenter corporalia arripit
vt minus spūalib; occupez. et tandē incipit loca
remotiora ex tollere. et illic cōmorantes fratres
beatificare ad p̄ntes nō fratres quādam asp̄erna-
tionē tanq̄ ad minus spūales p̄cipere. Itaq; cū

anima tedio affecta nullā cōsolationē inuenit sta
tim locum deserit aut in somnolentiaz incidit vel
dissolutionē querēs solatium ad tempus. mutat
onem exercitiōrū: ita licet occulte sub pallio indu
cit. Cum em̄ aīa grauat̄ h̄mōi exercitijs cōsue
git quedā alia leuioza amplius illa extollens ⁊ re
putans magis meritoria: vt puta visitare infir
mos vel certe monasterium cōstruere in quo ma
lus ⁊ accidiosus discipulus peior magister ⁊ re
ctor efficiatur. Itaq; volens accidiam legitime
deuincere: añ om̄ia locum tuuz ne deseras. Nam
quāto locum plus mutaueris: tanto magis erit
mens tua in exterioribus vaga: in spūalibus ac
cidiosa. Unde Bern̄ Impossibile est animū fide
liter alicui in vno affigere: q̄ nō pri⁹ alicui loco p̄
seueranter affixerit corpus suū. Eunq; egritudi
nem animi de loco ad locuz fugere nititur: sic est
sicut qui ymbzā corpis sui fugit. Quāta etiā ma
la ex hoc veniāt: q̄ quis sua exercitiā leuiter mu
tet dictuz est supra. Filie accidiē sunt sex s̄m Gre
go. scz: malicia. i. voluntas machinādi mala: de
speratio: pusillanimitas: rancor. i. odiū inueteratū
torpor circa precepta dei: euagatio mentis circa
illicita. Cōpūctio si accidiosus eā acquirere pos
set: valde valeret p̄tra hūc morbzū Climac⁹. Qui
luget seipm̄ nō nouit accidiā. Idez Liget iste ty
rannus memoria offensionū ⁊ delictorum: ⁊ pere

cutiatur ope manū. ⁊ trahatur intenta ⁊ attenta
meditatione futurorum bonorum. Itē cōtra tedi
um cordis multū valet varietas actōis: vt nunc
homo oret ⁊ nūc legat donec affectum aliquē cō
cipiat. ⁊ cogat se in hīs operibus quibus maxie
tediatur. Verū si homo strenu⁹ ⁊ seuerus ⁊ beni
gnus in suis deuotis exercitijs ⁊ sanctis operi
bus. ⁊ diutius se p̄seueranter in talib⁹ exercitaue
rit. iam tandē incipit sperare. ⁊ affectus caritatis
incipit dilatari. ⁊ q̄damō estuare ad deū vt quasi
sine ipso viuere nō possit coartatus desiderio dis
soluendi ⁊ esse cum xp̄o. Et hīc est tertius grad⁹
caritatis dei qua accidia supatur. Tristitia autē
mala est duplex. Dicitur enim quādoq; tristitia
generaliter. prout est circa omnē passionē ⁊ tunc
valde difficiliter comprehenditur ei⁹ origo. Alio
modo est quidam torpor et grauitas tediōsa in
spiritualibus ⁊ tunc potest comprehendī sub ac
cidia. ⁊ cōtra eas ascenditur per gradus caritat̄
dei. Nam actus caritatis est gaudium. Remediū
contra tristitiam si est ex desperatiōe memoria be
nignitatis ⁊ misericordie dei ⁊ intuitus benefici
orum eius. Item q̄ homo sit libenter in bona so
cietate vbi de deo loquuntur v̄ materia spiritalia.
Itē illud Jacobi. Tristatur aliquis in vobis.
oret equo animo ⁊ psallat. De bona tristitia sat̄
patet ex dictis de compunctione.

Ascensiones contra vanam gloriam
am extinguendam. Ca. lxxij

Contra vanam glori-

am nulla virtus est cōtraria: ideoqꝫ
per nullam virtutem possumꝫ cōtra
eam ascendere vꝫ gradus ad deuin
cēdum ordinare. Ipsa em̄ magis ex
virtutibus generat̄ ex bonis opibus roborat̄. Ip
sa em̄ primo pulsat in carnalibus. in vestibus in
parētibus: in dignitatibus ꝛc. Et quē hoc mō su
perare non poterit ꝫ humilitatē supplātat. Quo
cumqꝫ ꝫeceris hunc tribulum semp̄ stat aculeo
recto quicqꝫ feceris q̄cquid egeris ipse se immi
scet ꝫ cor tuum ad vanegloriāduꝫ instigat. Filie
vane glorie sunt septē. scz inobediētia: contritio:
factātia: hypocrisis: ꝫtinatia: discordia: nouorum
presumptio seu inuētio. Itaqꝫ ꝫ si nō habemꝫ ali
quā specialē virtutem qua vanāgloriaꝫ debellare
possimus: ascēiones tamē maxime ꝫtra eā sunt
necessarie. Sit igitur primus gradus ꝫ ascēsus
contra eam vt homo diligētē ꝫ summo conamie
studeat ne aliquid glie vane intētione incipiat vt
custodiat os ne lequatur vñ laudē acquirat. ꝫci
ꝫue tali intētioē ꝫ ꝫrecogitatōē: Similiter caueat
talia opa agere. vñ singulariter possit laudari: vꝫ
apparere ꝛc. Istum autē gradum faciliter ascen-

dit si studiose in corde rumerauerit: q̄ quicquid
tali intentione inceperit ⁊ peregerit q̄ non solum
p̄m̄tū nō recipiet: sed ⁊ penā magnā habebit. **Uñ**
diligenter recogitet illud. Amen dico vobis rece
perunt mercedē suā. **Sz** ⁊ illud p̄s. **Qm̄** deus dis
sipauit ossa eoz qui hoībus placēt ⁊ fusi sunt qm̄
deus spreuit eos. Item si adhuc hominibus pla
cerem xp̄i seruus non essem. Secundus ascensus
est q̄ sicut homo cauet ne bona sua agat vt vide
atur v̄l appareat hominibus: ita summo studio ca
ueat ne se vanagloria in medio adiungat ⁊ sacri
ficium maculet: ⁊ q̄ homo semp studeat illa am
plecti in quibus deprimi v̄l vilipēdi possit. ⁊ ab
ciat om̄ia illa in quibus possit oriri gl̄ia ⁊ honoz
Sed ip̄a vanagloria vt ab hoc ascensu deceptorie
retrahat frequēter: nō violēter. sz fraudulēter ho
minē decit. i. aliqñ suggerit aliqđ magnū arr̄piē
dum: nō intētiōe glorie: sed zelo dei. Verbi gratia
Suscipere officium p̄dicatōis: presbyteratus v̄l
dyaconatus ordinē vt possit dño aīas lucrari et
alijs formā prebere vite exemplaris sed est appet
titus vanus ⁊ repellendus. Nam eo sp̄o hō ad ta
lia indignus efficit: si ex appetitu ad talia afficia
tur. **Uñ Brego.** Sicut his qui inuitatus renuit.
quesitus refugit. est sacris altaribus admonēd⁹
sic qui vltro ambit v̄l importune se ingerit: est p̄
culdubio remouēdus. Vide notabile exemplum

de quodā: hoc morbo decepto in. xi. libro de insti-
tutis cenobiorum Cassiani. Tertius ascensus ē
altus et non multi ad eum ascendunt. Est autē quā
homo vanitate iam sufflata et deiecta, adeo dil-
igit abiectiōem et despectum mundi, vt nō nunquā
corā multitudīne aliqua faciat vel agat que sunt
ad ignominia miserabiliter cōsummantia ex amo-
re abiectiōis et appetitu ignominie. Ca. lxxij.
¶ De descēsiōib⁹ q̄ supbiā debellādā

Nunc ultimo ad thro-
num: vbi supbia sibi sedem collaca-
uit, necesse est ascensiones dispone-
re et inde ipsam supbiam vitiorū re-
ginā admodum Jezabel regine des-
orsum precipitare. Oportet autē extra eam ascende-
re per gradus humilitatis. Quorū prim⁹ est, qd hō
in veritate cognoscat seipm esse infirmū: inopem
bonū, vitiosum: et si quos alios habet defectus et
non eleuet se sup se. Quā si interdum temptatione
victus fuerit seipm redarguat et castiget. Sed ab
istō gradu retrahere nititur ascensorē duplex su-
perbia, videlicet carnalis et spūalis. Nam carnal⁹
hoīem decipit et suggerit ei qd sit melior q̄ est in
vitate ppter sciam, ppter diuitas: ppter parētus
dignitatē vlt qd cūq; hōmōi, et nō pmittit hoīem se
ipm et ppriā vilitatē in vitate cognoscerē. Signa

aũt p̄ que istā carnalē supbiā in te v̄l in alio pote
ris agnosceſſe s̄m Cassianū s̄nt ista. Inest h̄mit⁹
in loquela clamor: in taciturnitate amaritudo: ex
celsus ⁊ effusus in leticia risus: irrationabilis in
seueritate tristitia. in reprehensiōe rancor: facil⁹ in
s̄mōe: v̄ba passim sine v̄lla cordis grauitate crū
pētia. expers oīs patiētiae: caritatis aliena: audax
ad cōtumelias irrogandas. ad tolerādas pusilla
minis ad obediendum difficilis: ad recipiēdam
exhortationē īpalcabil⁹: ad resecādas suas volū
tates infirma semp̄q; suas diffinitōes statuet cō
tēdes: incapax p̄siliij effecta. i. in om̄ibus suo poti
us credit q̄ senioꝝ p̄silio. Et aũt hāc carnalē su
pbiā dep̄mēs ad p̄mū p̄dictū ascēdas h̄ūilitatē
gradū. necesse est vt prius h̄ūilitatē verā fratrib⁹
tuis ītīmo cordis exhibeas affectu ī nullo acq̄e
scens eos ledere v̄l p̄tristare. Itē vt continuo te
ererceas in h̄umilibus operibus ⁊ despectis of
ficijs vt puta in coquine seruiicijs vel necessarijs
domum scopando vel scutellas lanando: h̄ūilē
absecto habitu tanq̄ paup̄ incedas ⁊c. Item hu
miles mores ⁊ verba habere: nouissimū locus eli
gere vocabula iactātie deuitare sicut vocari rab
bi vel dñe. ⁊ nihil oīno iactantie proponere. horā
mortis nostre semp̄ añ oculo h̄re. Nec ⁊ his silia
cū in cōsuetudinē venerint mentē ad h̄ūilitatē in
clinat ⁊ tūc morē ei⁹ dep̄mūt. Est aũt alia super

bia spiritualis que mētem intumescere facit. et su-
pra se eleuat quasi de multis suis virtutibus et ma-
gnis meritis que sibi attribuit: vel se specialiter ha-
bere gloria vel sibi a deo vel propter sua merita da-
ta arbitratur. Et hec est multo piculiosior quam vitia
carnalia. Nullum est aliud vitium quod ita omnes vir-
tutes exhaurit: cunctaque iusticia ac sanctitate ho-
minem spoliat atque denudat quemadmodum hoc su-
perbie malum: et in virtutum in fastigio colloca-
tos grauissima ruina deicere ac trucidare solet.
Sed ut etiam hunc timorem internum deprimas et
ad prefatum humilitatis gradum ascendas. De-
bes in omnibus virtutibus in omni profectu. et in om-
nibus bonis operibus ex toto corde et ex sententia di-
cere et sentire. Non ego sed gratia dei mecum et gra-
tia dei sum id quod sum et deus est qui operatur vel-
le et perficere pro bona voluntate. Itē diligenter cōside-
rare propria vilitatem: diligenter propendere quod bona
mentis tue non sunt tua, sed dei dona et de ipsis
ratione redditur sis. Mala vero tua ipsa sunt tua
et pura tua mala et ex pluribus circumstantiis gra-
ua et grauissimis suppliciis digna. Bona nostra
non sunt pure bona: sed multipliciter imperfecta
Negligentia: tepiditas: hypocrisis: vanagloria etc.
adeo sepe bona nostra coinquant ut et nobis pa-
rum sint meritoria et deo minus accepta. Itē de-
bes frequenter superiores et meliores te attendere

tam hoies q̄ ip̄m dñm iesuz xp̄m qui ait. Discite
a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. vt sic alio
rum cōpunctiōe vilescas tibi metipsi. Nec autē
cum homo diutius actitauerit ⁊ in hīs diuti⁹ se
exercuerit incipit seipsuz qual' ē in v̄tate agnosce
re. Verū si affectuose se in hīs exercuerit: ⁊ pseue
rāter in eis p̄māserit extūc incipit affectuz indue
re: vt qualem ip̄e se cognouit vilem inopem ⁊ c. in
p̄mo ascēsu talē etiā imo poti⁹ viltiorē q̄ melio
rem: nisi inde scandaluz p̄mo oriatur. desiderat
se ab alijs reputari quātum in ipso est. Et hic est
scd̄s ascēsus ⁊ scd̄s gradus humilitatis. Terti⁹
v̄o gradus ⁊ ascēsus est cū homo p̄ humilia ex
ercitia ⁊ v̄itatis cognitioē talē induerit humilit
tatis affectum q̄ etiā in magnis v̄tutibus ⁊ sub
limibus donis non extollitur ⁊ nihil sibi ex ip̄is
blanditur: totū ei a quo om̄ia bona sua recepit: re
fundens ⁊ integrum restituens. Talis fuit hūilit
tas christi: talis etiā est humilitas angelorum
⁊ sanctorum in gloria.

Incipit quarta pars de descensio
nibus sp̄itualibus que sunt in duplici differentia
videlicet ad seip̄m ⁊ ad proximū. Ca. lxiij

Adisti nunc o homo de
scensus quibus descendisti. i. audisti q̄li
ter ascensiones in corde debeas dispone

re et quibus exercitijs et gradibus ascendere. quod
per deuotam orationem debeas diuini auxilium implo
rare. quale quoque sis premium recepturus. Et hec
sunt illa queque que tibi in principio proponebantur. Sed
quia diuina scriptura de his ascensionibus alibi
loquitur dicens. Vidit iacob scalam erectam et an
gelos dei ascendentes et descendentes in ea: mira
ris forsitan. quod in his ascensionibus angeli viri
vtriusque sancti descendunt. Nam quod ascendunt non
est mirandum. Quamuis autem hoc non absurde possit
intelligi quod etiam ipsi sancti viri quod diu peregrinantur
quod diu pregrauantur in corpore quod corrumpitur: non
ita possent continue et indefinenter ascendere: quin
aliquando corruptibilitatis pondere grauati deficiant
in ascensu et descendunt ad tempus relaxando exerci
tium spirituale. Alietamen sunt descensiones utiles et ad
propositum magis convenientes. quibus etiam veri
ascensores ut viri spirituales interdum pro tempore
ascensiones suas interrompunt et assumunt sibi
vtilis descensiones. Et autem breuiter has descen
siones comprehendas due sunt huiusmodi descen
siones. Una qua homo descendit ad seipsum. Se
cunda qua descendit ad primum et hec vtriusque de
scensio est tribus gradibus subdistinguita.

¶ De primo descensu quo homo descendit
quantum ad seipsum in gradu superiori ad inferiorem. c. lxx

Drimo igitur homo descen-
dit ad seipsum cum verbi gratia aliquis
in altiori ascensu constitutus: et ad sub-
limiores gradum perueniens: interdum
tamen descendit ut se perfectius in inferi-
ori gradu exerceat ne semper supra ascendens negli-
gens amittat quod inferius iam acquisiuit. Neque
enim ita aliquis in his omnibus ascensionibus ad
anteriora se debet extendere et quasi non esset peni-
tus opus ad posteriora respicere. sed ita debet ad
anteriora se extendere et de virtute in virtute proficere
ut nequaquam negligat gradus ad quos deuenit vel
per quos ascendit: ut quod iam obtinuit summo se stu-
deat custodire. Vbi gratia. Per timorem prius fuisti
compunctus et per meditationes mortis tue extremi ius-
dicij et pena inferni: et multa bona egisti: ac dein-
de venisti ad spem: et memoria celestis glorie et be-
neficiorum dei dulcius te ad compunctionem amoris
incitasti. Nunquid iam timorem debes relinque-
re. nunquid iam ex toto meditationes mortis et ius-
dicij debes omnino postponere? Non ita. Interdum per
spem ad superiora debes ascendere et celestem glo-
riam speculari ut eius pulchritudine alliciaris ad ul-
teriorem ascendendum. Interdum vero per timorem debes descen-
dere et vanitatem mundi et breuitatem vite tue: et acerbi-
tatem pena infernalium studiosius contemplari. ut ter-

rearis infrā descendere: vt sic ante traharis p
spem: a posteriori dō per timorem quasi quodam
aculeo pcedere et ascendere cōpellaris. vt ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē et spem et carita
tem ascēdas et descendas: donec ip̄a caritas fue
rit pfectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē v̄l securitatem incidas: aut p̄sumptio
nem. Sic vtiq; angeli. i. viri sancti ascendūt in ce
lum p̄ affectum et desiderū: et descendunt in abyf
sum v̄l viuētes in infernū p̄ diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretionē opus est vt discernat s̄m pro
fectus status et cōditōes p̄sonarū. Sic itaq; ascē
dendo et descēdendo vtrumq; pedem r̄pi cuius ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudiciū cum p̄pheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus et descensus om̄ia q̄ in scripturis
sunt. referuntur s̄m August. vt vicz misericordiā
ames: timeas p̄tatem. Unde p̄pheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solūmō audiuis
se. Semel inq̄t locut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est m̄ia. et tu reddis vnicuiq; iuxta opa
sua: p̄pter hec duo p̄phete. p̄pter hec duo oēs sunt
scripture. Audi b̄tm Grego. hūc tibi ascensum et
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp̄ longe videatur abesse: nobis tam̄
nihil est securiusq; sub spe semp̄ timere: ne incau

ta mens aut desperādo se in vicijs deiciat aut ex
tollendo de donis ruat. An̄ districti em̄ et p̄i iu-
dicis oculos quāto de se mēs sub spe hūilius tre-
pidat tāto in illo robusti⁹ stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes sup̄bie quo cadūt oēs q̄ operant̄
iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.

De secundo descensu quo interdū
necesse est hominē descendere ad mozum extetio-

rum ⁊ gestum disciplinā. Ca. lxxvj

Secundo etiam o ho-

mo nōnunq̄ ad teipm̄ debes descē-
dere ⁊ exteriorē hoīem debite in mo-
ribus disponere ⁊ ordinare vt inte-
rior tua deuotio ⁊ interna sc̄titas
in gestibus exteri⁹ ⁊ moribus elucescāt. Itaq̄
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit⁹
sis alijs exēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aūt optime cōplebis si tria in exterioribus mori-
bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Secōdo vt sint humiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exēplarem alijs.
Hūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama-
bilem vniuersis. Maturitas aūt in hoc consistit
vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel x̄bosus seu ioculator
Hec maturitas caput regit: intus mentem com-

ponit et totum corpus exterius ab insolentia custodit. Caput regit ne leuiter hincinde circumferatur oculos ne vagentur: aures ne curiose auscultent et sic de singulis. Modum humilitas depmit ceruicem: humile format rursus et gestus coplanat: vestitum simplicem amat: sese inter nouissimos locat ostentationis notam declinat: singularitates fugit ad aliorum obsequia agilem facit et promptum. Benignitas facit affabilem et compassionem afflictis: tractabilem et erozabilem et fletibilem ad consilia impertienda comunicatiuuz sui et suorum in bono: hilares et modestum iocundum et fidelem et socialem gratum et beneficium. Nec autem benignitas quantum ad quedam signa exteriora benignitatis quam philosophus amicitiam vocat: est necessaria ad socialiter conuiuendum. Nullus enim: ut ait: potest per diem viuere cum tristi et non delectabili. Ideo ex quodam debito naturalis honestatis constringeris ut alijs delectabilis conuiuas per benignitatem. Vnde precipue cum inter alios fueris: debes te benignum ostendere et delectabilem exhibere. et in conuictu multorum mentis tristitiam quadam hilaritate te docet simulare. verum effusa dissolutio cauenda est: ne sub pretertu pietatis nutriatur vitium vanitatis. Ergo ut ait Hug. Si cum alijs fueris et mutua delectat adhibe collatio: fiat primo de scripturis: de moribus: nunc de miseris huius vite congauescam: nunc de spe futurorum gaudiorum congaudeam: nunc mutui secreta reuelatione recre

mur: nūc siml ad illā visionē iesu: ac bona celestia
suspirem? Si hō nōnūq̄ vtile est vt intensuz anī
mū ad inferiora q̄dam ⁊ iocunda laxem? sint lax
amēta illa plena honestatis: vacua leuitatis: ⁊ sic
careāt nimio pōdere nō tñ careāt edificatiōe. In
his ergo tribus maturitate: hūilitate ⁊ benignita
te: tota exterior morū disciplina p̄sistit. Hūilitas
aūt maturitatē temperat: ne elata videat. Beni
gnitas ne austerā ⁊ indignabunda.

Tertia descensio quātū ad seipm
qua hō fragil nō diu vl' sp̄ spūalib' valēs insiste
re. necesse hz se in ope manuū exercere. Ca. lrvij

Tertio debes frequē
ter descendere: ⁊ op' aliq̄ corpale
vl' manuale arripe: imo certe ita de
bes exercitiū tuū ordinare vt quoti
die tēp̄m in ope manuū suis ⁊ cer
tis t̄p̄ib' exerceas. ⁊ suis rursuz t̄p̄ibus in ascen
siōib' cordis p̄ficias: quāq̄ a cordi p̄fectib' for
sitan maib' opās nō sp̄dit. Potes eī infra op'
ozare: meditari: in timore te ⁊ desiderio exercere.
Scti p̄res n̄ri hoc p̄ regla habueſt: vt q̄nto fide
li' se ad op' manuū p̄ferrēt: tāto ad altiorē puri
tatis ⁊ caritatis ascensum ⁊ sp̄ritualem profes
ctum sperabant se puenturos. Itaqz homo fragi
lis cū sis: nolī te angelum putare q̄ semp vti' ei

bo spūali quē tu nescis. vt tu etiā velis semp spū
ritualib⁹ adherere: sed te ipsum certis tēpibus ex
erce in ope manuali multiplici ratiōe. Primo me
tedio victus iam etiā in toto relinquis spūale ex
ercitium. Nec reputa te seruētlozem ⁊ magis spi
ritualem q̄ fuit magnus illic Anthonius. qui ni
si talem ascensuz ⁊ descēsum inter opus manuale
⁊ spūale ab angelo didicisset. tedio victus ad se
culuz rediisset. Ideo vult Cassianus. q̄ qui nō
est quotidie contētus aliquid manibus opari nō
potest in ceila finaliter perseuerare. Secdo em̄ q̄
uis ad modicum interdum illa manualia ab illa
vocatiōe te retrahunt postea tū valentlozem ad
eam te reddunt. Nam vt audisti: nō potest cū con
cupiscentiis ascendere. Sed ipse sunt q̄ ascēsum
impediūt. Ideo istas cōcupiscentias oportet te
vincere. precipue opera manuali. In desiderio ē
em̄ om̄is ociosus. Sic sepe ergo opus manuū de
seruit spūali ascensionī in quantum impedimenta
remouet ascendendi. Tertio cor tuum valde insta
bile est: ⁊ hinc iade velut nauicula in fluctib⁹ ma
ris fluctuans sic quatitur diuersis affectibus ⁊
meditationibus. Igitur vt dicit Cassianus Cor
tuū velut quedam anchora te decet figere ponde
re videlicet ⁊ occupatione alicui⁹ operis manua
lis. Quarto qm̄ plures aditus temptandi inimī
cus in nobis reperit ociosis q̄ occupatis. Siq̄

dem occupatus vt aiūt vno demone temptatur.
ociosus vero innumeris demonibus deuaſtatur.
Quinto ſi diligenter aduertis ipſm opus manuū
vtiliter te admonet ad aſcenſum. Primo em̄ ad
monet te d̄ loco in quo te dñs poſuit vñ cecidiſti
Nam ibi cōſtitutus inquietis plenitudine nō te
cuſ labore oportuit opari. Et ſi adā poſitus erat
vt ſcriptura dicit vt paradīſum oparetur: nō tñ cuſ
labore ſed cum colens cum ſumma delectatiōe ⁊
cōſiderās in inferioribus potentiā: ſapientiam ⁊
benignitatem creatoris: in laudem eius ſerebatur
Eſt igitur ſm Bern̄. Opus manuū quali vulne
rum ligamētum vñd̄ corripere ⁊ admonere de
culpa. Siquidem poſt culpam datum eſt hoc pre
ceptum legis naturalis. In ſudore vultus tui ve
ſceris pane tuo. Quotiens igitur manibus ope
raris: totiens admoneris de culpa transgreſſiōis.
Itē p̄ opus manuū admoneris q̄ ſex diebus ſc̄i
licet tota vita qua hic viuīs oportet te laborare.
Nam tempus eſt laborandi. Septimo v̄o die fi
nita vita p̄nti dicit ſp̄s vt a laboribus req̄ſcas
Admoneris igit̄ manuali opere illuc tendere vbi
te nō oporteat laborare: ſ; tñ vacare ⁊ videre qm̄
ſuauiſ eſt dñs. Sed ⁊ opus manuū reddit libe
rum ne ſit tibi opus alijs applaudere ⁊ aliorum
aliqua d̄ſiderare. ſicut ap̄tus ſcribit ad Theſalo.
Septimo ſm Bern̄. Ipſm opus manuū ſepe ſi

cut corpus suo pondere et mole deprimat: ita non
nunquam per punctum dultius exprimit et efficit pu-
riorem. Propter hec et multa alia sancti patres no-
stri precipue in egypto tam fideliter laborauerunt. et
propter labores eorum a sanctis tam sublimiter extol-
luntur. Verumtamen ne a cordis ascensionibus lon-
ge discedas, ea debes magis opera corporalia quan-
tum in te est semper eligere que cum spiritualibus videntur
maiorē cōueniētiam habere. sicut sacros libros scri-
bere: quod minus ab ascensu impedit et est spūa-
liter amplius fructuosus. Quot enim libros sacros
scribis, quasi tot veritatis precones facis: et quot
ex eis coniunguntur et perficiunt tot eris particeps me-
ritorum. Hinc opus scripture beatus Hieronimus magis
approbat. Plures sanctorum patrum scriptores erant
Dōs fratres et discipuli in monasterio sancti Mar-
tini libros scribebant. De opere scripture inter
alia beatus Hieronimus. Rusticum monachum specialiter
admonet. Plures sancti libros suos tamen ex humilitate
tamen ad deuitandum otium, propriis manibus scribe-
bant ut de ambrosio legitur et Hieronimus. Sane cum manibus
operaris non debes mentē otari sed ad pietatem
cordis te exercere orando aliquid aut meditatio
sen certe quod scribis dulciter ruminando. Immo etiam
secundum Augustinum de opere monachorum poterit infra opus de-
uote aliquid decantare. Nec enim opus manuum
ista plus impedit quam seculares a suis carminibus

impediunt manibus laborantes. Debes autem fide-
 liter operari non sicut seculares qui recipiunt solum
 mercedem transeuntem: tu autem non solum mer-
 cedem temporalem, sed immarcescibilem coronam
 in celis. Attende quod sancti angli laboribus occu-
 patis pastoribus specialiter natum christum dominum nun-
 ciauerunt. Noli tamen in labore esse nimius vel inpor-
 tunus, sed moderatus et discretus. Debes precipue in
 opere manuum silentium custodire. Silentium cum in quo
 iuxta prophetam est fortitudo nostra, et si ubique et semper
 est seruandus: nisi necessitas cogat vel utilitas sua-
 deat: maxime tamen in opere manuali. Iuxta illud apostoli. Ob-
 secramus in domino iesu cum silentio panem vestrum manducetis.
¶ De descensionibus ad primum vel
 propter proximum. Et primus descensus fit ad
 superioris iussione[m]. La. lxxiij

Similiter necesse est se-
 pius propter primum ab istis ascensio-
 nibus descendere. id est ad tempus cessare
 non in toto deserere ascensiones. Tri-
 bus etiam modis propter primum descen-
 dimus. quia vel propter superiorem, vel propter equeles, vel propter
 inferiorem. propter superiorem debes ascendere, cum ubi gratia
 licet tu quantum in te est semper appetis tibi vacare
 vel cum Lazaro peccata tua deslere et compunctio-
 nem ex memoria peccatorum tuorum vel extremi
 iudicii, et conficere: vel cum maria ad pedes iesu pre-

dicatis sedere. id est in vita et passione christi meta-
liter exercitare vel quouis magno ascensu. Et ec-
ce venit superior tuus et vocat te iubet exire. mandatur
descendere: statim sine mora martha ad pedes vi-
carii iesu. i. superioris procedat. i. tota humilitate et
deuota promptitudine descendat et inclinet se ab
interiori suo exercitio. quod si maria adhuc in domo
remanserit, et tamen se circa interiora a quibus inui-
ta auellitur occupas: etiam si sedeat ad pedes iesu
murmuret Martha. etiam si deplorat fratrem. in-
tret necesse est Martha domum interiorum scilicet
hominem. et vocet eam sub silentio id est occulte te
ipsum reprehendas dicens marie. Magister nunc
adest et vocat te. Adest ille cui? discipulatus te com-
misisti superior tuis: hic vocat te et iubet exire: quod
adhuc sedes: Nunquid non melior est tua vocatio
quam deuota obedientie impletio. Quo audito surgat
ipsa maria et procedat similiter ad pedes iesu dicens.
Paratum cor meum: Paratum cor meum. Paratum
ut ad tuum imperium mihi vacem. Paratum cuius
iubes ut exterioribus ministrem. Hoc autem non
solum ad iussionem patris tui obligaris. sed etiam
nonnunquam fieri debet ad exhortationem fratris ex ca-
ritate. Omnia enim exercitia sua sancti patres liben-
tius postposuerunt tamen ut obedientiam inuoluntate
seruare potuissent: atque hoc super omnia reputabant
si non suam voluntatem. sed alterius adimplerent. Et

quãq̃ obediẽtia p̃cepti vel necessitatis est magis
necessaria noli tñ discutere an teneris vel non qz
sepius obedientia ṽl caritatis est magis merito
ria ⁊ caritatem auget deuote impleta.

De secundo descensu ad primum
quo primo condescendimus auxilio ṽl consilio
admonitione vel correptione. Ca. lxx

Secundo ad primum

debes descendere: primo cõdescen
dere compassione motus ⁊ pietate
auxilio ⁊ consilio subuenire: vt scz
corporaliter afflictos iunes ⁊ cõs
succurras: ⁊ multo amplius si videris sp̃ualiter
afflictos adiuuabis quãtũ poteris admonendo
corripiedo ⁊ attrahedo in tẽptatiõib⁹ ⁊ tribulati
onib⁹ p̃suledo ⁊ p̃fortãdo. Nisi em̃ paulus d̃ ter
tio celo descendisset ⁊ de alto statu mentis sue in
firmioribus se inclinasset neminẽ attraxisset: sed
descẽdit factis om̃ibus om̃ia. Et carnalibus qui
dem iesum p̃dicabat ⁊ hunc crucifixum: sp̃ualib⁹
aut sp̃ualia cõparabat. Sic ⁊ tu sis om̃ibus oia
singulis succurrẽs put eoz necessitas erigit. Si
corporalis ṽrget in firmitas ex corde cõpatere: libe
ter ministra quãtum in te est p̃cipue domesticis.
Si rerum p̃stringit paupertas: si potes tribue eis
⁊ succurre ei necessitatem interdum patiẽdo vt

nō de supfluo s; de necessario offeras cuz vidua
vt ex tua paup̄tate ⁊ necessitate quā pateris in cū
bor ⁊ vestitu ⁊c. Si non poteris subuenire rebus
saltem pijs admonitiōibus. Nam verbum bonū
est sup donū optimū. Et maior est elemosina spi
ritualis q̄ corp̄alis. Nū maxime si stas in ascen
siōib⁹ cordis tui subtraheris aliquid a xp̄i iugo
suberrare: descēde festināter ⁊ relinque ascēsus si
ita tibi p̄ tpe visus fuerit expedire. attrahere: admo
ne: corripe. Nec dicas in corde tuo sufficit mihi
mea saluatio: p̄ me volo esse sollicitus nō p̄ alio
Nunquā ego supior ei⁹ sum: Nunquā ego custos
eius constitutus: Ecce talē cogitationē nō genuit
zelus dī. S; vt ait Grego. In quātū gratiā sup
ne aspiratiōis accepisti. a prauitate p̄ximū reuo
ca eternū regnū vel suppliciiū eo mō quo super
dictū est errati ānūcia vt dici angelus merearis
Sic igit̄ vbi admonitiōis oibus impēde put ti
bi p̄ vno quoq; visus fuerit expedire. Cogita fm
Bedā q̄ inter hoīes sublimior ⁊ deo gratior cō
uersatio esse nō p̄t q̄ eorū qui se castigāt a vitis.
qui virtutum studijs animū subigunt. In sup etiā
alios quotidiano exercitio ad auctoris sui grati
am studēt p̄nertere ⁊ crebra aiarū fidelius acqui
sitiōe gaudiū semp patrie celestis student augere
Nec aut̄ nō de p̄dicatiōe publica intelligim⁹. sed
de priuata admonitione ⁊ fraterna exhortatione

de qua dicit. Antequam mandauit deus de primo
suo. Predicatio ergo publica non sine summo mo-
deramine a quouis maximeque a iuuenibus debet
arripi. nisi quodammodo sint virtutum pleni et gratiarum
admodum conche: que non effundit nisi ipsa prius
fuerit plena. *fm Bern. sup Cantica.* Et vere du-
rum et periculosum est. ut qui non habet nisi modicum
olei exponat illud nisi forsitan ad prophetam ius-
sionem: ne plus contra ordinem caritatis: alios quam seipsum
diligere videatur. Similiter debes descendere spiritu
lenitatis pro motu et fratri compassus cum videlicet vi-
deris aliquem peccare vel inordinate se regere. quo-
cumque modo hoc propterenderis ut ei pie condescenden-
do pro fraternam correptionem valeas eum superius
trahere et producere ad meliorem emendationem
Nec debes quantum in te est promittere in aliquo vi-
tium regnare. sed compassione et humilitate pre-
cedentibus. debet te zelus moderatus et discretus
comedere: ut ubi emendam presumis non cesses incre-
pare. Semp tamen attendas teipsum ne et tu tempte-
ris *Serueat igitur ut Bern. ait in nobis iste zelus*
charissimi amor iusticie: odium iniquitatis. Nemo
fratres vitia palpet peccata dissimulet nemo. Ne-
mo dicat: Nunquid custos fratris mei sum ego?
Nemo quantum in se est equanimiter ferat ordinem
deperire minui disciplinam. Sic ergo debes primo
subuenire auxilio: ut si corporaliter egeat elemosam

na corporali succurras: si vero spūaliter egeat, misericordiam spūalem et auxilium spūale libenter impende. Scdo debes primo tuo subuenire consilio: instruendo et dirigendo errantē: maxime in temptationibus et spūalibus exercitijs. Sed videas ne alios doceas qđ ipse nescias. Melius est hūiliter profiteri ignorātiā qđ psumptuose velle docere. Sit igit cōsiliū tuū semp diuine scripture cōsonum. Ea tñ q̄ in cōsilio recipis, vel de quibz cum alijs cōsulendo percipis si secreta fuerint caue ne publiques maxime de temptationibus alioz. Inde em̄ sepe pericula veniūt: vt in secunda collatiōe patrum dicit. In consilijs etiā dandis caue ne sequaris tuaz passionē v' inclinātiōē. Nā illa perit iudiciū et zelus sapere nescit. Item anteqđ des cōsiliū maxime arduū diu delibērato, et nō qđ prius occurrerit edicito, sed delibērata te submisso semp tuo cōsilio sentire alioz ne p̄tinax inuentaris et velis tu magis consentire hūilibus qđ tibi consentiri. Und nullius tu consiliū dōbes vilipēdere. Deus em̄ sepe reuelat paruulis qđ abscondit a sapiētibus. s; oim consilia attendas: nō tñ suscipias s; oimīa probate. Ap̄tus ait quod nō bonū fuerit ipm̄ tenete humiliter cōsentiendo finaliter.

¶ De tertio descensu quo necesse ha

bet superior descendere propter curam et sollicitu-
dinem subditorum.

Ca. lxx

S vero sub te habue-
ris inferiores: tunc te oportet mul-
to amplius et frequētius descende-
re. immo sepissime ascensiones dese-
rere ut vaces subditis in custodia
et disciplina. In custodia ut serues astantes qui
iam digne cōuersātur. In disciplina ut corrigas
errātes et minus ordinate cōuersātes. Altas cer-
te dñs sanguinē aīarum subditarū de manibus
tuis requiret. Et nisi fratrem minimū quātum in
te est adduxeris: faciē Ioseph veri saluatoris nō
videbis. Vide hīc q̄ periculosus est status supe-
rior quo necesse est ut homo seipsū deserat et sepe
dum negligit perdit. Nam dum foris homo mul-
tum occupatur. et interius ociatur: nōnunq̄ ascē-
siones negligit et ad cor durum descēdit et insen-
sibilis fit solum exteriora sentiens. et spūalia nō
de gustās: sic bene oñdit Bern: in. i. li. de conside-
ratioe. Igit̄ cōsilio scōrū quātum in te est semp
locū supiorem et nimias occupationē exteriorem
deuita salua semp humili et prompta obedientia
Cum vero aliquis cogitur exterioribus occupa-
tōibus deseruire debet valde solícite quācumq̄ p̄t
ut tps habuerit ad intima recurrere et sibi ipsi va-

care: ne ut dictuz est insensibilis efficiatur. Unde
Bregio. Sancti inquit viri qui exterioribus mini
sterijs desuere officij necessitate cogunt. studiose
semp ad cordis secreta refugiūt vbiqz cogitatio
nis intime cacumē ascendunt. ⁊ legem dñi quasi
in mōte p̄cipiunt dum postpositis tumultib⁹ acti
onū suarū t̄p̄alium in cōtemplatiōis sue v̄tice su
perne voluntatis sententiā p̄scrutātur. Et em̄ ex
terioribus officijs in offense deseruiāt ad cordis
secreta recurrere incessabiliter curant. ⁊c.

De quatuor in quibus incipiētes
deo seruire debēt esse cauti si proficere volunt.

Quatuor autē sunt in
quibus noui ⁊ incipientes cauti de
bent esse si volunt p̄ficere. Primum
ut ab illa voluntate qua ad religio
nē venerūt. ⁊ a p̄mo nouitiatus fer
uore nō tepescāt. sicut cuiādam in Apocalypsi im
properatur. Habeo aduersum te: q̄ caritates p̄
mam reliquisti. quā propter penitētiā age. ⁊ p̄ma
opa fac. Caritatē p̄mā relinquūt: om̄i cum primo
sint feruentes ⁊ d̄uoti ad om̄ia. postea tepidi effe
cti ⁊ desides: tradunt se leuitatibus ⁊ vitia expu
gnare ⁊ que expurgare venerāt: p̄mittunt sibi do
minari seruientes deo p̄ suo libitū: non p̄ eius be
neplacito voluntatis. Unde dñs filijs israel p̄ce

pit. Memētote diei huius in qua egressi estis de
egypto. Dies qua d̄ egypto egredimur: est bona
voluntas qua educimur de seculo hui⁹ semp me
minisse debem⁹: vt a seruoze illius nunq̄ retroce
dam⁹. Nū quidā volens religionē ingredi de se
culo quesiuit de quodā sc̄to patre: quō viuere de
beret. At ille dixit ei. Vide qualis primo die fue
ris: ⁊ sic semp viuē. Hoc est cōsidera statum volū
tat̄ tue in p̄ma die qua religionē intrare disposui
sti: q̄ hūilis tūc fueris: q̄ patus tunc obedire ad
oīa taz aspera q̄ despecta q̄ patiēs ad correptio
nes: ⁊ penurias ⁊ labores q̄ h̄cūdus ⁊ timoratus
q̄ sollicitus vt emēdares vitam tuā. ⁊ dies quos
in seculo perdidisti recupares: q̄ parū curās ru
mores seculi querere vel referre: nec detractiōib⁹
intentus: nec aliquibus curiositatibus occupatus
⁊ quō fugisti ⁊ abiiecisti om̄es carnales affectus
⁊ effectus ⁊ te totū obtulisti d̄no holocaustus vi
uus: vt nihil deinceps in te uiuat de vita peccati
sed tota mactetur ⁊ immoletur d̄no: obediētie fer
ro per sacerdotis ministeriū. i. prelati tui: vt xp̄o
in te innouato resurgas. Sc̄dm hanc formā sem
per postmodū stude viuere: ne aliter in scola reli
gionis dediscere ⁊ retrocedere magis q̄ p̄ficere vi
dearis. Sicut illi qui vadunt ad studium litterar
um: ⁊ t̄ps vane p̄sumentes redeunt domū: expē
sas solum computāt cōsumptas. quia quid p̄fec

cerint nō apparet: sic ⁊ nos qm̄ tps̄ in religione
expensum cōputamus. ⁊ pfectus virtutū exigu⁹
est cū forte in nouitiatu deuotiores ⁊ seruētores
fuerimus q̄ post plures annos. Hoc em̄ est vere
cundum ⁊ valde nociuus. Ad heb. v. Cum debe
retis magistri esse virtutum ppter tps̄ quo diu in
religione fuistis. rursus indiget] vt vos doceam
mini que sunt elementa errorū sermonū dei. i. ne
cesse habetis doceri sicut rudes nouitij quō inci
piendū esset seruire dō. ⁊ facti estis qui lacte op⁹
habetis nō solido cibo. i. tales estis qui mollib⁹
blandimentis puerilium cōsolationū ⁊ carnaliū
foueri indigeatis ⁊ fortia exercitia virtutum pati
non valeatis in duris reprehensōibus ⁊ contu
meliis. in necessitatibus in p̄cussionibus p̄ t̄pō.
Dm̄ is em̄ qui lactis est p̄iceps: expers est sermo
nis iusticie. Paruulus em̄ est tam meritis q̄ vir
tute. Scdm̄ est: a quo incipiens d̄bet esse cautus
ne moueatur malis exemplis tepidorum ad imi
tādum ea. Sicut quidam infirmi spiritu: videntes
alios apud se desides in p̄uitio dei: ociosos ⁊ ver
bosos: elatos ⁊ rebelles: ambitiosos ⁊ alijs mo
dis vitiosos: dicunt apud semetipsos. Si alijs b̄
licet quare nō ⁊ mihi? Et proniores ad malus: ex
emplum sumunt ab his quos deteriores vident
⁊ gaudent se socios inuenisse vitiorū ne soli pos
sint erubescere. Quia si parcitur alijs volunt ⁊

sibi in similibus parci. Contra hoc deuotus dei
seruus apud seruire debet. Ego ueni pure pro
deo. non pro aliquo alio: et ideo nolo aliquem sequi
ad hoc ut a deo retrocedam. quia si tantos hic discipulos
sciuisset nunquam eorum societatem elegerem.
Unde solos illos imitari debeo: qui ad hoc informant
me: propter quod religionem intraui. id est ut apprehen-
dam deum et satisfaciam ei de peccatis meis: et pro-
meream gloriam sempiternam. Victor et artifex no-
bile opus uolens facere: querit non alia quam meliora
exemplaria que potest habere. Et viator non que-
rit viam ab ignorantibus. sed a scientibus eam et
qui sepe ambulauerunt per eam. Iohannes. Noli imi-
tare malum sed bonum. Tertium est quod cauere debet ne
iudicet temere facta aliorum maxime ubi nescit qua
de causa vel intentione stant. Sicut enim non uide-
mus aliorum cogitationes: ita nec intentiones eorum que
hoc vel hoc fiat. Unde quicquid aliquo modo po-
test excusari. semper ad meliorem partem interpretemur
si volumus tranquillum cor nobiscum habere et cum
alijs: et alios non turbare et deum non offendere. quod
sepe iudicamus malum esse quod in se non est malum
et peccatum propter temeritatem usurpando nobis iudi-
cia dei de occultis cordium. Magistri nostri uice
dei aliquando id possunt iudicare per coniectu-
ras circumstantes alios non expedit per nos esse in-
dicandos: donec plene cruditi in omnibus per deo

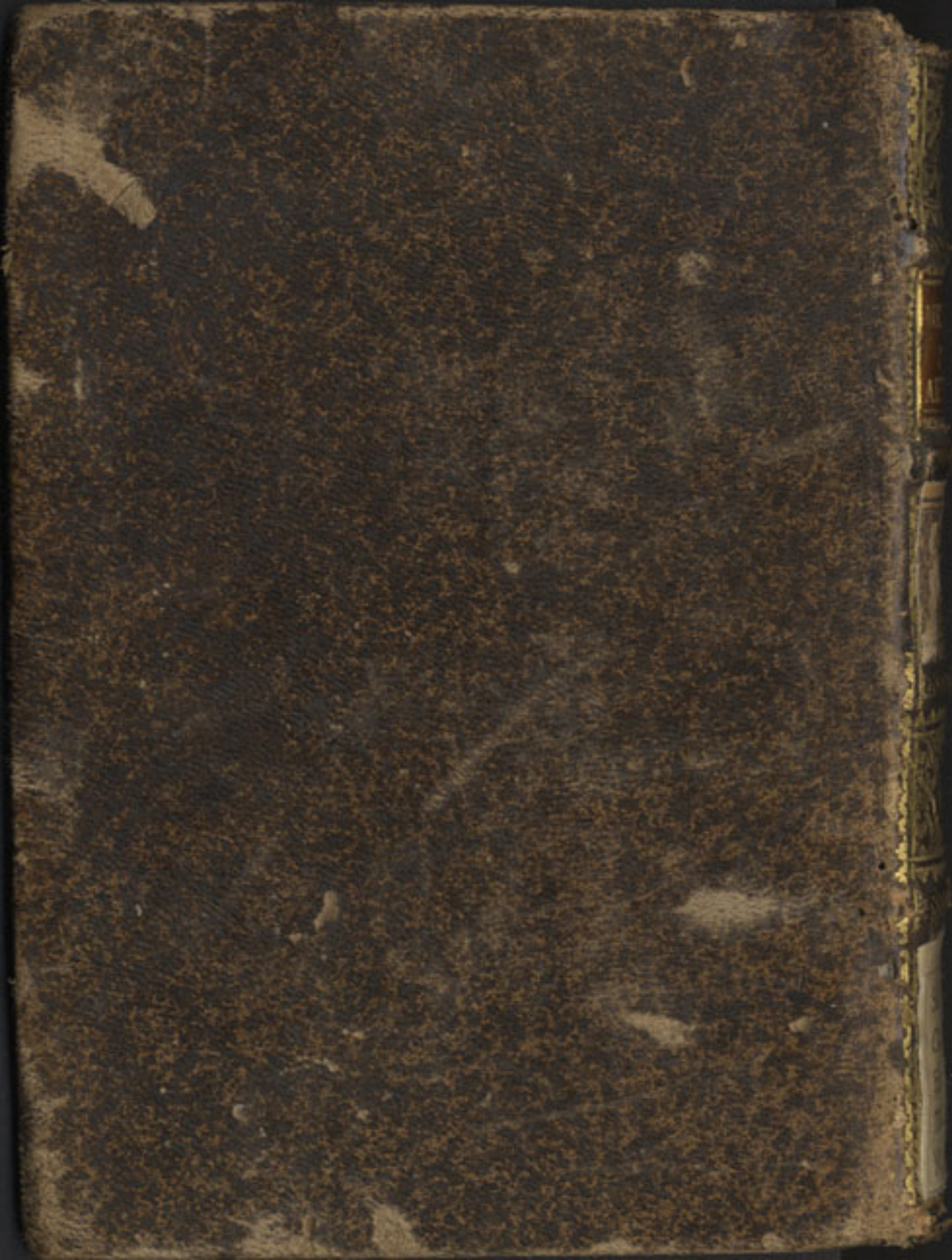
num discretionis spirituum et vere spirituales ef-
fecti omnia diiudicemus et nos a nemine iudice-
mur sicut clare videns qui eecum videt: nec tñ a
ceco videtur: cum cecus non videat seipsum. Ro-
ma. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienum seruum:
Suo domino stat aut cadit. Sepe em̄ merentur
temerarij iudices aliorñ. vt aut in similibus: aut
gravioribus excessibus cadere permittantur: vt
discat ex sua infirmitate compati aliene. Luc. vi.
Nolite iudicare vt nō iudicemini. In quo em̄ iu-
dicio iudicaueritis iudicabimini. Quartū in quo
cauti esse debent nouicij est: vt nō frangantur ad-
uersitate vlt̄ temptatione. sed cogitēt quia ad hoc
venerūt: vt om̄ia que eis hac vita possint accide-
re sustineant ppter deū. sicut qui intrat bellus: scit
q̄ nō quietē et delicias. s; laborē et vulnera opor-
tet eil̄ expectare. Actuū. xiiij. Oportet nos p mul-
tas tribulationes intrare in regnū dei. Luc. vlti.
Oportuit xpm pati. et ita intrare in gloriā suam.

ExPLICIT deuotus tractatulus dñi
Berardi de zutphanie. de spiritali-
bus ascensionibus. vna cum tracta-
tulo de quattuor in quibus incipiē-
tes deo seruire: debent esse cauti: si

proficere volunt ad permaximam
utilitatem in vita spirituali profice
re cupientius in Monasterio beate
Marie vginis de mōteserrato / ordi
nis sc̄ti b̄ndicti de obseruantia Im
pressum. per Johannē Iuschner ala
manum. Sub expensis eiusdez mo
nasterij. Anno dñi. Millesimo qua
dringentesimo nonagesimonono.
xvi. mensis Maij.

MEDITATION
DIVI
AUGUSTINI

Sala
Gab.
Est.
Tab.
N.º

R
u
30